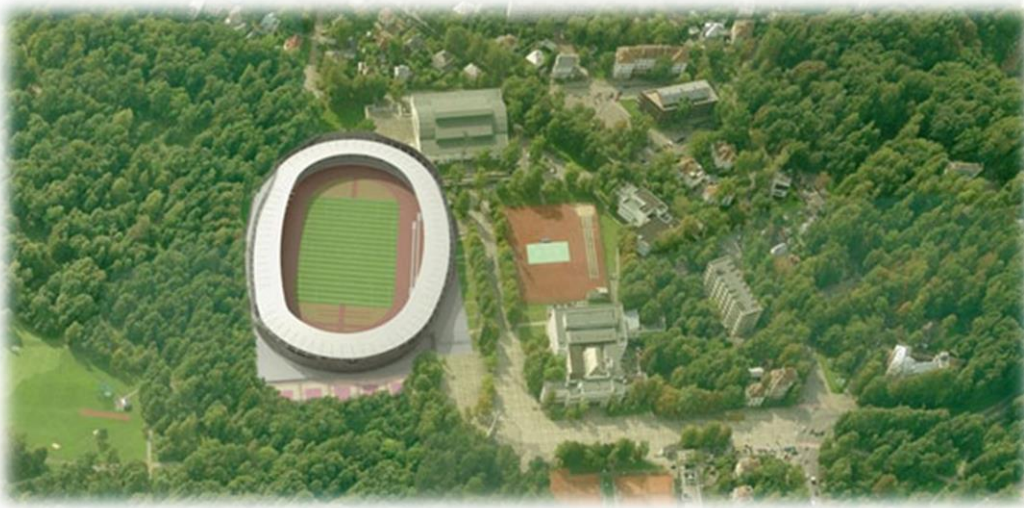

Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelio

INVESTICIJŲ PROJEKTAS

Parengta remiantis Investicijų projektu, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 2019/8-214 redakcija)

Kauno miesto savivaldybės administracija

Tel. +370 37 42 26 08
Faks. +370 37 42 54 52

Laisvės al. 96,
LT-44251 Kaunas

www.kaunas.lt
info@kaunas.lt

Turinys

BENDROJI DALIS (SUTRUMPINIMAI)	4
SUTRUMPINIMAI	4
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	4
LENTELIŲ SĄRAŠAS	4
PROJEKTO SANTRAUKA	6
1. PASLAUGOS KONTEKSTAS	7
1.1. PASLAUGOS PASIŪLA IR PAKLAUSA	7
1.2. TEISINĖ APLINKA	41
1.3. SPRENDŽIAMOS PROBLEMOS IR JŲ ATSIKIDIMO PRIEŽASTYS	44
2. PROJEKTO TURINYS	46
2.1. PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	46
2.2. PROJEKTO SĄSAJOS SU KITAIŠ PROJEKTAIS	46
2.3. PROJEKTO TIKSLINĖS GRUPĖS IR RIBOS	47
2.4. PROJEKTO ORGANIZACIJA	48
2.5. PROJEKTO SIEKIAMŲ REZULTATAI	49
3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS	50
3.1. ESAMA SITUACIJA	50
3.2. GALIMOS PROJEKTO VEIKLOS	51
3.3. VEIKLŲ VERTINIMO KRITERIJAI	51
3.4. TRUMPASIS VEIKLŲ SĄRAŠAS IR PROJEKTO ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVOS	51
3.5. ANALIZĖS METODO PASIRINKIMAS	53
3.6. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVŲ NAGRINĖJIMAS SVA METODU	54
4. FINANSINĖ ANALIZĖ	55
4.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS	55
4.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA	55
4.3. PROJEKTO LĖŠŲ SRAUTAI	56
4.3.1. INVESTICIJŲ IŠLAIDOS	56
4.3.2. INVESTICIJŲ LIKUTINĖ VERTĖ	58
4.3.3. VEIKLOS PAJAMOS	59
4.3.4. VEIKLOS IŠLAIDOS	65
4.3.5. MOKESČIAI	67
4.3.6. FINANSAVIMAS	67

4.4. FINANSINIAI RODIKLIAI	67
4.4.1. INVESTICIJŲ FINANSINIAI RODIKLIAI	67
4.4.2. IŠVADA DĖL FINANSINIO GYVYBINGUMO	67
4.4.3. KAPITALO FINANSINIAI RODIKLIAI	68
4.4.4. RODIKLIŲ PALYGINIMAS	68
5. EKONOMINĖ ANALIZĖ	69
5.1. RINKOS KAINŲ PAVERTIMAS Į EKONOMINES	69
5.2. SOCIALINĖ DISKONTO NORMA	70
5.3. IŠORINIO POVEIKIO ĮVERTINIMAS	70
5.3.1. POVEIKIO KOMPONENTAI	70
5.3.2. POVEIKIO MASTAS	71
5.4. EKONOMINIAI RODIKLIAI: EGDV RODIKLIS, EVGN RODIKLIS, ENIS RODIKLIS	72
5.5. OPTIMALIOS ALTERNATYVOS PARINKIMAS	72
6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS	74
6.1. JAUTRUMO ANALIZĖ	74
6.2. SCENARIJŲ ANALIZĖ	75
6.3. KINTAMŲJŲ TIKIMYBĖS	75
6.4. KINTAMŲJŲ TIKIMYBĖS	76
6.5. RIZIKOS PRIIMTINUMAS	77
6.6. RIZIKŲ VALDYMO VEIKSMAI	78
7. VYKDYMO PLANAS	81
7.1. PROJEKTO TRUKMĖ IR ETAPAI	81
7.2. PROJEKTO VIETA	82
7.3. PROJEKTO KOMANDA	82
7.4. PROJEKTO PRIELAIIDOS IR TĖSTINUMAS	83
7.5. KITOS IŠVADOS	84
KONCESIJOS MOKESČIO TAIKYMO PRIELAIIDOS	84
PRIEDAI	86

Bendroji dalis (sutrumpinimai)

Sutrumpinimai

GDV – grynoji dabartinė vertė
VGN – vidinė gražos norma
NIS – naudos ir išlaidų santykis

Paveikslų sąrašas

Pav. 1.1.1. Lietuvos Respublikos, Kauno apskrities ir Kauno miesto savivaldybės natūrali gyventojų kaita 2015-2019 m.
Pav. 1.1.2. Lietuvos Respublikos, Kauno apskrities ir Kauno miesto savivaldybės gyventojų neto migracija 2015-2019 m.
Pav. 1.1.3. Vidutinės vartojimo išlaidos, tenkančios vienam namų ūkio nariui Lietuvoje, Eur per mėn.
Pav. 1.1.4. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius
Pav. 1.1.5. Sportininkų skaičius Lietuvoje 2014-2018 m.
Pav. 1.1.6. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose 2014-2019 m.
Pav. 1.1.7. Renginiai Kauno miesto įstaigose 2017 metais, vnt. ir proc.
Pav. 1.1.8. Kauno sporto halės sklypo planas
Pav. 1.1.9. Halės pastato pirmo aukšto planas
Pav. 1.1.10. Halės pastato antro aukšto planas
Pav. 1.1.11. Halės pastato fasado vizualizacija ir pjūvis
Pav. 1.1.12. S. Dariaus ir S. Girėno stadiono planas iki rekonstrukcijos
Pav. 1.1.13. S. Dariaus ir S. Girėno stadiono fotofiksacijos iki rekonstrukcijos
Pav. 1.1.14. Stadiono vieta
Pav. 1.1.15. Stadiono vieta
Pav. 1.1.16. Stadionas po rekonstrukcijos
Pav. 1.1.17. Stadiono vizualizacija
Pav. 3.1.1. Objektų lokacija
Pav. 3.5.1. Alternatyvų vertinimo metodo pasirinkimo algoritmas
Pav. 1.1.18. Paklausos prognozė (remiantis kultūros paslaugų lankytojų srautais)
Pav. 1.1.19. Paklausos prognozė (remiantis neformaliojo ugdymo statistiniais duomenimis)

Lentelių sąrašas

Lentelė 1.1.1. Gyventojų skaičius 2016-2020 m. pradžioje
Lentelė 1.1.2. Gyventojų ir besimokančiųjų skaičius Lietuvoje 2014-2018 m.
Lentelė 1.1.3. Mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime skaičius Lietuvoje pagal kryptį 2014-2018 m.
Lentelė 1.1.4. Kauno miesto savivaldybėje veikiančių švietimų įstaigų skaičiaus dinamika 2014-2019 m.
Lentelė 1.1.5. Gyventojų, mokinių bei neformaliojo ugdymo programas lankančių mokinių skaičiaus dinamika, vnt.
Lentelė 1.1.6. Neformaliojo ugdymo įstaigos Kauno miesto savivaldybėje
Lentelė 1.1.7. Kauno miesto kultūros įstaigas lankančių asmenų skaičius
Lentelė 1.1.8. Veiklos, jų skaičius ir dalyvių skaičius
Lentelė 1.1.9. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius Kauno mieste
Lentelė 1.1.10. Halės pastato rodikliai
Lentelė 1.1.11. Pirmo aukšto pagrindinės patalpos
Lentelė 1.1.12. Garažo patalpos
Lentelė 1.1.13. Antro aukšto pagrindinės patalpos

Lentelė 1.1.14. Renginių skaičius pagal jų tipą 2013-2018 m.
Lentelė 1.1.15. Kauno miesto ir Lietuvos stadionų apibendrinimas
Lentelė 1.1.16. Stadiono rodikliai
Lentelė 1.1.17. Potribūnių patalpų plotai
Lentelė 1.1.18. Renginių skaičius stadione
Lentelė 1.1.19. Sporto halės pajamos ir išlaidos 2014-2017 metais, Eur
Lentelė 1.1.20. Stadiono pajamos, Eur
Lentelė 1.1.21. Stadiono išlaidos, Eur
Lentelė 1.2.1. Sporto politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai bei jų kompetencija
Lentelė 2.3.1. Investicijų projekto tikslinė grupė ir poveikis jos lūkesčiams
Lentelė 2.4.1. Projekto organizacijos rekvizitai
Lentelė 2.5.1. Siekiami minimalūs rezultatai
Lentelė 4.1.1. Projekto finansinės analizės laikotarpis
Lentelė 4.3.1.1. Numatomos privataus subjekto investicijos į įrenginius
Lentelė 1.1.22. Kauno miesto kultūros įstaigas lankančių asmenų skaičius
Lentelė 1.1.23. Neformaliojo ugdymo programas lankančių mokinių skaičiaus dinamika

Projekto santrauka

Investicijų projektu nustatyta **problema**: nepakankama neformaliojo ugdymo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų kokybė Kauno mieste.

Problemai spręsti inicijuojamas investicijų projektas, kurio **tikslas** „Sudaryti palankias sąlygas neformaliojo švietimo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų gerinimui Kauno mieste, įveiklinant Kauno sporto halę bei S. Dariaus ir S. Girėno stadioną bei optimizuojant šių objektų valdymą“.

Pagrindinės projekto **tikslinės grupės**:

- Turistai
- Kauno miesto gyventojai
- Sporto atstovai
- Verslo organizacijos
- Turistinės agentūros ir renginių organizavimo įmonės;
- Neformaliojo švietimo programose dalyvaujantys mokiniai.

Projekto organizacija – Kauno miesto savivaldybės administracija.

Projekto tikslui pasiekti numatomas šis **uždavinys**: Parinkti efektyviausią Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklos modelį, atitinkantį tikslinių grupių poreikius ir sudarantį sąlygas paslaugų kokybės gerinimui ir prieinamumo didinimui.

Projekto veiklos:

- Įsigyti Kauno sporto halei bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklai reikalingą įrangą.

Projekto rezultatai:

- Sukurtos naujos darbo vietos – ne mažiau nei 14.
- Padidintas Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono prieinamumas – sudarytos sąlygos neformaliajam ugdymui.
- Pritrauktų lankytojų skaičius – apie 180 tūkst.

Projekto investavimo objektas – įrenginiai / įranga.

Projekto alternatyvos:

- Koncesijos sutarties įgyvendinimas;
- Paslaugų teikimo (nuomos) sutarties įgyvendinimas.

Projekto sektorius – kiti sektoriai. Projekto analizės laikotarpis – 15 metų.

Investicijų projekto rengimui ir alternatyvų vertinimui naudotos metodikos:

- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika (patvirtinta 2014 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2019 m. rugpjūčio 14 d. įsakymo Nr. 2019/8-214 redakcija);
- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, skaičiuoklė;
- Optimalios alternatyvos pasirinkimo ir vertinimo metodika;
- Konversijos koeficientų bei ekonominės-socialinės naudos (žalos) apskaičiavimo metodika;
- Konversijos koeficientų bei socialinės – ekonominės naudos (žalos) komponentų įverčių reikšmės.

1. Paslaugos kontekstas

Ši investicijų projekto dalis skirta paslaugų, kurių gerinimui ar plėtojimui rengiamas investicijų projektas, konteksto ir jų poreikio pagrindimo analizei. Todėl šiame investicijų projekto skyriuje aprašoma paslaugos teikimo pasiūla ir paklausa. Paslaugos analizė atliekama, atsižvelgiant į jų socialinę, ekonominę ir institucinę aplinką. Esant galimybėms, paslaugos paklausa ir esama pasiūla įvertinama kiekybiškai, pateikiant jų metines prognozes projekto ataskaitiniam laikotarpiui tam, kad vėliau galima būtų identifikuoti planuojamus pajėgumus paslaugai teikti (pasiūlą).

Šiame investicijų projekto skyriuje taip pat aprašoma projekto teisinė aplinka: paslaugos teikimo teisinis reglamentavimas, identifikuojant reikalavimus ir galimus apribojimus nagrinėjamai paslaugai teikti. Svarbus investicijų projekto poskyris - projektu sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys: dėl paslaugos nepakankamos kokybės ir/ar prieinamumo kylančių problemų identifikavimas.

1.1. Paslaugos pasiūla ir paklausa

Bendrieji duomenys, galintys turėti įtakos paslaugų paklausai ir pasiūlai

Siekiant nustatyti, kokią paklausą ir pasiūlą turės numatomos vykdyti paslaugos Kauno sporto halėje ir S. Dariaus ir S. Girėno stadione, buvo atlikta pagrindinių rodiklių analizė bei konkrečių rodiklių, susijusių su tam tikromis paslaugomis, analizė. Vienas iš pagrindinių bendrųjų rodiklių, turinčių didžiausią įtaką paslaugų paklausai yra gyventojų skaičius, kadangi didėjant/mažėjant gyventojų skaičiui, proporcingai didėja/mažėja ir potencialių paslaugų naudotojų skaičius.

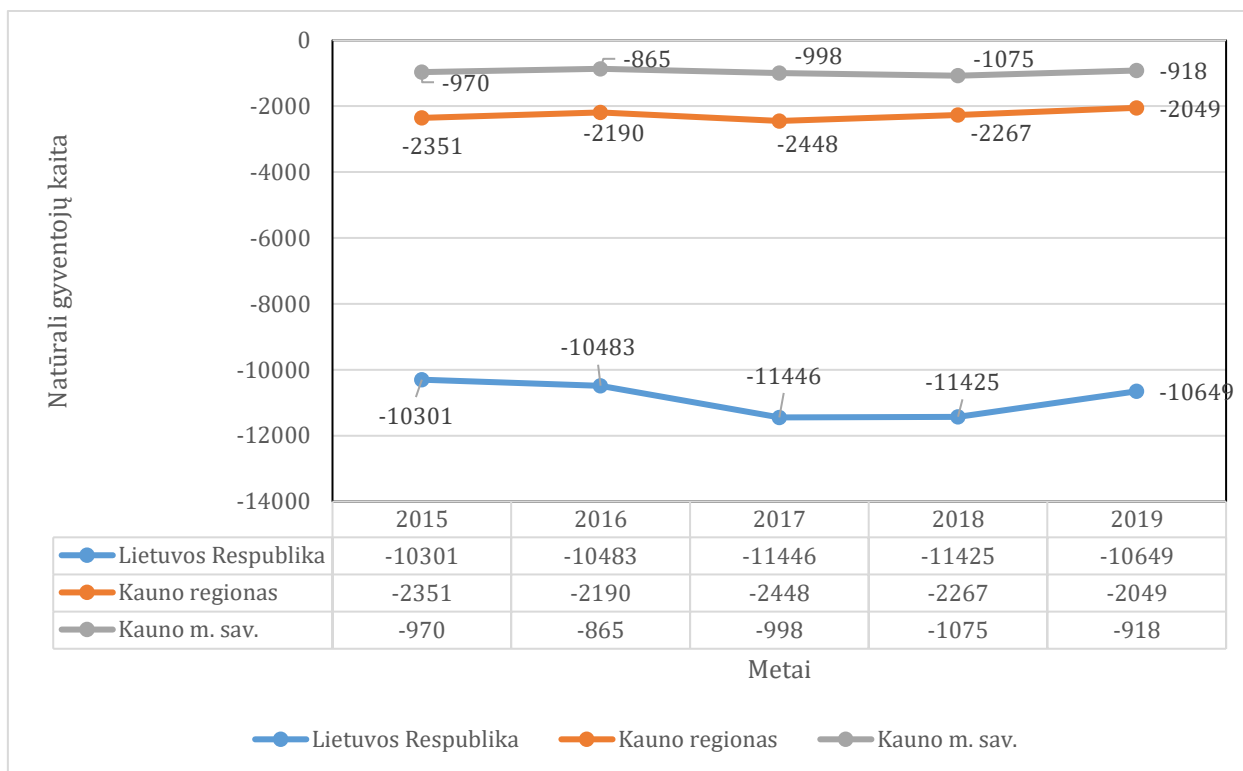
Lentelė 1.1.1. Gyventojų skaičius 2016-2020 m. pradžioje

Teritorinis vienetas / metai	2016	2017	2018	2019	2020
Lietuvos Respublika	2 888 558	2 847 904	2 808 901	2 794 184	2 794 329
Kauno apskritis	577 358	569 875	563 112	561 430	562 891
Kauno m. sav.	297 846	292 691	288 363	286 754	289 380

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis galima pastebėti, kad tiek Lietuvoje, tiek Kauno apskrityje ir Kauno mieste gyventojų skaičius palaipsniui mažėja. Tokias tendencijas lemia gyventojų mirtingumas, vidinė bei tarptautinė migracija. Tačiau patys naujausi 2020 m. pradžios duomenys rodo, jog gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija stabilizuojasi – šiais metais Kauno mieste gyventojų skaičius padidėjo nuo 286 754 (2019 m.) iki 289 380 (2020 m.).

Kadangi Kaunas bei jame esantis S. Dariaus ir S. Girėno stadionas bei Kauno sporto halė yra Lietuvos centrinėje dalyje, galima daryti prielaidą, kad į čia vykstančius didesnės apimties renginius bus pritraukta lankytojų iš visos Lietuvos.

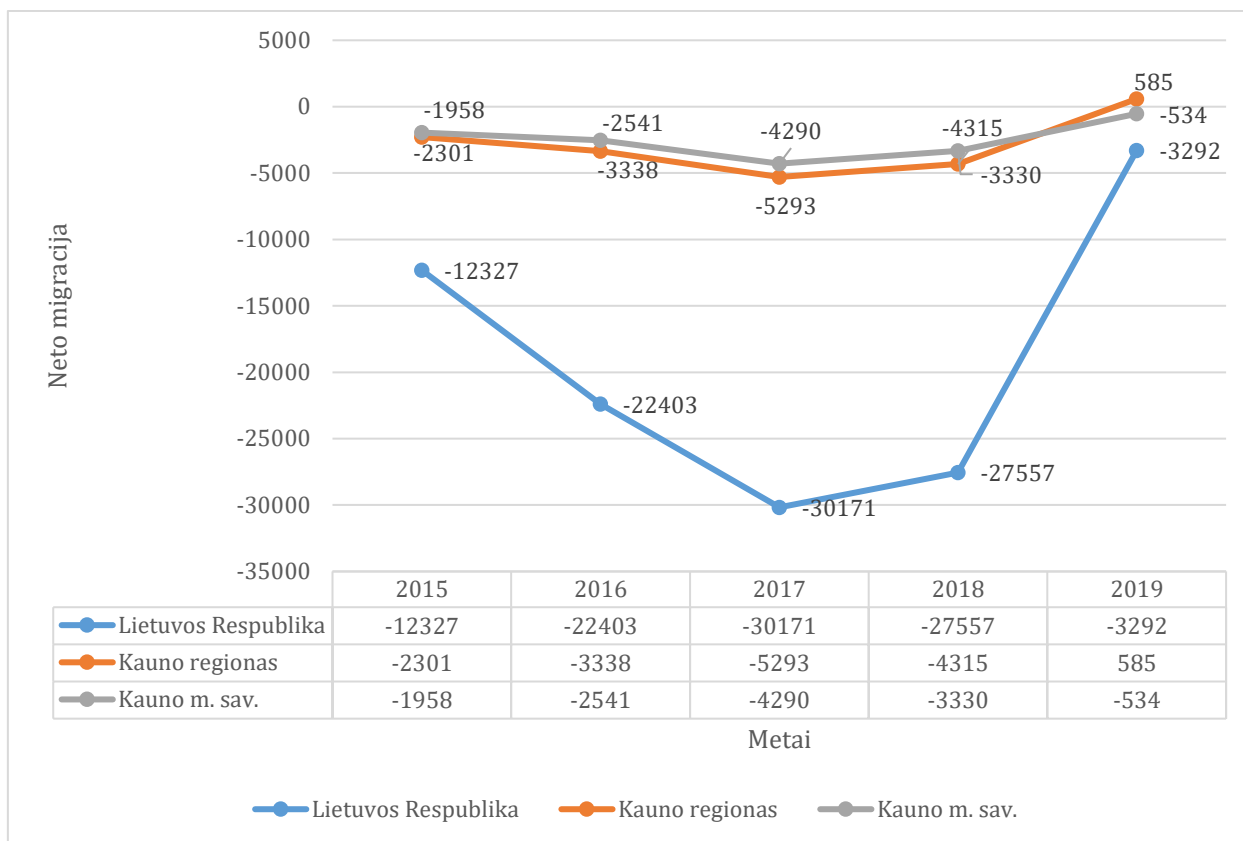

Pav. 1.1.1. Lietuvos Respublikos, Kauno apskrities ir Kauno miesto savivaldybės natūrali gyventojų kaita 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Gyventojų gimstamumo bei mirtingumo problema yra viena iš aktualiausių lemianti gyventojų skaičiaus mažėjimą arba didėjimą. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis pastebėta, jog kasmet Lietuvoje dėl didesnio mirtingumo gyventojų skaičius sumažėja daugiau kaip 10 tūkst., tuo tarpu Kauno mieste šio rodiklio reikšmė vidutiniškai siekia apie 965 gyventojus. Žvelgiant į detalesnius duomenis, 2019 m. Lietuvoje natūrali gyventojų kaita siekė - 10 649, o Kauno mieste - 918.

Dar vienas iš pagrindinių gyventojų skaičiaus mažėjimą lemiančių rodiklių yra gyventojų vidinė ir tarptautinė migracija, kuri yra viena iš pagrindinių ir plačiai akcentuojamų problemų Lietuvoje.

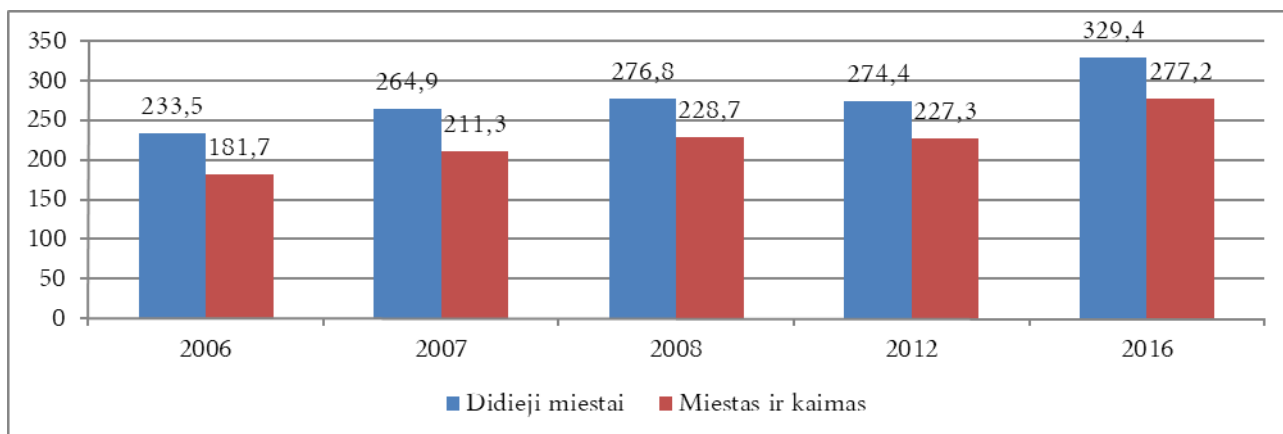

Pav. 1.1.2. Lietuvos Respublikos, Kauno apskrities ir Kauno miesto savivaldybės gyventojų neto migracija 2015-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Kaip galima pastebėti iš pateikto grafiko, iki 2017 metų yra pastebimas neto migracijos didėjimas, kurį lėmė didėjantys emigracijos srautai. Tačiau nuo 2017 m. stebimi šio rodiklio pokyčiai – nors ir nedidelėmis tendencijomis, tačiau neigiama neto migracija ėmė mažėti. 2019 metais neto migracija Lietuvoje siekė – 3 292 gyventojai, o Kauno miesto savivaldybėje – - 534 gyventojai. Žvelgiant į detalesnius duomenis nustatyta, jog visgi Kauno regione stebimos teigiamos migracijos tendencijos, t. y. 2019 m. į Kauno regioną atvyko daugiau gyventojų nei išvyko – migracijos neto siekė + 585.

Kauno sporto halės ir stadiono teikiamų paslaugų kainą sąlygoja ir tokie rodikliai kaip gyventojų gaunamos pajamos bei jų dalis skiriama viešosioms paslaugoms. Kaip galima pastebėti žemiau pateiktame grafike, didžiųjų miestų gyventojai anksčiau minėtų sričių paslaugoms 2016 m. skyrė apie 6 proc. visų savo išlaidų. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, iki 2008 m. pastebimas vidutinių vartojimų išlaidų augimas, nuo 2008 m. šio rodiklio reikšmė stabilizavosi. 2016 m. vidutinės disponuojamosios pajamos per mėnesį vienam namų ūkio nariui Lietuvoje siekė 329,4 Eur. Atsižvelgiant į šalies ekonomikos bei užsienio investicijų augimą, galima daryti prielaidą, kad ir toliau gyventojų gaunamos pajamos bei išlaidų dalis skiriama viešosioms paslaugoms ir toliau augs.

Pav. 1.1.3. Vidutinės vartojimo išlaidos, tenkančios vienam namų ūkio nariui Lietuvoje, Eur per mėn.

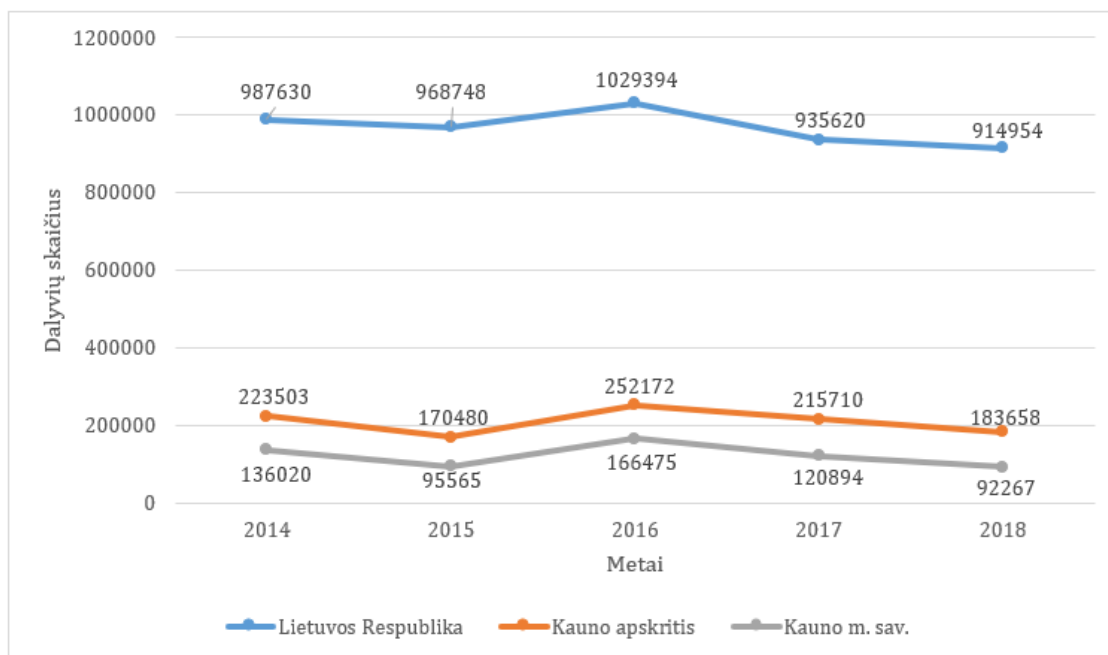
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Viešųjų paslaugų paklausai ir pasiūlai taip pat įtakos turi ekonominės bei socialinės problemos. Labai didelis dėmesys yra skiriamas Kauno apskrities gyventojų konferencijų, neformaliojo švietimo, kultūrinių ir sportinių poreikių tenkinimo bei viešųjų paslaugų kokybės problemoms. Šios ekonominės-socialinės problemos yra pastebimos ne tik Kauno regione, bet ir visoje šalyje.

Sporto paslaugų rodiklių analizė

Kauno sporto halė buvo viena iš pagrindinių erdvių Kauno mieste, kurioje vyko didžioji dalis sportinių renginių. Tačiau 2011 m. atidarius Kauno Žalgirio areną, didžioji dalis vykdomų sporto renginių nuspręsta perkelti ir palikti tik dalį mažesnės apimties renginių.

Analizuojant Lietuvos statistikos departamento duomenis apie sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvius, stebima svyravimo tendencija visoje Lietuvoje. 2014-2018 m. Lietuvoje sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius mažėjo nuo 987,6 tūkst. iki 915 tūkst. (7,36 proc.), Kauno regione – nuo 223,5 tūkst. iki 183,7 tūkst. (17,83 proc.), Kauno mieste – nuo 136 tūkst. iki 92,3 tūkst. (32,17 proc.).

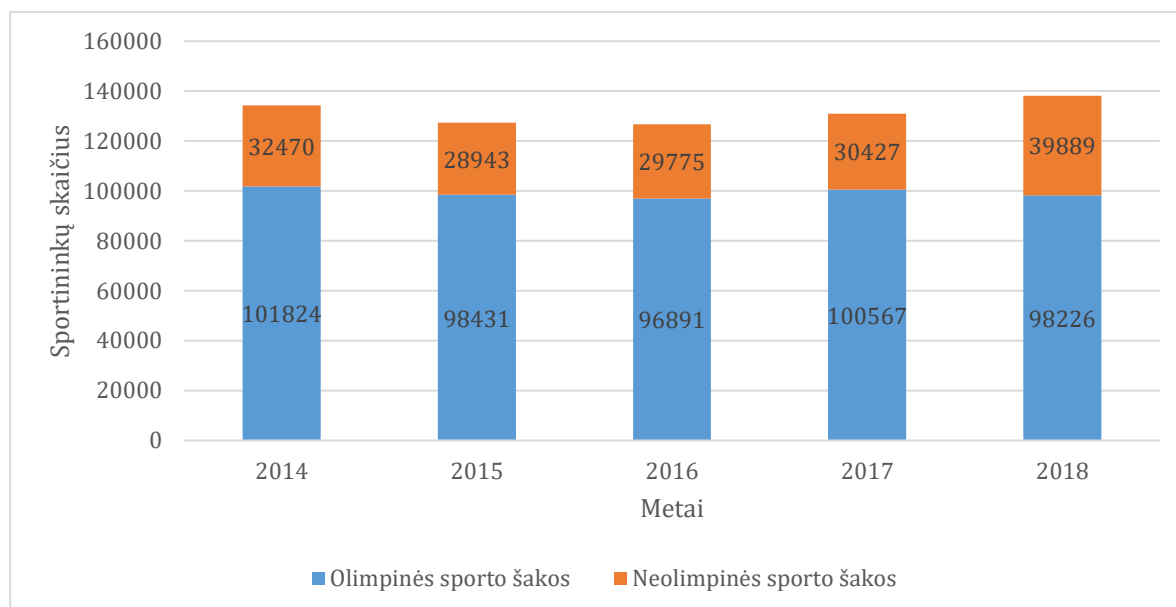

Pav. 1.1.4. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Vertinant galimą paklausą vykdomoms sporto veikloms bei neformaliojo sporto veikloms, buvo atlikta sportininkų skaičiaus analizė, kurios metu nustatyta, jog didžiausią dalį sportininkų sudaro olimpinės šakų sportininkai.

Paminėtina, jog olimpinės sporto šakų sportininkų skaičius analizuojamu 2014-2018 m. laikotarpiu buvo stabilus, svyravo nuo 97 tūkst. iki 102 tūkst. Tuo tarpu neolimpinės sporto šakų sportininkų skaičius nuo 2015 m. didėja: jei 2015 m. sportininkų skaičius siekė beveik 29 tūkst., tai 2018 m. – 40 tūkst. (pokytis – 27,44 proc.).

Pav. 1.1.5. Sportininkų skaičius Lietuvoje 2014-2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Neformalaus švietimo rodikliai

Atliekant analizę nustatyta, jog šalyje nepakankamai išplėtotas ir netolygus neformaliojo mokinių švietimo įstaigų tinklas (ypač mažesniuose miesteliuose ir kaimo vietovėse), nepakankama veiklų pasiūla (vyrauja muzikos ir sporto kryptų ugdymo programos), neužtikrinamos vienodos galimybės visiems mokiniams dalyvauti neformaliajame švietime, todėl nesudarytos tinkamos sąlygos didinti jo prieinamumą.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis pastebėta, jog Lietuvoje nepaisant mažėjančio gyventojų bei mokinių skaičiaus Lietuvoje, vis didesnė besimokančiųjų dalis pasirenka lankyti neformaliojo švietimo programas.

Lentelė 1.1.2. Gyventojų ir besimokančiųjų skaičius Lietuvoje 2014-2018 m.

Rodiklis / metai	2014	2015	2016	2017	2018
Gyventojų skaičius	2 943 472	2 921 262	2 888 558	2 847 904	2 808 901
Mokinių skaičius	344 721	335 202	330 869	326 061	322 344
Mokiniai dalyvaujantys neformaliajame švietime	94 241	104 213	102 491	104 936	107 710

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Kaip galima pastebėti gyventojų bei mokinių skaičius kasmet mažėja šalyje, tačiau mokiniai vis didesnę susidomėjimą skiria neformaliajam ugdymui. 2014 m. tik apie 27 proc. arba kas ketvirtas šalyje besimokantis mokinys pasirinko ugdytis pagal neformaliojo ugdymo programas, tuo tarpu 2018 m., ugdymo programas pasirinko apie 33 proc. mokinių, arba kas trečias šalyje besimokantis mokinys.

Analizuojant skirtingas neformaliojo ugdymo kryptis pastebėta, jog vis daugiau mokinių renkasi neformaliojo švietimo kryptį – sportą. Taip pat pagrindinės neformaliojo švietimo kryptys vis dar išlieka muzika, dailė ir sportas.

Lentelė 1.1.3. Mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime skaičius Lietuvoje pagal kryptį 2014-2018 m.

Rodiklis / metai	2014	2015	2016	2017	2018
Muzika	31 417	31 669	25 358	25 914	29 686
Dailė	11 593	12 263	10 149	10 636	11 797
Choreografija	6 908	6 885	5 450	6 295	6 837
Teatras	1 372	1 424	1 119	1 143	1 249
Sportas	28 887	36 958	38 498	39 295	36 057
Techninė kūryba	1 041	1 190	2 599	3 295	3 249
Turizmas	1 604	1 574	1 420	1 598	1 381
Gamta-ekologija	1 400	1 455	1 547	1 579	1 322
Saugus eismas	839	777	284	261	355
Informacinės technologijos	331	308	894	373	410
Kitos kryptys	8 849	9 710	15 173	14 547	15 367
Iš viso:	94 241	104 213	102 491	104 936	107 710

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Atsižvelgiant į gautus duomenis matoma, jog daugiau kaip 33,48 proc. visų mokinių dalyvaujančių neformaliajame švietime renkasi sporto neformaliojo švietimo užsiėmimus. Sporto neformaliojo ugdymo užsiėmimus pasirinkusių mokinių skaičius didėja kasmet, o tai daro labai didelę įtaką bendram neformalaus švietimo užsiėmimus pasirinkusių mokinių skaičiui, todėl galima

daryti prielaidą, jog ir ateityje didės mokinių, besimokančių pagal neformaliojo ugdymo programas, skaičius.

Kauno mieste matomos panašios tendencijos. Siekiant nustatyti esamą paklausą bei pasiūlą neformaliojo švietimo ugdymui Kauno mieste, buvo atlikta neformaliojo švietimo aplinkos analizė, kuriai didelę įtaką daro Kauno apskrities, Kauno miesto gyventojų ir mokinių skaičiaus pokyčiai. Kauno mieste, kaip ir visoje šalyje, mažėja gyventojų skaičius. Vien per pastaruosius penkerius metus gyventojų skaičius Kauno mieste sumažėjo 8,466 tūkst.

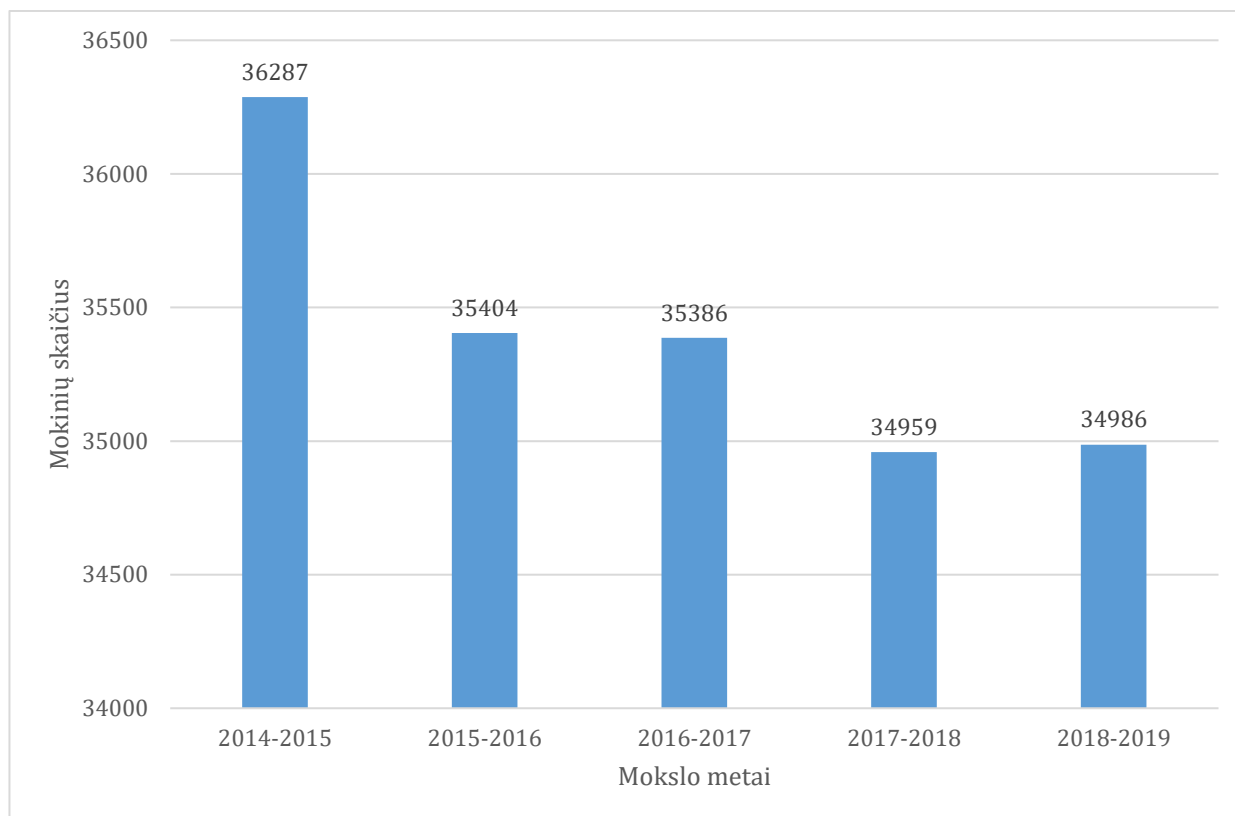
Kauno miesto savivaldybės reguliavimo sričiai 2019 mokslo metais priklausė 169 švietimo įstaigos: 83 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, 67 bendrojo ugdymo mokyklos, 17 neformaliojo ugdymo įstaigų ir 2 kitos valdymo įstaigos.

Lentelė 1.1.4. Kauno miesto savivaldybėje veikiančių švietimų įstaigų skaičiaus dinamika 2014-2019 m.

Įstaigos tipas	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Lopšeliai-darželiai	72	72	74	75	75
Vaikų darželiai	12	12	9	9	8
Mokyklos-darželiai	4	5	5	7	7
Pradinės mokyklos	9	8	8	5	5
Progimnazijos	9	7	16	16	16
Pagrindinės mokyklos	8	12	2	2	2
Mokyklos - daugiafunkciniai centrai	5	6	7	7	7
Jaunimo mokyklos	2	2	2	2	2
Vidurinės mokyklos	16	1	0	0	0
Suaugusiųjų mokyklos	1	1	1	1	1
Gimnazijos	12	20	21	21	21
Neformaliojo švietimo įstaigos	15	15	15	17	17
Kitos valdymo įstaigos (PPT, KPKC)	2	2	2	2	2
Specialiosios įstaigos	7	6	6	6	6
Iš viso:	172	169	168	170	169

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės administracija, 2020 m.

Remiantis pateiktais duomenimis pastebimas Kauno miesto savivaldybėje veiklą vykdančių švietimo įstaigų tinklo susitraukimas. Per pastaruosius kelerius metus užsidarė kelios švietimo įstaigos. Įstaigų tinklo pokyčiai vyksta jau bene 10 metų Kauno mieste. Didžioji vidurinių mokyklų dalis buvo perorganizuojamos į progimnazijas arba gimnazijas. Šio rodiklio mažėjimą daugiausia lėmė mažėjantis mokinių skaičius Kauno miesto savivaldybėje.

Pav. 1.1.6. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose 2014-2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Bendras mokinių skaičius Kaune 2018-2019 mokslo metais siekė 34 986 mokinius. Lyginant su 2016-2017 mokslo metais, mokinių skaičius sumažėjo 400 mokinių. Per paskutinius dvejus metus sulėtėjo Kauno miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose besimokančių mokinių skaičiaus mažėjimas. Ankstesniais metais mokinių skaičius vidutiniškai per metus sumažėdavo apie 1,2 tūkst. mokinių, o per paskutinius dvejus metus tik vidutiniškai apie 223 mokinius per metus. Pastebėta, jog 2018-2019 mokslo metais mokinių skaičius mokyklose nežymiai padidėjo lyginant su 2017-2018 mokslo metais – padidėjimas 27 mokiniais.

Kauno miesto savivaldybėje (kaip ir visoje šalyje) vis didesnis dėmesys yra skiriamas neformaliajam vaikų švietimui. Nors Kauno miesto savivaldybėje mažėjo gyventojų ir mokinių skaičius, mokinių, lankančių neformaliojo ugdymo programas, skaičius kiekvienais metais auga: jei 2014-2015 m. m. neformaliajame ugdyme dalyvavo 9,3 tūkst. moksleivių, tai 2019 m. pradžioje – apie 9,7 tūkst.

Lentelė 1.1.5. Gyventojų, mokinių bei neformaliojo ugdymo programas lankančių mokinių skaičiaus dinamika, vnt.

Rodiklis / mokslo metai	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Gyventojų skaičius	301 357	297 846	292 691	288 466	286 754
Mokinių skaičius	36 287	35 404	35 386	34 959	34 986
Neformaliojo ugdymo programas lankančių mokinių skaičius	9 292	9 491	9 274	9 425	9 656

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Remiantis pateiktais duomenimis galima daryti prielaidą, jog ir ateityje turėtų augti neformaliojo ugdymo įstaigose besimokančių mokinių skaičius. Per pastaruosius penkis metus neformaliojo ugdymo programas lankančių mokinių skaičius išaugo apie 4 proc.

Labai svarbi yra neformaliojo ugdymo programų paklausa ir pasiūla Kauno mieste. Kauno miesto savivaldybėje veiklą vykdo 17 neformaliojo švietimo įstaigų.

Lentelė 1.1.6. Neformaliojo ugdymo įstaigos Kauno miesto savivaldybėje

Eil. Nr.	Ugdymo įstaiga	Adresas
1.	Kauno Aleksandro Kačanausko muzikos mokykla	Aušros g. 32
2.	Kauno Miko Petrausko muzikos mokykla	V. Krėvės pr. 54
3.	Kauno sakralinės muzikos mokykla	M. Valančiaus g. 8
4.	Kauno berniukų chorinio dainavimo mokykla "Varpelis"	D. Poškos g. 4
5.	Kauno 1-oji muzikos mokykla	J. Gruodžio g. 25
6.	Kauno Antano Martinaičio dailės mokykla	Šv. Gertrūdės g. 33
7.	Kauno choreografijos mokykla	V. Krėvės pr. 50
8.	Mstislavo Dobužinskio rusų kultūros ir estetiško lavinimo centras	V. Krėvės pr. 54
9.	Kauno jaunųjų turistų centras	Žeimenos g. 58
10.	Kauno moksleivių aplinkotyros centras	Seniavos pl. 56a
11.	Kauno moksleivių techninės kūrybos centras	A. Mickevičiaus g. 2
12.	Kauno tautinės kultūros centras	A. Jakšto g. 18
13.	Kauno vaikų ir moksleivių laisvalaikio rūmai	Parodos g. 26
14.	Kauno vaikų ir jaunimo teatras "Vilkolakis"	Kovo 11-osios g. 108
15.	Kauno Algio Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla	Ašigalio g. 23
16.	Generolo Povilo Plechavičiaus kadetų licėjus	Žeimenos g. 107
17.	Kauno Tito Masiulio jaunimo mokykla	Pramonės pr. 35

Šaltinis: surinkta autorių, 2020 m.

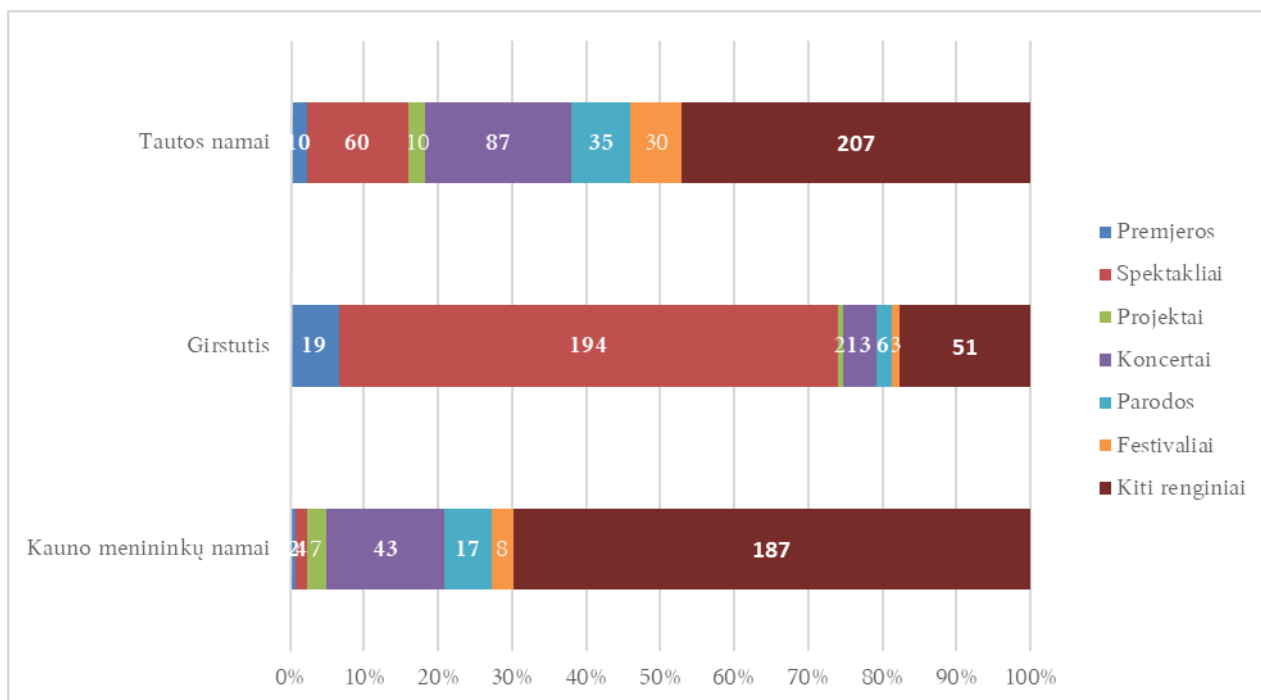
Mokinių užimtumas neformaliojo švietimo veikla neformaliojo ugdymo įstaigose bei bendrojo ugdymo mokyklose siekia 70-83 proc. nuo bendro mokinių skaičiaus. Stebint mokinių skaičiaus dinamiką ir šio rodiklio pokyčius galima daryti prielaidą, jog rodikliai tiesiogiai koreliuoja. Nuo 2013 iki 2016 m. mokinių užimtumas neformaliojo švietimo veikla neformaliojo ugdymo įstaigose ir bendrojo ugdymo mokyklose padidėjo beveik 13 procentinio punkto, tačiau 2017 m. mokinių, užsiimančių neformaliojo švietimo veikla, skaičius sumažėjo 5,7 procentinio punkto, kadangi mažėjo ir pačių mokinių skaičius. Pastaraisiais metais mokinių užimtumas vėl turi teigiamos didėjimo tendencijas.

Neformalus švietimas užima labai svarbią vietą mokinių ugdyme, kadangi 70-83 proc. mokinių yra užimti neformalaus švietimo veikla. Tai rodo, kad neformalaus švietimo paslaugos turi paklausą. Sporto neformaliojo švietimo užsiėmimus lanko daugiau kaip 33 proc. visų mokinių, dalyvaujančių neformaliajame švietime. Tai rodo, kad neformalus sporto užsiėmimai taip pat turi paklausą, todėl rekonstruotose Kauno sporto halės patalpose numatyti neformalaus švietimo užsiėmimai būtų paklausūs.

Kultūra Kauno mieste

Kauno miesto kultūrinis gyvenimas pasižymi ypač intensyviu renginių tvarkaraščiu, gana didele renginių įvairove bei aukšta kokybe. Kultūros centrų teikiamos paslaugos susijusios tiek su profesionaliojo meno, tiek su mėgėjų meno sklaida. Kultūros centrai organizuoja įvairaus pobūdžio renginius, mėgėjų meno kolektyvus, būrelius, sudaro sąlygas profesionalaus meno sklaidai. Kauno mieste veikiančių kultūros centrų veiklos sritys skiriasi: KKC „Tautos namai“ daugiausia organizuoja mėgėjų meno kolektyvų veiklą, įvairius renginius, edukacinius užsiėmimus, o „Girstučio“ kultūros ir sporto centras sudaro sąlygas profesionalaus meno renginiams ir veikloms.

Kauno menininkų namų veikla išimtinai orientuota į profesionaliojo meno sklaidą. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kauno mieste veikia 2 kultūros centrai.

Pav. 1.1.7. Renginiai Kauno miesto įstaigose 2017 metais, vnt. ir proc.

Šaltinis: Įstaigų 2017 metų vadovų veiklos ataskaitos, 2020 m.

Skirtingas Kauno miesto kultūros centrų veiklos pobūdis lemia skirtingus centrų lankytojų srautus. 2017 m. KKC „Tautos namai“ renginiuose apsilankė 61,6 tūkst., o „Girstučio“ kultūros ir sporto centre – 263,1 tūkst. lankytojai. KKC „Tautos namų“ lankytojų srautą labiausiai lemia šio kultūros centro organizuojami plataus masto miesto renginiai. Didžiausią kultūros centrų lankytojų dalį sudaro nemokamų renginių viešosiose vietose dalyviai ir žiūrovai – KKC „Tautos namų“ atveju tokie lankytojai 2017 m. siekė 49,9 tūkst., o „Girstučio“ kultūros ir sporto centro atveju – 158,6 tūkst. Daugumą KKC „Tautos namų“ lankytojų ir mėgėjų meno kolektyvų dalyvių sudaro vyresnio amžiaus asmenys.

Kauno menininkų namų lankytojų skaičius lyginant su kultūros centrų lankytojų skaičiumi yra gerokai mažesnis ir 2017 m. tesiekė 14,1 tūkst. Tokį lankytojų skaičiaus skirtumą lemia įstaigos veiklos ir renginių pobūdis. Apibendrinti visų mieste veikiančių kultūros centrų rodikliai atskleidžia, kad mėgėjų meno kolektyvų koncertų ir spektaklių lankytojų skaičius Kauno kultūros centruose yra mažesnis nei kituose miestuose, tačiau Kaunui būdingas aukštesnis profesionalaus meno renginių lankytojų skaičius, kuris yra reikšmingai didesnis nei kituose miestuose, didesnis lankytojų srautas sulaukiamas tik Vilniuje.

Kauno mieste veikiantys kultūros centrai ir Kauno menininkų namai teikia skirtingas kultūros paslaugas – sudaro galimybes užtikrinti tiek mėgėjų, tiek profesionalaus meno sklaidą bei tenkina skirtingus gyventojų kultūrinius poreikius. Įstaigų organizuojami renginiai, ypač viešieji miesto renginiai, sulaukia didelio miesto gyventojų dėmesio ir teigiamo lankytojų vertinimo. Tačiau didesnę kultūrinių renginių veiklą riboja infrastruktūros stoka, kurios neužtikrina šiuo metu kultūrinės paslaugas teikiantys ūkio subjektai ir tikėtina, kad siekiant didinti kultūrinių paslaugų veiklą, atsiranda poreikis orientotis į didesnio masto renginiams pritaikytos infrastruktūros sklaidą, kuri pritrauktų ne tik vyresniojo amžiaus žmones, tačiau ir skatintų jaunesniojo amžiaus asmenis domėtis kultūrinėmis veiklomis.

Kauno mieste kultūros sklaida vyksta ne tik per kultūros centrus. Kauno miesto gyventojai itin mėgsta lankytis teatruose, koncertinėse įstaigose, muziejuose.

Lentelė 1.1.7. Kauno miesto kultūros įstaigas lankančių asmenų skaičius

Eil. Nr.	Objektas	Lankytojų skaičius 2017 m.*
1.	Kauno miesto muziejai	2017 m. – 485 000 2018 m. – 789 000
2.	Nacionalinis Kauno dramos teatras	62 290
3.	Kauno valstybinis lėlių teatras	44 479
4.	Kauno valstybinis muzikinis teatras	89 255
5.	Koncertinė įstaiga Kauno valstybinė simfonija	45 062

* naujausi ministerijos duomenys.

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, 2020 m.

Kultūros įstaigų Kauno mieste rodikliai rodo, jog Kauno miesto gyventojai yra itin aktyvūs miesto kultūrinio gyvenimo dalyviai, todėl neabejotina, jog kultūros paslaugų įvairovė dar labiau padidins lankytojų srautus. Be to, aktualu atkreipti į vieną svarbią Lietuvos kultūros įstaigų problemą – neretai dalis kultūros įstaigų neturi tinkamų sąlygų organizuoti labai didelio masto renginius, todėl dažniausiai nuomojasi patalpas, sales ir kt. Nereikėtų pamiršti ir išvažiuojamųjų teatrų, spektaklių, koncertų, kurie atvyksta į Kauno miestą iš kitų Lietuvos rajonų.

Bendruomenių ir kūrybinių sąjungų veikla

Anksčiau atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad dideliuose miestuose bendruomeninė veikla įprastai yra mažiau intensyvi nei mažesniuose miestuose ar kaimo vietovėse, kur bendruomenių organizacijų koncentracija yra didžiausia tiek kiekybine, tiek gyventojų įtraukties prasme. Didiesiems šalies miestams būdingas mažas bendruomenių organizacijų tankis, kuris neviršija 4 bendruomenių organizacijų 10 tūkst. gyventojų, o kai kuriais atvejais nesiekia net 1 bendruomeninės organizacijos 20 tūkst. gyventojų. Kauno miestas šiuo požiūriu neišsiskiria iš bendrų tendencijų, būdingų didiesiems šalies miestams.

Kauno mieste veikia apie 40 bendruomenių organizacijų. Iš visų miesto bendruomenių organizacijų aktyviai veiklą vykdo maždaug pusė, t. y. apie 20. Jos veikia kaip daugiavienės organizacijos – vykdo plataus spektro vienijamai ir atstovaujamai bendruomenei aktualias veiklas, bendradarbiauja su kitomis institucijomis, įskaitant ir valdžios institucijas, ir atstovauja gyventojų interesus, sprendžia bendruomenės problemas. Miesto bendruomenių organizacijų vykdomas veiklas galima suskirstyti į keletą pagrindinių sričių:

- Renginių, švenčių organizavimas. Bendruomenės organizacijos organizuoja socialinius, kultūrinius ir sporto renginius, tradicines ir valstybines šventes, siekia sudaryti galimybes bei paskatinti bendruomenės narius aktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime.
- Gyvenamosios aplinkos gerinimas. Organizacijos įgyvendina iniciatyvas, kuriomis sutvarkomi ar įrengiami įvairūs bendruomenės aplinkos infrastruktūros elementai, pavyzdžiui, vaikų žaidimo aikštelės, lauko treniruokliai, taip pat organizuoja talkas aplinkai tvarkyti.
- Interesų atstovavimas valdžios institucijose. Bendruomenių organizacijos gali teikti siūlymus ir pastabas savivaldybėms bendruomenei aktualiais klausimais.
- Socialinių paslaugų teikimas – organizuojamas vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumas, edukacinės veiklos, pagalba seniems žmonėms.

Bendruomenių organizacijų vykdomos veiklos atskleidžia organizacijų daugiafunkciškumą. Visgi bendruomenės didžiausią dėmesį organizacijos skiria pirmajai veiklai – renginių, švenčių organizavimui. Remiantis anksčiau atliktų tyrimų duomenimis, renginių ir švenčių organizavimas yra viena pagrindinių bendruomenių organizacijų veiklų – ją vykdo $\frac{3}{4}$ bendruomenių organizacijų šalyje.

Tai patvirtina ir Kauno miesto bendruomenių organizacijų vykdoma projektinė veikla. Projektinė veikla, finansuota iš miesto savivaldybės lėšų pagal programą „Bendruomenės Kaunui“, daugiausia buvo orientuota į socialinius, kultūrinius renginius (71 iš 152 vykdytų veiklų), kurie pritraukė 39,4 tūkst. dalyvių. Tarp jų – ne tik bendruomenių organizacijų nariai, bet ir kiti miesto gyventojai, nepriklausantys bendruomenių organizacijoms. Gana didelis lankytojų skaičius rodo, kad gyventojams tokie renginiai yra aktualūs ir įdomūs.

Lentelė 1.1.8. Veiklos, jų skaičius ir dalyvių skaičius

Veiklos	Veiklų skaičius	Dalyvių skaičius
Renginiai (kultūriniai, socialiniai-kultūriniai)	71	39.365
Sporto renginiai (žygiai, turnyrai, sveikatingumo užsiėmimai)	36	1.123
Ekskursijos, išvykos	14	531
Talkos	9	786
Seminarai, paskaitos	5	120
Klubinė veikla	10	470
Kita	7	33
IŠ VISO	152	42.428

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės administracija, 2020 m.

Kai kurios šalyje veikiančios meno sričių kūrybinės sąjungos – meno kūrėjų asociacijos ir organizacijos – turi teritorinius padalinius, skyrius, veikiančius Kauno mieste. Mieste veikia šių kūrybinių sąjungų ir organizacijų skyriai:

- Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyrius vienija profesionalius dailininkus ir dailėtyrininkus. Skyrius aktyviai dalyvauja skleidžiant profesionalųjį dailės meną – rengia, kuruoja dailės renginius, parodas, organizuoja kūrybines programas, bendradarbiauja su kitomis meno institucijomis.
- Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyrius buria fotografus profesionalus. Organizacija rengia fotomeno parodas, leidžia įvairius leidinius, organizuoja menininkų rezidencijas.
- Lietuvos architektų sąjungos Kauno skyrius vienija diplomuotus architektus. Organizacija siekia skatinti profesionalios architektūros sklaidą, įvairovę, ugdyti architektūrinę kultūrą.
- Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyrius vienija profesionalius prozininkus, poetus, dramaturgus, vertėjus, literatūros kritikus ir mokslininkus ir siekia skatinti literatūros kūrybą, įvairovę ir sklaidą, ugdyti gimtąją kalbą, puoselėti tautinį savitumą. Organizacija organizuoja poezijos ir kitus renginius.
- Lietuvos kompozitorių sąjungos Kauno skyrius vienija profesionalius Lietuvos kompozitorius ir muzikologus bei siekia skleisti profesionalią muziką šalyje ir užsienyje. Skyrius organizuoja koncertus ir įvairius festivalius, vienas jų - šiuolaikinės muzikos festivalis „Iš arti“ Kaune.
- Lietuvos teatro sąjungos Kauno skyrius vienija profesionalius teatro meno kūrybinius darbuotojus. Skyrius organizuoja kūrybos vakarus, renginius.
- Lietuvos žurnalistų sąjungos Kauno apskrities skyrius vienija žurnalistus profesionalus. Skyrius organizuoja parodas, knygų ir leidinių aptarimus, įvairius renginius.

- Lietuvos tautodailininkų sąjungos Kauno bendrija buria etninės dailės ir tradicinių amatų puoselėtojus. Organizacija rengia parodas, organizuoja įvairias kūrybines veiklas ir užsiėmimus gyventojams.
- Kauno meno kūrėjų asociacija – vienijanti miesto architektų, dailininkų, fotomenininkų, kompozitorių, rašytojų, teatralų, tautodailininkų ir žurnalistų organizacijas.

Kaune veikiančios kūrybinių sąjungų skyriai vienija miesto profesionalaus meno bei kultūros atstovus ir prisideda prie profesionaliojo meno vystymo ir sklaidos pristatydami profesionalų meną gyventojams įvairių kultūros ir meno renginių, festivalių metu.

Kauno mieste taip pat veikia mėgėjų meno sąjungos. Viena jų – Lietuvos chorų sąjungos Kauno skyrius, vienijantis choro meno kolektyvus. Sąjunga vienija chorų dalyvius, vadovus, pedagogus ir kitus darbuotojus, jos tikslas – puoselėti choro meną, šalies chorinės kultūros tradicijas. Sąjungos padalinys Kaune siekia koordinuoti mieste veikiančių chorų veiklą, organizuoti bendras chorų veiklas. Sąjunga vienija nemažai vaikų ir moksleivių, moterų, vyrų bei mišrių miesto chorų, kurie aktyviai dalyvauja ir koncertuoja miesto bei šalies renginiuose bei šventėse. Dar viena mieste veikianti mėgėjų meno sąjunga – tai Kauno choreografų asociacija „Terpsichorė“.

Lentelė 1.1.9. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius Kauno mieste

Rodiklis / metai	2014	2015	2016	2017	2018
Meno mėgėjų kolektyvų skaičius	16	31	29	19	29

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Atsižvelgiant į esamą bendruomeninių ir kūrybinių sąjungų veiklą bei patų tokių sąjungų veiklos mastą, buvo atskleistos galimybės bendradarbiaujant su šiomis įstaigomis organizuoti įvairaus tipo renginius, taip didinant Kauno miesto žinomumą bei Kauno sporto halės, stadiono ir Kauno miesto savivaldybės bendruomenių užimtumą ir jų poreikių patenkinimą.

Kauno sporto halė

Pagrindiniai šio investicijų projekto objektai – Kauno sporto halė ir S. Dariaus ir S. Girėno stadionas. Paminėtina, jog šiuo metu abiejuose objektuose yra atliekami rekonstrukcijos darbai. Kauno sporto halės rekonstrukcijos projektas yra finansuojamas ES struktūrinės paramos ir Kauno miesto savivaldybės biudžeto lėšomis, stadionas – Valstybės investicijų programos ir Kauno miesto savivaldybės biudžeto lėšomis.

Pradėjus nagrinėti Kauno sporto halės paslaugų pasiūlą būtina paminėti, jog iki rekonstrukcijos darbų pradžios už Sporto halės tinkamą eksploataciją buvo atsakinga VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras (toliau – Sporto centras).

S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras – ne pelno siekianti viešoji įstaiga, kurio steigėjas Kauno miesto savivaldybė.

Sporto centras susidėjo iš keleto objektų – sporto halės ir stadiono (2018 m. birželio 22 d. Nr. 60-9-81 perdavimo-priėmimo aktu stadionas ir jam priklausantys inžineriniai statiniai perduoti Kauno miesto savivaldybei).

Pagrindiniai sporto centro tikslai buvo tenkinti viešuosius interesus vykdant sportinės ir kultūrinės veiklos organizavimą ir teikiant su tuo susijusias paslaugas.

Sporto centras organizavo ir vykdė veiklą pagal patvirtintus Sporto centro nuostatus ir juose nurodytas veiklos rūšis. Tai sporto arenų ir stadionų eksploataavimo veikla, kita sportinė veikla, poilsio organizavimo veikla, koncertinė veikla, kita pramoginė veikla, bei nekilnojamojo turto, priklausančio nuosavybės ir kita teise paruošimas, pritaikymas ir sutvarkymas renginiams.

Sporto centro lėšos buvo pajamos gaunamos už paslaugas: sporto halės ir stadiono su įranga ir pagalbinėmis patalpomis paruošimą, pritaikymą ir sutvarkymą kultūriniais ir sportiniais renginiams (futbolo, krepšinio, lengvosios atletikos ir kitų sporto šakų treniruotėms ir varžyboms), susirinkimams, minėjimams, konferencijoms, parodoms. Lėšos buvo gaunamos ir pačiam Sporto centrui organizuojant renginius.

Sporto centras teikdamas paslaugas vadovavosi Kauno miesto savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 6 d. sprendimu Nr. T-566 patvirtintais įkainiais, kurie nepadengė sąnaudų: Kauno miesto savivaldybės organizuojamų ir remiamų renginių ir sporto organizacijų organizuojamų nekomercinių renginių, bei futbolo ir regbio varžybų paruošimo ir vykdymo sąnaudų.

Lėšos buvo naudojamos Sporto centro išlaikymo kaštams dengti bei ilgalaikio ir trumpalaikio turto įsigijimui pagal panaudos sutartis su gauto turto priežiūrai, remontui, saugojimui bei draudimui.

Sporto centro vidutinis darbuotojų skaičius – 20.

Kauno sporto halės pastatas (unikalus Nr. 1993-9030-6010) nuosavybės teise priklauso Kauno miesto savivaldybei.

Kauno sporto halės pastatų kompleksą sudaro du statiniai: halės pastatas (inventorinėje byloje žymima (1U1p) bei garažas (inventorinėje byloje – 3G1p).

Sklypo, kuriame įsikūrusi Kauno sporto halė, unikalus numeris - 4400-0216-0061. Sklypo plotas – 7,5797 ha, užstatymo plotas – 7,1420 m². Statinio kategorija – ypatingas statinys. Statinio paskirtis – sporto paskirties statiniai. Statinys įrašytas į kultūros vertybių registrą: unikalus kodas 15971. Pilnas pavadinimas - Kauno Ažuolyno sporto statinių komplekso sporto halė. Objekto reikšmingumo lygmuo – nacionalinis. Pastato vertingųjų savybių pobūdis – architektūrinis, inžinerinis, istorinis.

Pastato vertingosios savybės:

- tūrinė erdvinė kompozicija - **statinys stačiakampio plano, vientiso tūrio, vientisos vidaus erdvės, arkinės stogo formos su švieslangiais, skirtais viršutinėms tribūnom apšviesti;**
- fasadų architektūrinis sprendimas - **racionalus, be puošybos elementų - sienų plokštumų tipas ir autentiškos angos;**
- konstrukcijos - **stogo - plieninės, kniedytos 60 m pločio arkos, išdėstytos kas 13,5 m.; pamatai - gelžbetoniniai; sienos - metalo karkasinės su plytų užpildu; inžinerinė įranga - apšvietimo prožektoriai „patrankos“ (3 vnt.); stalių ir kitų medžiagų gaminiai - įstiklintų medinių dvivėrių durų tipas (durys pakeistos sovietmečiu, neišlaikant piešinio);**
- pirminė ir istoriškai susiklosčiusi paskirtis - **krepšinio varžyboms ir kitiems masiniams renginiams;**
- faktai apie svarbius visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos įvykius - **tai buvo pirmas sporto paskirties pastatas Lietuvoje, o specialiai krepšiniui skirta arena - pirmoji Europoje. Statiniui panaudotos unikalios konstrukcijos. Tuo metu specialios technikos nebuvo, arkines konstrukcijas reikėjo sumontuoti primityviai, rankomis, tad halės arkų statybai buvo sukviesti kone visi Kauno miesto ir jo apylinkių šaltkalviai.**

Pirmaisiais sovietų okupacijos metais joje vyko mokytojų suvažiavimas, kuriame buvo išreikštas protestas okupacijai bei sugiedotas Lietuvos himnas. Sovietmečiu vyko sąjungos ir respublikos masto krepšinio, tinklinio, bokso varžybos. Sporto halė - ryškus laiko ženklas tiek sporto, tiek miesto raidos požiūriu.

Kauno sporto halės žemės sklypas iš vakarinės pusės ribojasi su Perkūno al. Iš pietinės pusės ribojasi su Ažuolyno gatve, iš šiaurinės ir rytinės pusės ribojasi su Ažuolyno parku. Infrastruktūra gerai išvystyta, pakloti visi inžineriniai tinklai. Įvažiavimai ir prieigos į sklypą yra iš Perkūno al. pietrytinėje sklypo dalyje.

Kauno sporto halės statinys yra halinio tipo, t. y. vientisos erdvės ir tūrio, stačiakampio plano /63m x 61m/.

Įėjimai yra visų kraštinių viduryje. Maksimalus aukštis ties viduriu - 15,2 m (po rekonstrukcijos 1960 m. - 19 m).

Pastatas garažas 3G1p yra vieno aukšto esamo stadiono dalis, prišlieta prie Sporto halės rytinio fasado. Tai iškarpyto stačiakampio plano pastatas su kas 6m išdėstytais laikančiomis sienomis, uždengtomis briaunotomis surenkamomis g/b plokštėmis. Ant šio pastato stogo įrengta stadiono terasa.

Pav. 1.1.8. Kauno sporto halės sklypo planas

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Sporto halės paskirtis – sporto. Čia sukuriamos naujos, papildomos funkcijos visuomenės poreikiams tenkinti: koncertai, repeticijos, neformalaus ugdymo veikla, mėgėjiškos sporto treniruotės, konferencijos, parodos, mugės kiti masiniai renginiai. Pastate įrengiama 1961 m² universali, transformuojama salė su teleskopinėmis tribūnomis. Salė nuleidžiamų pertvarų (garsą absorbuojančių užuolaidų) pagalba gali dalintis į keturias lygias dalis. Galimi salės transformacijos scenarijai:

1. Koncertas (visos tribūnos su parteriu)- 2500 žiūrovų;
2. Koncertas pusėje salės, ištraukta pusė tribūnų, antras a. uždengtas užuolaida - 820 žiūrovų;
3. Kamerinis koncertas, konferencija salės ketvirtis, 2a uždengtas užuolaida - 280 žiūrovų;
4. Koncertas, cirkas su scena viduryje pusėje salės, 2a uždengtas užuolaida - 560 žiūrovų;
5. Paroda, mugė visoje salėje (visos tribūnos sustumtos, 2a šonai uždengti užuolaida);
6. Įvairių būrelių veikla (workshop' ai) salėje padalintoje į 2 ir 4 dalis (tribūnos sutrauktos, 2 a uždengtas užuolaida);
7. Treniruotės salėje padalintoje į 2 ir 4 dalis (tribūnos sutrauktos, 2 a uždengtas užuolaida).

Antrajame aukšte įrengiamos 6 universalios patalpos po 50 m², kuriose priklausomai nuo pasirinkto scenarijaus gali vykti įvairios veiklos - koncertų metu šiose patalpose gali įsikurti ložės, mugių/parodų metu patalpos gali būti naudojamos konferencijoms, kitu metu čia gali vykti kita bendruomenių veikla-susirinkimai. Taip pat 2a. įrengiama multifunkcinė patalpa su transformuojamomis pertvaromis, kurioje pagal poreikį gali būti įrengiamas baras, kavinė, epizodinės rūbinės, ekspozicijos ir t.t. Taip pat antrajame aukšte numatyta dalis stacionarių tribūnų.

Pastato garažo 3G1p paskirtis – sporto. Čia įrengiamos Sporto halės veiklai reikalingos pagalbinės patalpos – persirengimo kambariai, repeticijų (pres konferencijų) salė, administracinės patalpos, techninės ir pagalbinės patalpos.

Yra išlaikomi visi esami įėjimai į halės pastatą. Masinių renginių metu kaip pagrindinis pateikimas numatomas vakarinis, orientuotas į Perkūno al., įėjimas. Šiaurinis įėjimas su tambūru naudojamas kasdieniai veiklai, lankytojų patekimui prie kasų, į sudalintas sales ir kavinę, ši dalis galėtų funkcionuoti savarankiškai. Pietinis įėjimas skirtas patekimui į persirengimo kambarius. Taip pat yra išlaikomas pietinis įėjimas iš Ažuolyno g. į garažo pastatą, o esamas šiaurinis įėjimas bus skirtas tik žmonių evakuacijai.

Kauno halė - tai racionalus, monumentalus tūrio statinys, kurio asketišką estetiką padiktavo konstrukciniai sprendimai - laikančios metalo arkos bei fachverko sienos. Tai saugomas kultūros paveldo objektas, kurio pagrindinės vertingosios savybės yra tūrinė erdvinė kompozicija, laikančios konstrukcijos ir fasadai. Perplanuojant patalpas siekiama kuo labiau išeksponuoti esamas konstrukcijas bei jų apibrėžtą erdvę, išlaikant asketišką estetiką. Taip pat siekiama sukurti patogią, modernią polifunkcinę, lengvai transformuojamą erdvę visuomenės poreikiams tenkinti, atitinkančią pastato paskirties, estetinius, sanitarinius, saugumo bei gaisrinės saugos reikalavimus. Pagrindinė salė projektuojama pastumta link rytinio fasado.

Dabartinio garažo patalpos perplanuojamos pritaikant Sporto halės poreikiams. Įrengiamos papildomos persirengimo patalpos, atlikėjų patalpos, grimerinės, nedidelė salė skirta repeticijoms bei konferencijoms, darbuotojų bei administracinės patalpos, sandėliavimo patalpos bei techninės patalpos.

Halės antras aukštas nesant didelių renginių gali būti eksploatuojamas savarankiškai: čia suprojektuota dalis stacionarių tribūnų, sanmazgai lankytojams bei 6 universalios patalpos priklausomai nuo poreikių gali būti naudojamos įvairioms veikloms – konferencijoms, bendruomenių susirinkimams, ložėms, stalo žaidimų užsiėmimams ir t.t. Taip pat įrengiama universali erdvė mobilioms rūbinėms, bufetams, ekspozicijai ir t.t.

Užtikrintas žmonių su negalia (toliau – ŽN) pateikimas į pastatą pro visus įėjimus. ŽN patekimui į visus aukštus hole pastatyti 2 liftai.

Lentelė 1.1.10. Halės pastato rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė
Halės pastatas	
Pastato paskirties rodikliai (gamybos, kitos planuojamos veiklos, paslaugų apimtys, butų, vietų, lovų, apt. žm. sk.)	Sporto 2 100 vietų
Pastato bendras plotas	4 750,28 m ²
Naudingas plotas	4 750,28 m ²
Pastato tūris	47 998 m ³
Aukštų skaičius	2
Pastato aukštis	15,6 m
Pastato (patalpų) komforto sąlygų klasė	C

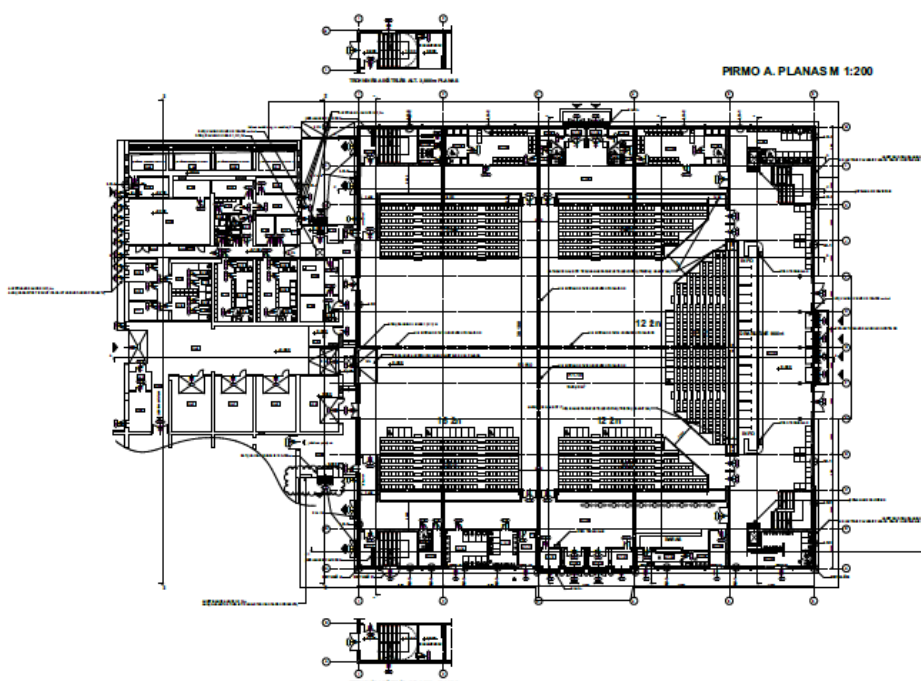
Garažo pastatas	
Pastato paskirties rodikliai (gamybos, kitos planuojamos veiklos, paslaugų apimtys, butų, vietų, lovų, apt. žm. sk.)	Sporto
Pastato bendras plotas	1 025,67 m ²
Naudingas plotas	1 025,67 m ²
Pastato tūris	4 407 m ³
Aukštų skaičius	1
Pastato aukštis	4,5 m
Energinio naudingumo klasė	C
Pastato (patalpų) komforto sąlygų klasė	C

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Pastato pirmame aukšte vienu metu gali būti 2 560 lankytojų, antrame aukšte – 1 070, aptarnaujantis personalas iki 50 žmonių. Viso pastate gali būti 3 680 žmonės.

Kauno sporto halėje įrengta pagrindinė įranga - universalios ir ekonomiškos, įvairios paskirties, aptrauktos medžiaga kėdės (mokykloms, studijoms, teatrams, arenoms). Žiūrovams atsistojus, porankis automatiškai pakyla į vertikalią poziciją.

Detalios halės pagrindinės patalpos bei jų dydis pateikti žemiau esančiuose paveiksluose bei lentelėse.

Pav. 1.1.9. Halės pastato pirmo aukšto planas

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Lentelė 1.1.11. Pirmo aukšto pagrindinės patalpos

Patalpų pavadinimas	Patalpų plotas, m ²
Multifunkcinė salė	2 130,47
Kitos patalpos (holai, WC, koridoriai, šilumos punktas, indų	1 446,84

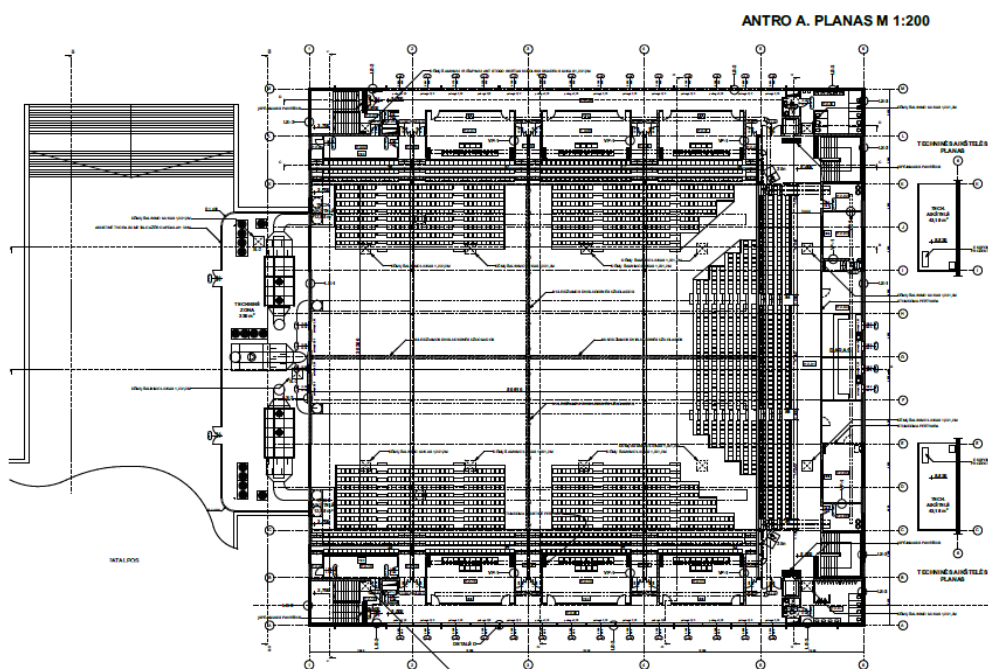
plovykla, pagalbinės patalpos, kasa, laiptinės dušinė, tambūrai, persirengimo kambariai ir kt.)	
VISO:	3 577,31

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Lentelė 1.1.12. Garažo patalpos

Patalpų pavadinimas	Patalpų plotas, m ²
Užkulisų patalpa	15,94
Atlikėjų persirengimo kambarys	14,22
Atlikėjų persirengimo kambarys	14,22
Grimerinė	10,12
Grimerinė	10,12
Grimerinė	9,75
Repeticijų salė	72,45
Renginio paruošėjų patalpa	10,13
Kitos patalpos (tambūrai, koridoriai, WC, dušinės, pagalbinės patalpos, holai, techninės patalpos ir kt.)	868,72
VISO:	1 025,67

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Pav. 1.1.10. Halės pastato antro aukšto planas

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

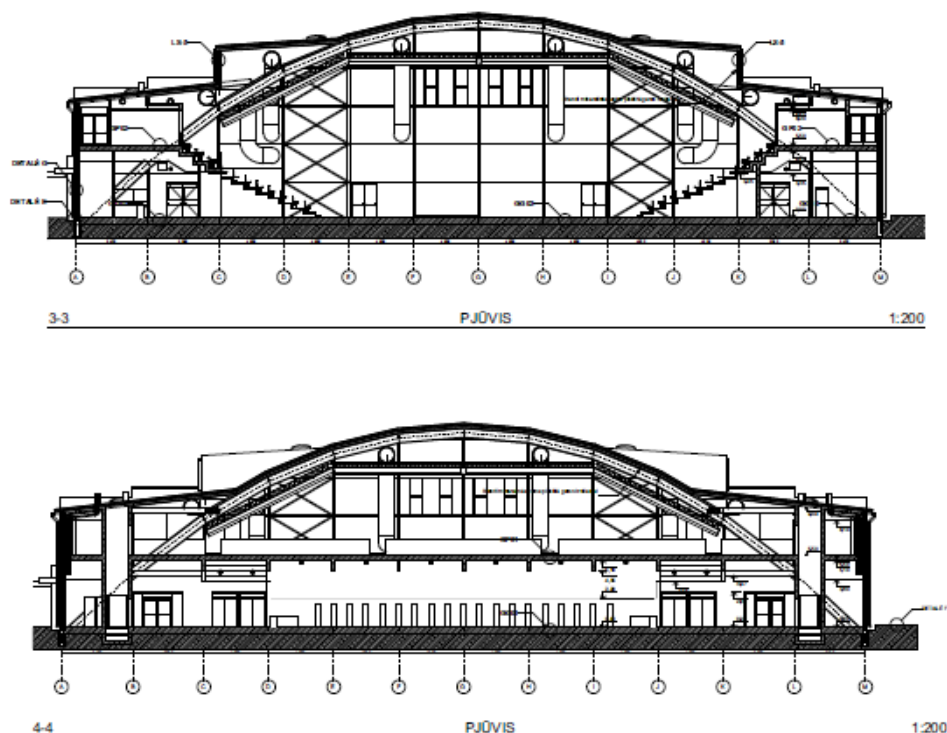
Lentelė 1.1.13. Antro aukšto pagrindinės patalpos

Patalpų pavadinimas	Patalpų plotas, m ²
Operatorinė	23,74
Baro patalpa	88,61
Epizodinė kavinė	29,68

Susirinkimų patalpa	50,73
Susirinkimų patalpa	52,04
Susirinkimų patalpa	52,04
Susirinkimų patalpa	52,04
Susirinkimų patalpa	52,04
Susirinkimų patalpa	50,73
Operatorinė	20,77
Operatorinė	20,78
Kitos patalpos (koridoriai, WC, balkonai, laiptinė, pagalbinės patalpos ir kt.)	680,70
VISO:	1 173,90

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Pav. 1.1.11. Halės pastato fasado vizualizacija ir pjūvis

Šaltinis: Kauno sporto halės rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Kauno sporto halėje iki rekonstrukcijos kasmet vidutiniškai vykdavo apie 100 įvairaus pobūdžio renginių. Tai koncertai, sporto varžybos, sportinių šokių konkursai, parodos, cirko pasirodymai ir kt. Kiekviename iš jų apsilankė apie 3 000 žiūrovų. Vidutinė renginio trukmė – 2 val. Dauguma renginių būdavo transliuojami tiesiogiai per įvairius TV kanalus arba įrašomi. 2017 metais joje iš viso vyko 100 rungtynių, renginių, o treniruotės bendrai truko apie 490 valandų.

Lentelė 1.1.14. Renginių skaičius pagal jų tipą 2013-2018 m.

Renginio tipas / metai	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kultūriniai renginiai	23 renginiai (24 dienos)	22 renginiai (25 dienos)	24 renginiai (29 dienos)	29 renginiai (43 dienos)	17 renginių (21 diena)	Įvairūs sportiniai renginiai – 73 renginiai / varžybos, 487 val. treniruočių. Įvairūs kultūriniai renginiai – 27 renginiai.
Sportiniai renginiai	12 renginių (15 dienų)	25 renginiai (31 diena)	13 renginių (22 dienos)	12 renginių (23 dienos)	16 renginių (26 dienos)	
Tinklinis	2 renginiai (7 dienos)	3 renginiai (5 dienos)	-	-		
Fechtavimo treniruočių stovykla	-	-	34 val. (5 dienos)	-		
Badmintonas	5 renginiai (11 dienų)	1 renginys (3 dienos)	1 renginys (4 dienos)	2 renginiai (5 dienos)	1 renginys (4 dienos)	
Badmintono sp. klubo treniruotės	38,5 val. treniruočių	160 val. (80 dienų)	123 val. (73 dienos)	128 val. (83 dienos)	153 val. (106 dienos)	

Rankinis	28 rungtynės, 142 val. treniruočių	15 rungtynių, 50,5 val. treniruočių	24 rungtynės, 84,5 val. treniruočių	26 rungtynės, 90,5 val. treniruočių	28 rungtynės, 49,5 val. treniruočių	
Krepšinis (kitos)	5 rungtynės (5 dienos)	2 renginiai, 2 val. treniruočių, krepšinio stovykla 11 dienų	6 rungtynės, 21,5 val. treniruočių	6 rungtynės, 19,5 val. treniruočių	4 sporto centro organizuojami renginiai	
Salės futbolas	4 rungtynės, 13,5 val. treniruočių	8 rungtynės, 55,5 val. treniruočių	56 rungtynės, 267,5 val. treniruočių	20 rungtynių, 383 val. treniruočių	31 rungtynės, 333,5 val. treniruočių	
Iš viso:	79 renginiai, 194 val. treniruočių	76 renginiai, 268 val. treniruočių, 11 dienų stovykla	124 renginiai, 496,5 val. treniruočių, 5 dienos stovykla	95 renginiai, 621 val. treniruočių	97 renginiai, 536 val. treniruočių	100 renginių, 487 val. treniruočių

* Pastaba: Kiekvienam renginiui reikalinga viena diena sporto halės paruošimui ir viena diena sutvarkymui po renginio.

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės administracija, 2020 m.

Kiekvienais metais Kauno sporto halėje Sporto centras organizuodavo ir vykdavo apie 15-16 sportinių renginių, pvz. viešų mankštų ciklas „Kaunas sportuoja“, „Judėk sveikai“, UNICEF vaikų bėgimas, atviras badmintono turnyras, vaikų dienos stovykla „Penkios sporto dienos“ ir kt. Skatindamas gyventojų fizinį aktyvumą Sporto centras organizuodavo ir nemokamų mankštų projektą Kauno miesto gyventojams „Judėk sveikai“. Treniruočių programa buvo suplanuota taip, kad dalyviai galėtų fiziškai judėti ir išbandyti skirtingo pobūdžio treniruotes (t. y. sveikatingumo treniruotes, riedučių ir bėgimo treniruotes). Projekte suorganizuota 116 treniruočių.

Remiantis aukščiau lentelėje pateikta informacija pastebima, jog didelė dalis Kauno sporto halės vykdomos veiklos buvo orientuota į kultūrinius renginius, kurių skaičius kasmet sparčiai didėjo iki 2016 m. bei sportinius renginius, kurių mažėjimas jau pastebimas nuo 2014 m. Ypač spartus mažėjimas yra pastebimas analizuojant krepšinio veiklą. Tokius rezultatus lėmė jau 2011 m. atidaryta Žalgirio arena, kurioje sukurta infrastruktūra visapusiškai atitinka organizuoti įvairaus tipo sportinius renginius.

Verta paminėti, kad iki rekonstrukcijos Kauno sporto halėje esama infrastruktūra nebuvo pritaikyta vykdyti neformalųjį švietimą bei konferencijas. Tokia infrastruktūros situacija ne tik neleido organizuoti kelių renginių vienu metu, bet ir didesnis kultūrinių bei konferencinių renginių kiekis nebuvo įmanomas dėl užimtumo, kurį sukūrė vykdyta sportinė ir kultūrinė veikla.

S. Dariaus ir S. Girėno stadionas

Kaune veikia 3 visuomenei prieinami stadionai, turintys tam tikrą UEFA stadionų kategoriją.

Lentelė 1.1.15. Kauno miesto ir Lietuvos stadionų apibendrinimas

Pavadinimas	Vieta	Vietų skaičius	Kategorija	Savininkas
Stadionai Kauno m. savivaldybėje				
S. Dariaus ir S. Girėno stadionas	Kaunas	9.180	2	Kauno miesto savivaldybė
Stadionas, adresu Aušros g. 42D	Kaunas	500	1	Lietuvos futbolo federacija

Pavadinimas	Vieta	Vietų skaičius	Kategorija	Savininkas
Stadionas, adresu Neries kr. 7B	Kaunas	204	1	Kauno miesto savivaldybė
Didžiausi stadionai Lietuvoje				
Lietuvos futbolo federacijos stadionas	Vilnius	5.067	3	Lietuvos futbolo federacija
Marijampolės „Arvi“ arena (stadionas)	Marijampolė	6.250	2 (turi realias galimybes pasiekti 3 kategoriją)	Marijampolės miesto savivaldybė ir FK „Sūduva“
„Aukštaitijos stadionas“	Panevėžys	4.000	2	Panevėžio miesto savivaldybė
Šiaulių miesto savivaldybės centrinis stadionas	Šiauliai	3.000	2	Šiaulių miesto savivaldybė
Klaipėdos miesto centrinis Stadionas	Klaipėda	4.479	1 (turi realias galimybes pasiekti 2 kategoriją)	Klaipėdos kūno kultūros ir rekreacijos centras
Alytaus SRC stadionas	Alytus	3.748	1 (turi realias galimybes pasiekti 2 kategoriją)	Alytaus miesto savivaldybė
Gargždų stadionas	Gargždai	2.323	1 (turi realias galimybes pasiekti 2 kategoriją)	Klaipėdos rajono savivaldybė
Pakruojo stadionas	Pakruojis	2.000	1 (turi realias galimybes pasiekti 2 kategoriją)	Pakruojo rajono sporto centras

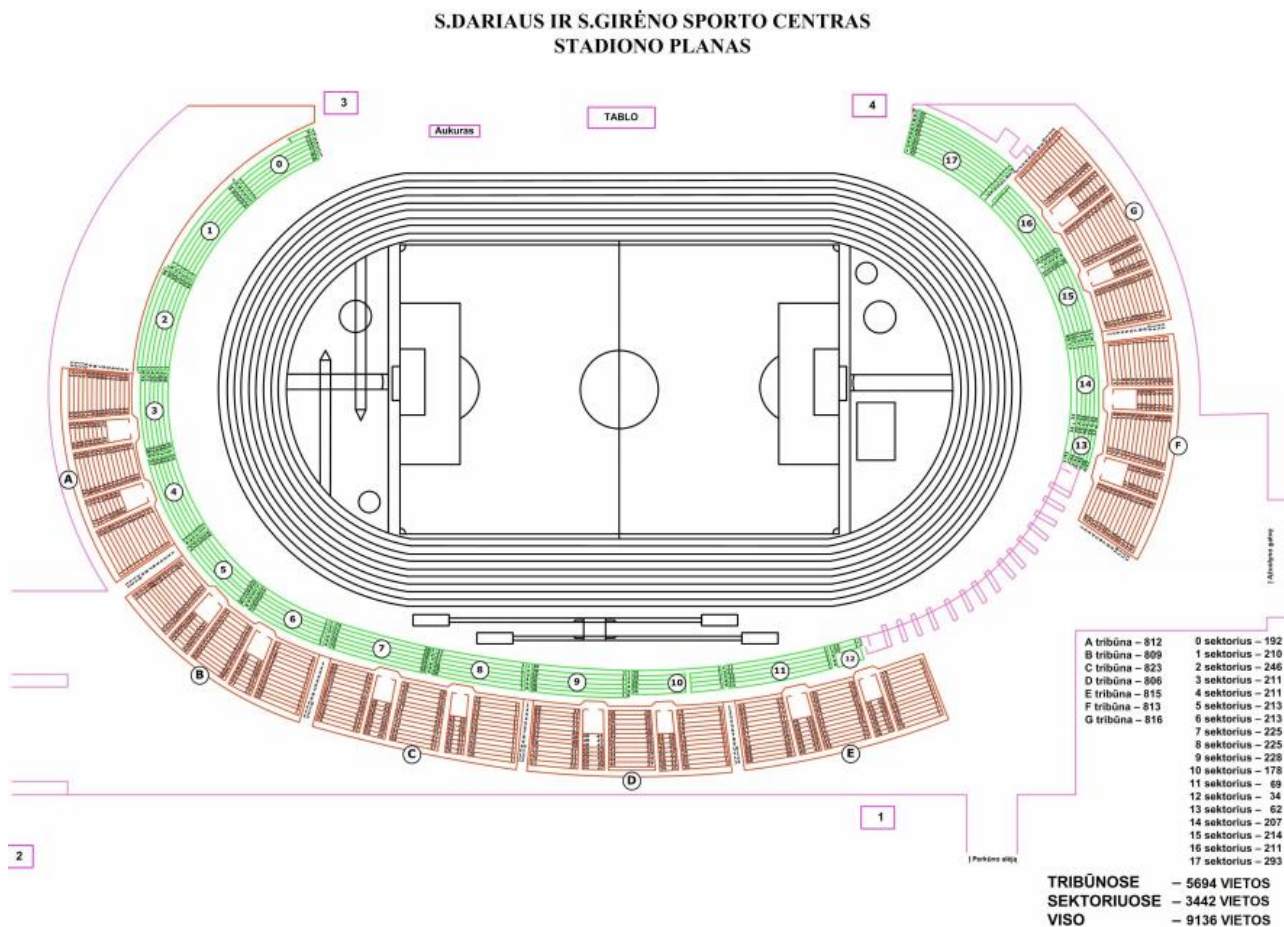
Šaltinis: Lietuvos futbolo federacija, 2020 m.

Iš pateiktos lentelės matyti, kad tarp visų Kauno mieste veikiančių stadionų, S. Dariaus ir S. Girėno stadionas yra daugiausiai individualių sėdimų vietų turintis stadionas tiek Kauno mieste, tiek visoje Lietuvoje. Be to Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadionas yra vienintelis stadionas Lietuvoje, kurio infrastruktūra atitinka tarptautinius reikalavimus lengvosios atletikos varžybų rengimui. Dėl šios priežasties šis stadionas yra pagrindinė vieta Lietuvoje, kuriame rengiamos svarbiausios Lietuvos lengvosios atletikos varžybos. Kaip futbolo stadionas, jis priskiriamas 2 UEFA stadionų kategorijai. Tokios kategorijos stadione galima organizuoti UEFA klubinių turnyrų varžybas pirmuosiuose etapuose. 2008 m. UEFA patvirtino patikslintas stadionų taisykles, kurios privalomos visoms 53 organizacijos narėms. Taisyklėse nurodoma, jog oficialios nacionalinių rinktinių varžybos gali vykti tik ne žemesnį nei 3 UEFA kategorijos statusą turinčiame stadione.

S. Dariaus ir S. Girėno stadionas yra istorinėje Kauno miesto dalyje, netoli miesto centro, adresu Perkūno al. 5. Visas sklypas, kuriame yra stadionas, yra Kauno ažuolyno sporto statinių komplekso – nekilnojamojo kultūros paveldo objekto (u. k. 31618) ir Kauno miesto istorinės dalies, vadinamos Kauno Žaliakalnio I-oji (u. k. 31280) ribose, o šiaurės – rytinėje pusėje ribojasi su Kauno Ažuolyno (nekilnojamojo kultūros paveldo objekto (u. k. 17381) riba. S. Dariaus ir S. Girėno stadionas (anksčiau vadintas Kauno Ažuolyno sporto statinių komplekso stadionu) (u. k. 301619) 2007 m. gegužės 24 d. buvo įtrauktas į kultūros vertybių registrą. Stadionas turi regioninę reikšmę, vertingas savo architektūrinėmis, istorinėmis ir kraštovaizdžio savybėmis.

S. Dariaus ir S. Girėno stadiono daugiavertis suteikia galimybę organizuoti įvairaus pobūdžio kultūros ir sporto renginius. Minėtas stadionas yra didžiausias ir daugiausiai

lankytojų galintis priimti stadionas Lietuvoje, pritraukiantis didelį sporto, kultūros turistų skaičių į Kauno miestą. Stadionas talpina 15 135 žiūrovus (iki rekonstrukcijos – 9 136 žiūrovai).

Pav. 1.1.12. S. Dariaus ir S. Girėno stadiono planas iki rekonstrukcijos

Šaltinis: S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras, 2020 m.

Šiuo metu S. Dariaus ir S. Girėno stadionas, esantis adresu Perkūno al. 5, yra palankiausia vieta Kauno mieste sporto, kultūriniais bei kitiems masiniams renginiams organizuoti dėl palankios jo strateginės vietos, aplinkinės infrastruktūros. Nuo pat stadiono pastatymo pradžios jame vyko daug svarbių vietinės ir tarptautinės reikšmės kultūrinių, sporto ir kitų renginių. Keletas jų:

- 1993 m. sutiktas popiežius Jonas Paulius II;
- 2000 m. Europos futbolo klubinių komandų turnyre – UEFA Čempionų lygoje – debiutavusi FBK Kauno komanda stadione sužaidė rungtynes su „Glasgow Rangers“ klubu iš Škotijos;
- 2002 m. rugsėjo 7 d. sužaistos pirmosios 2004 m. Europos futbolo čempionato V atrankos grupės rungtynės tarp Lietuvos rinktinės ir pasaulio vicečempionės Vokietijos komandos;
- 2003 m. vyko Pasaulio lietuvių dainų šventė;
- 2005 m. stadione vyko vienas didžiausių iki tol surengtų Lietuvos sporto renginių – 18-asis Europos lengvosios atletikos (iki 20 m.) čempionatas;
- 2005 m. liepos 26 d. stadione sužaistos rungtynės tarp vienos labiausiai tituluotų futbolo komandų Europoje, 2004–2005 m. sezono UEFA Čempionų lygos laimėtojos „Liverpool“ ir FBK „Kaunas“;

- 2006 m. rugsėjo 6 d. vyko 2008 m. Europos futbolo čempionato atrankos turnyro B grupės rungtynės tarp Lietuvos ir Škotijos vyrų futbolo rinktinių;
- 2007 m. kovo 24 d. sužaistos 2008 m. Europos futbolo čempionato atrankos rungtynės tarp Lietuvos ir pasaulio vicečempionės Prancūzijos vyrų futbolo rinktinės;
- 2007 m. liepos 6 d. stadione surengta visuotinė dainų šventė „Būties ratu“;
- 2009 m. liepos 16–19 d. vyko Europos lengvosios atletikos (iki 23 m.) čempionatas;
- 2013 m. liepos 20–rugsėjo 1 dienomis vyko 2013 m. Europos U-19 futbolo čempionatas.

Panašių alternatyvių vietų, galinčių pakeisti S. Dariaus ir S. Girėno stadioną Kauno mieste nėra, o dabartinė stadiono situacija – rekonstrukcijos darbai - sudaro prielaidų konkuruoti tiek vidinėje, tiek tarptautinėje rinkoje dėl turistų, masinių renginių ar sporto varžybų.

S. Dariaus ir S. Girėno stadionas pastatytas 1936 m., 1969–1979 m. jis rekonstruotas, 1998 ir 2005 m. – renovuotas. Šiai dienai, stadiono infrastruktūra atnaujinama, plečiama. Stadionas atitiks tarptautinių stadionų, kuriuose rengiamos aukšto rango tarptautinės varžybos, UEFA ir IAAF standartus bei reikalavimus, įvykdžius rekonstrukcijos darbus. Pažymėtina, kad nuo 2009 m. S. Dariaus ir S. Girėno stadione nebuvo surengtos jokios svarbios tarptautinės varžybos.

Kaip futbolo stadionas, S. Dariaus ir S. Girėno stadionas priskiriamas 2 UEFA stadionų kategorijai, kuri suteikia galimybę organizuoti UEFA klubinių turnyrų varžybas pirmuosiuose etapuose. 2008 m. UEFA patvirtino patikslintas stadionų taisykles, kurios privalomos visoms 53 organizacijos narėms. Taisyklėse nurodoma, jog oficialios nacionalinių rinktinių varžybos gali vykti tik ne žemesnį nei 3 UEFA kategorijos statusą turinčiame stadione.

Žemiau esančiuose paveiksluose pateikiamos stadiono fotofiksacijos, vaizduojančios stadiono būklę iki rekonstrukcijos.

Pav. 1.1.13. S. Dariaus ir S. Girėno stadiono fotofiksacijos iki rekonstrukcijos

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės administracija, 2020 m.

Kaip ir kiekvienas infrastruktūros objektas, stadionas gali būti vertinamas pagal tam tikrus rodiklius. Žemiau esančioje lentelėje pateikti pagrindiniai stadiono apibūdinantys rodikliai.

Lentelė 1.1.16. Stadiono rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė
Sklypas	
Sklypo plotas	75 797 m ²
Sklypo kadastrinis numeris	1901/0156:82
Sklypo užstatymo intensyvumas	25 proc.
Sklypo užstatymo tankumas	21 proc.
Sporto paskirties pastatas (unikalus numeris 1993-9030-6020)	
Žiūrovų vietų skaičius	15 315
Paskirtis	Sporto
Pastato bendrasis plotas	12 216,79 m ²
Pastato naudingas plotas	12 216,79 m ²
Pastato cokolio plotas	7 304,40 m ²
Pastato tūris	64 990 m ³
Pastato aukštis	20 m
Aukštų skaičius	2
Pastato atsparumas ugniai	I laipsnis
Energinio naudingumo klasė	A/B
Garažų paskirties pastatas (unikalus numeris 1993-9030-6031)	
Automobilių vietų skaičius	40
Pastato bendrasis plotas	1 064,83 m ²
Pastato naudingas plotas	1 064,83 m ²

Pastato tūris	5 150 m ³
Pastato aukštis	4,50 m
Aukštų skaičius	1
Pastato atsparumas ugniai	I
Kiti statiniai	
Futbolo aikštė (unikalus numeris 1993-9030-6075)	7 662 m ²
Lengvosios atletikos aikštė su bėgimo takais (unikalus numeris 1993-9030-6075)	10 160 m ²

Šaltinis: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Stadiono sklypas yra Kauno miesto centrinėje teritorijoje, Žaliakalnio rajone. Sklypas ribojasi: šiaurinėje pusėje – su Sporto gatve ir Kauno Ažuolynu; rytinėje pusėje – su Kauno Ažuolynu; pietinėje pusėje – su Ažuolyno gatve ir Perkūno alėja; vakarinėje pusėje – su sklypu Sporto g. 6, kad. Nr. 1901/ 0156:94. Šiaurės ir rytų pusėje sporto statinių kompleksas ribojasi su neužstatyta parko teritorija, pietų ir pietvakarių pusėje, kitoje Perkūno al. pusėje yra gyvenamųjų namų teritorijos. Šiaurės vakarų pusėje yra LSU Kūno kultūros rūmai, prie jo šiaurinėje pusėje yra S. Dariaus ir S. Girėno paminklas.

S. Dariaus ir S. Girėno stadionas pritaikomas kaip sporto statinių kompleksas šiuolaikiniais poreikiais, įrengiant tarptautinių futbolo (IV kat.) ir lengvosios atletikos (II kat.) varžybų standartus atitinkančias sportininkų ir kitas funkciškai reikalingas patalpas; patalpos paverčiamos multifunkcinėmis, kad statinių kompleksas galėtų tarnauti ne tik sporto renginių metu.

Numatoma išplėsti esamas tribūnas ir pastatyti naują tribūnų pastatą padidinant bendrą stadiono sėdimų vietų žiūrovams skaičių, įrengti VIP žiūrovams skirtą zoną, įrengti tribūnų žiedui stogą, dengiantį žiūrovų vietas, įrengti futbolo žaidėjų ir žiniasklaidos atstovų poreikiams pritaikytas patalpas, rekonstruoti esamą potribūninę erdvę, pritaikant patalpas visuomenės reikmėms, suteikti pastato architektūrai naują išraišką, sutvarkyti statinio prieigas.

Stadionas atitiks UEFA Futbolo federacijos keliamus reikalavimus IV kategorijos stadionams. Taip pat stadionas turėtų atitikti tarptautinėms lengvosios atletikos II kategorijos varžyboms vykdyti keliamus reikalavimus.

Stadiono esamo cokolinio aukšto bendras plotas yra ~ 5700 m², kuriame įrengiamos patalpos ir bendros erdvės neprofesionalaus sporto atstovams turiningai praleisti laisvalaikį, efektyviai naudotis sveikatinimo priemonėmis ir sportavimo erdvėmis.

Trumpai pateikiama informacija apie tai, kokie atliekami esminiai rekonstrukcijos darbai, ir ko galėtų tikėtis potencialūs stadiono lankytojai:

1. Stadiono potribūninių – cokolio erdvių rekonstravimas, patalpas pritaikant S. Dariaus ir S. Girėno sveikatinimo, kultūros ir užimtumo centro įkūrimui, kuriame numatoma sveikatingumo skatinimo, mėgėjiško sporto, neformalaus švietimo, kultūrinė, bendruomeninė ir NVO veikla.
2. Naujos tribūnos statyba: VIP zonų įrengimas, futbolo varžyboms organizuoti ir rengti bei žiniasklaidai skirtų patalpų įrengimas;
3. Esamų apatinių ir viršutinių tribūnų rekonstravimas, įrengiant apatines ir viršutines tribūnas esamoje terasos dalyje prie Halės bei viršutinę tribūną šiauriniame sektoriuje;
4. Stadiono žiūrovams skirtų sėdimų vietų skaičiaus padidinimas iki ~15,3 tūkst. vietų;
5. Stadiono pritaikymas UEFA Futbolo federacijos keliamiems IV kategorijos stadionų reikalavimams;
6. Stadiono perimetru įrengiamos atramos stogo konstrukcijoms laikyti ir esamų tribūnų konstrukcijoms sustiprinti; suprojektuojamas žiūrovų vietas dengiantis stogas;
7. Įrengiamas stadiono viršutinės dalies fasadas;

7. Atnaujinamos tribūnų apdailos medžiagos, įrengiamos naujos kėdės, tribūnų pirmojo aukšto lygyje įrengiami nauji tualetai žiūrovams, renginių metu teikiamų laikino maitinimo ir prekybos paslaugų zonos su inžineriniu aprūpinimu;

8. Išvedžiojamos inžinerinės sistemos tribūnose numatomiems naujiems tualetams ir maitinimo zonoms aptarnauti;

10. Numatomos informacinių stendų vietos, suprojektuojama interaktyvios nuorodų sistemos schema;

11. Numatomos bėgimo takų, lengvosios atletikos sektorių ir futbolo aikštės dangų keitimas, įrengiant reikalingas papildomas inžinerines sistemas jų aptarnavimui (drėkinimas, drenažas, šildymas, elektros linijos);

12. Įrengiama nauja stadiono apšvietimo sistema;

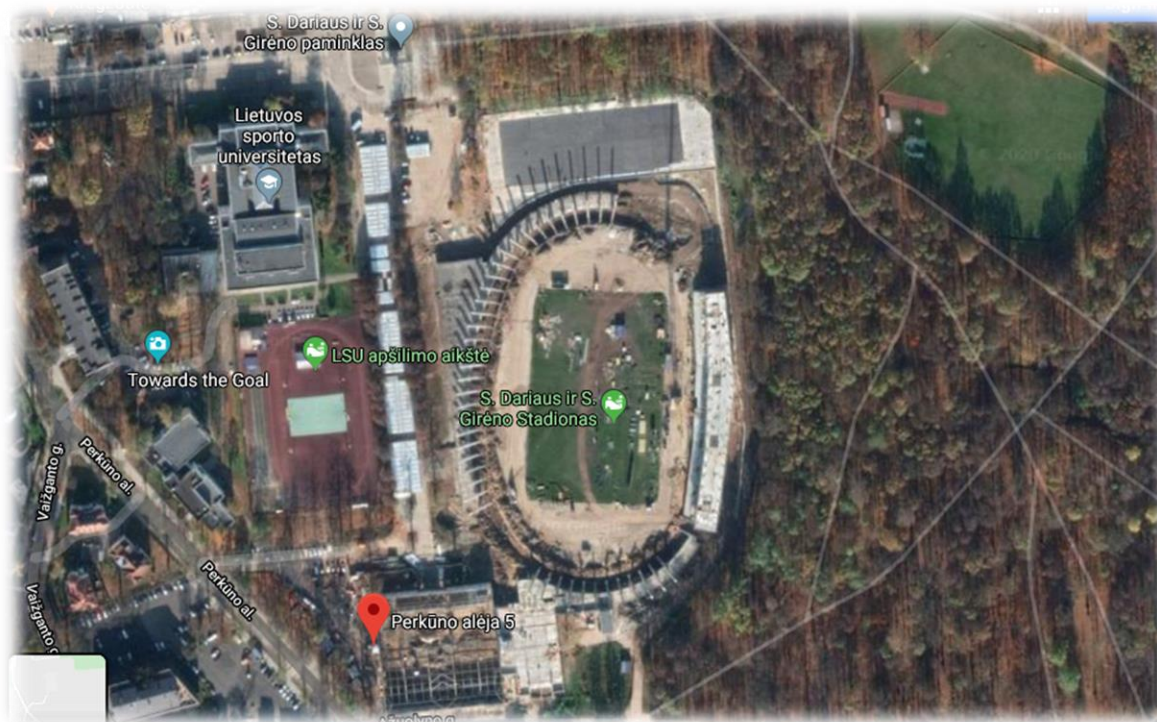
13. Įrengiamas privažiavimo kelias prie naujos tribūnos, vedantis į atskiru projektu suprojektuotą VIP zonos automobilių stovėjimo aikštelę po esamu teniso aikštynu;

14. Sutvarkoma pastato prieigų teritorijos (performuojamos žalios vejos, keičiamos automobilių ir pėsčiųjų takų, šaligatvių dangos, sutvarkomas teritorijos apšvietimas, įrengiamos apsaugos stebėjimo sistemos).

Paminėtina, jog stadiono sklypas yra Kauno ažuolyno sporto statinių komplekso - nekilnojamojo kultūros paveldo objekto (u. k. 31618) ir Kauno miesto istorinės dalies, vadinamos Kauno Žaliakalnio I-oji (u. k. 31280) ribose, o šiaurės – rytinėje pusėje ribojasi su Kauno Ažuolyno (nekilnojamojo kultūros paveldo objekto u. k. 17381) riba.

Objektas yra Kauno Ažuolyno parko prieigose, Nemuno slėnio viršutinėje terasoje į rytus nuo Naujamiesčio. Stadiono teritorija apima plotą tarp Ažuolyno, Perkūno al. ir Sporto gatvių, bei ribojasi su Ažuolyno parku. Stadionas yra šalia saugomos žalios teritorijos (NATURA 2000).

Teritorijoje yra skirtingu laiku suformuotų pastatų ir statinių kompleksas su vertingais objektais (Sporto halė, Stadionas, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno paminklas) vakarinėje Ažuolyno dalyje; takai, keliai ar jų dalys – pėsčiųjų zonos.

Pav. 1.1.14. Stadiono vieta

Šaltinis: www.google.lt, 2020 m.

Stadiono aikštės absoliutinis aukštis yra 73,35-73,60 m.

Sklype yra kelias per VIP tribūnas, vedantis į automobilių stovėjimo aikštelę. Labiausiai lankytųjų lankomose stadiono prieigose (vakarinėje-šiaurinėje pusėje) įrengiami 55 dviračių stovai (1 stovas – 2 dviračiams, viso 110 dviračių).

[(iš)važiavimai į sklypą – iš Perkūno g. vakarų pusėje ir iš Ažuolyno g. pietų pusėje.

Bendras automobilių vietų skaičius – 523 automobiliai. Sklypo ribose yra 187 (po teniso aikštelėmis) + 40 (esamos garaže) + 155 (planuojamos) = 382 vietos, už sklypo ribų: ~300 m. atstumu yra įrengtos 168 stovėjimo vietos.

Stadiono patalpų plotai: administracinės patalpos – 2 190,53 m², stadiono tribūnos – 6 785,00 m².

Stadiono statinių kompleksą sudaro:

1. esamas sporto paskirties pastatas su dviejų lygių tribūnų žiedu ir potribūninėmis patalpomis (unikalus Nr.: 1993-9030-6020);
2. esama futbolo aikštė ir bėgimo takai bei lengvosios atletikos zonos (unikalus Nr.: 1993-9030-6075);
3. garažų paskirties pastatas (unikalus Nr.: 1993-9030-6031).

Esamo Tribūnų pastato (unikalus Nr.: 1993-9030-6020) potribūninės dalies patalpos išplėtos šiaurės vakarų ir vakarinėje statinio dalyje. Cokolinėje dalyje įrengiama įvairių paskirčių patalpų visuomenės poreikiams.

Cokolinės pastato dalies patalpų naudojimas nebus tiesiogiai susijęs su masiniais renginiais stadione. Visuomenei skirtos patalpos veiks atskirai nuo su stadiono funkcijomis susijusiomis patalpomis ir bus eksploatuojamos pagal naudotojų poreikius.

Šiaurinė dalis skirta neprofesionalaus sporto kompleksui: šiaurės rytų pastato pusėje įrengtos sporto patalpos su treniruokliais, šiaurinėje pastato dalyje - persirengimo rūbinės su dušų patalpomis, šiaurės vakarų pastato pusėje - įvairių grupinių užsiėmimų sporto patalpos, kurioms nereikia stacionaraus inventoriaus.

Praplečiamoje šiaurės vakarų pastato dalyje įrengiamos stadiono centro lankytojų patalpos. Už jo numatytos bendruomenės namų, vadinamojo Hub'o, patalpos, kuriose numatyti kabinetai ir nedideliems renginiams (konferencijoms, susirinkimams, mokymams) skirtos zonos. Vidurinėje vakarinio sektoriaus dalyje įrengiamos Bendruomenės paslaugų šeimoms ir Bendruomenės paslaugų neįgaliems vaikams patalpos. Pietvakarinėje dalyje - Bendruomenės paslaugų vaikams patalpos. Šiose patalpose vyks įvairūs grupiniai ir individualūs užsiėmimai, neformalus ugdymas. Pietvakariniame pastato kampe - Bendruomenės namų patalpos, kuriose numatytos pasitarimams skirtos patalpos.

Pietinėje pastato dalyje šalia jungties su Sporto hale funkcionuos buitinių patalpų zona. Pietvakarinėje dalyje įrengiamos administracinės patalpos.

Naujai statoma sporto paskirties pastato dalis numatyta stadiono žiedo rytinėje dalyje. Pastatas statomas paliekant tarpus tarp senojo ir naujojo pastatų. Pastatas yra ilgos, šiek tiek išlenktos formos.

Pastatas projektuojamas futbolo sporto reikmėms, su perspektyvomis ne varžybų metu patalpas panaudoti kitoms funkcijoms: įvairiems nedideliems užsakoviesiems renginiams, mokymams, konferencijoms ir pan. Patalpos įrengiamos pagal UEFA 4-tos kategorijos stadionams keliamus reikalavimus.

Cokolinis pastato aukštas skirtas varžybų dalyviams (sportininkams, žaidėjams, treneriams, teisėjams) ir varžybų organizatoriams. Pirmasis aukštas skirtas išskirtinių – VIP žiūrovų zonai ir multifunkcinei zonai, kuri, esant poreikiui, gali būti pritaikoma žiniasklaidos (media) reikmėms.

Antrasis aukštas skirtas svarbiausių varžybų stebėtojų – VIP žiūrovų zonai ir nuo jų atskirtai žiniasklaidos atstovų zonai.

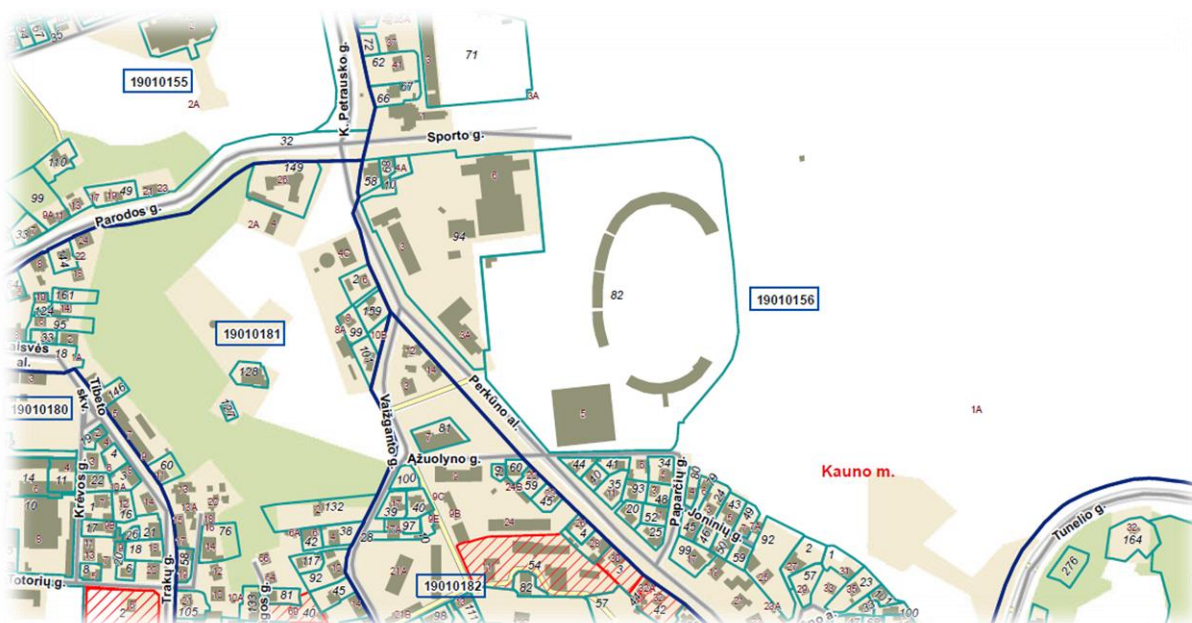
Visos patalpos išskirtos į du nekilnojamojo turto kadastro objektus:

- Objektas Nr. 1: Kitos paskirties (bendruomenės namai) patalpos, objekto plotas – 5746,20 m², kuris sudaro 47.04 proc. bendrojo ploto;
- Objektas Nr. 2: Sporto paskirties patalpos (vyraujanti statinio naudojimo paskirtis), objekto plotas – 6470,59 m², kuris sudaro 52.96 proc. bendrojo ploto.

Lentelė 1.1.17. Potribūnių patalpų plotai

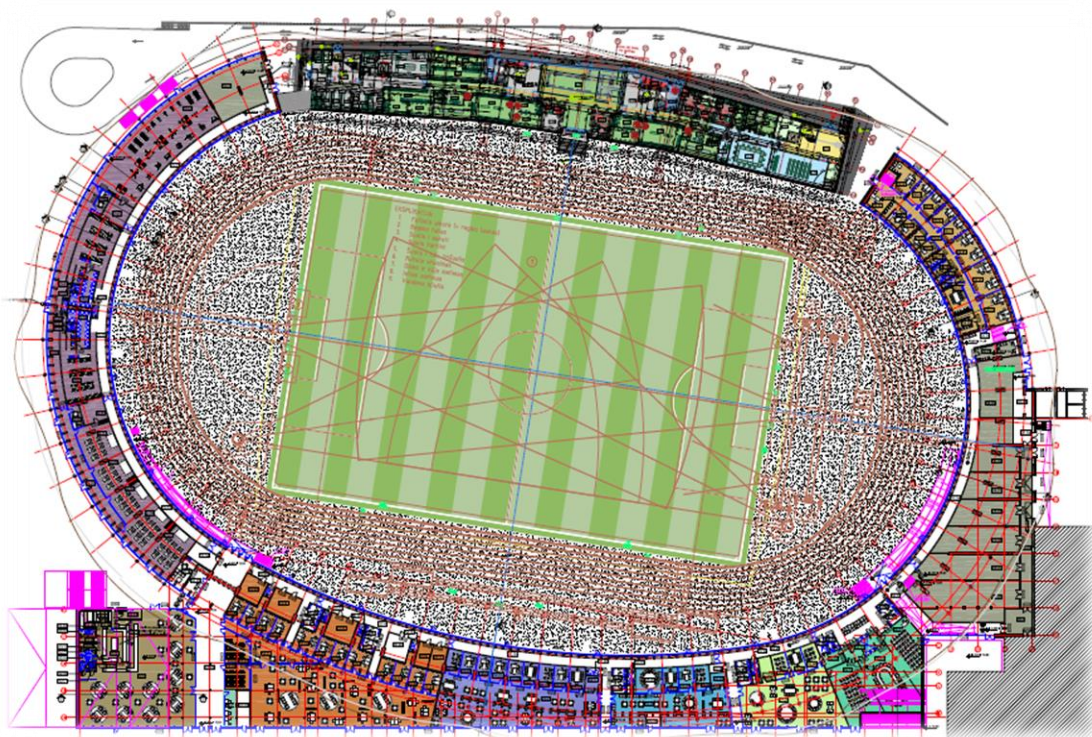
Patalpos pavadinimas	Žymėjimas plane	Plotas, m ²
Treniruoklių salė, kūno kultūros ir sporto salė -NVO sektoriui	01	1197,71
Kavinės centro lankytojų patalpos	02	639,39
Bendruomenės namai (HUB)	03	972,86
Bendruomenės paslaugos šeimoms	04	496,72
Bendruomenės paslaugos vaikams	05	280,54
Bendruomenės namai	06	348,75
Bendruomenės paslaugos vaikams	07	305,55
Buitinio naudojimo patalpos	08	1052,43
Bendruomenės susitikimų erdvė	09	467,17
Bendro naudojimo patalpos	00	1543,28
VISO:		7 304,4

Šaltinis: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

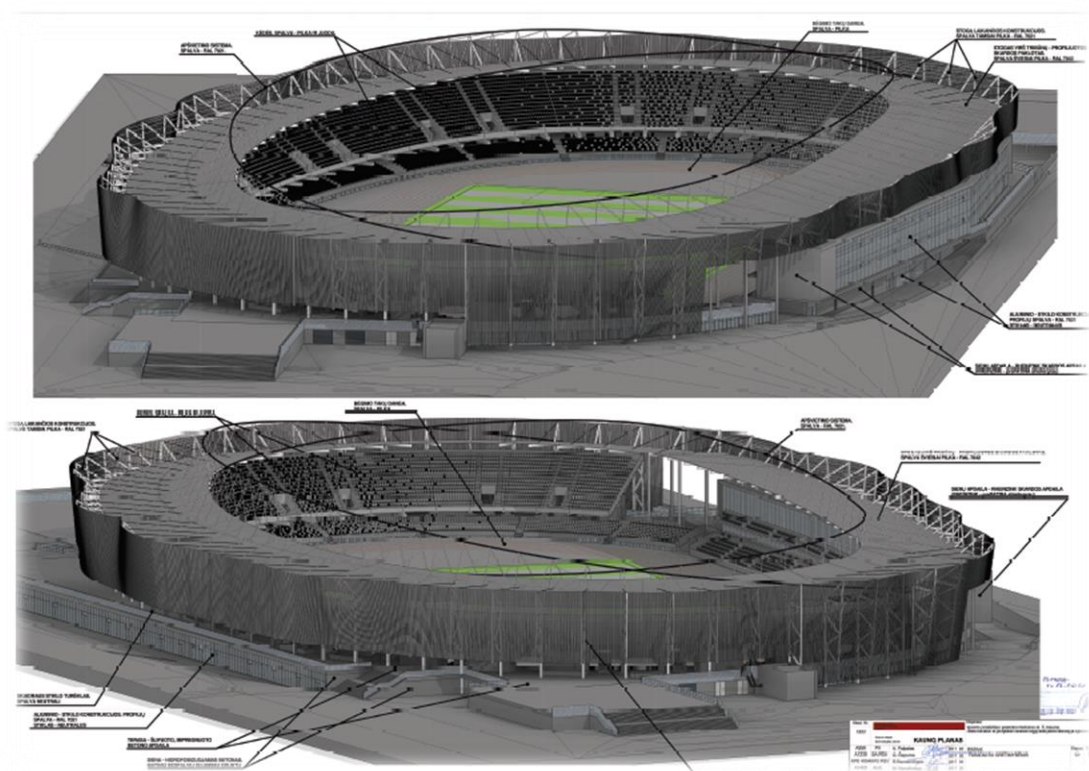
Pav. 1.1.15. Stadiono vieta

Šaltinis: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Pav. 1.1.16. Stadionas po rekonstrukcijos

Šaltinis: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Pav. 1.1.17. Stadiono vizualizacija

Šaltinis: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono rekonstrukcijos darbų techninis projektas, 2020 m.

Šiaurinėje sklypo dalyje, neužstatytoje pastatais, esamo teniso aikštyno vietoje projektuojama automobilių saugykla su teniso aikštynu, kuri yra daigafunkcinio S.Dariaus ir S.Girėno sporto centro, sveikatingumo, kultūros ir užimtumo komplekso, Perkūno al. 5, Kaune, rekonstrukcijos ir naujos statybos projekto sudedamoji dalis. Saugykloje numatomos ~181 automobilių stovėjimo vietos, skirtos aptarnauti naujai statomoms VIP tribūnų lankytojams. Teniso aikštynas iš 5 aikštelių projektuojamas žemės paviršiaus lygyje. Naujo aikštyno gabaritai lanksčiai priderinami optimaliam parkavimo vietų išdėstymui.

Lentelė 1.1.18. Automobilių saugyklos su teniso aikštynu duomenys

Patalpos pavadinimas	Specifikacija	Plotas, m ²
Automobilių saugykla	181 vieta, požeminė	5320
Teniso kortai	5 aikštelės, gruntas	3348,9

Kauno miestas vadinamas Lietuvos sporto sostine turi potencialių galimybių organizuoti aukšto lygio tarptautines sporto varžybas, čempionatus. Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadionas atitiks tarptautinius sporto federacijų reikalavimus, taigi atsiras galimybė organizuoti sporto renginius. S. Dariaus ir S. Girėno stadiono infrastruktūros plėtros poreikis pirmiausiai siejamas su šių renginių, kuriems reikalinga aukšti stadiono infrastruktūros kriterijai, organizavimu:

- **Tarptautinių futbolo rungtynių organizavimas.** Į svarbiausias tarptautines futbolo rungtynes, į tokias kaip Pasaulio futbolo čempionato atrankos ar Europos futbolo čempionato atrankos rungtynes, žmonės atvyktų iš visos Lietuvos ir užsienio. Šis stadionas atitiks visus aukščiausius standartus (UEFA IV kategorija) ir jame bus vykdomos visos svarbiausios tarptautinės futbolo rungtynės.
- **Aukšto lygio lengvosios atletikos varžybų organizavimas.** Kaip jau minėta anksčiau, S. Dariaus ir S. Girėno stadionas - vienintelis stadionas Lietuvoje, kurio infrastruktūra atitinka tarptautinius standartus. Kasmet Kaune S. Dariaus ir S. Girėno stadione organizuojamos Lietuvos lengvosios atletikos čempionatas, Lietuvos jaunių ir jaunimo pirmenybės ir kitos lengvosios atletikos varžybos. Stadionas atitiks IAAF II kategoriją, o Lietuva būtų pajėgi surengti daugiau tokio lygio lengvosios atletikos varžybų.

Šiuo projektu bus siekiama rasti geriausią Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelį. Lietuva turės ne tik naują stadioną, bet ir naujas galimybes rengti ir organizuoti aukščiausio lygio sportinius ir kultūrinius renginius. Be to, investicijų projekto įgyvendinimas sudarys sąlygas kokybiškesniam paslaugų teikimui, kas gali turėti įtakos emigracijos mažėjimui, verslo investicijoms, socialinių ir ekonominių problemų sprendimui.

Lentelė 1.1.18. Renginių skaičius stadione

Rodiklis / metai	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Lengvosios atletikos varžybos ir treniruotės stadione	11 varžybų 315 val. treniruočių	11 varžybų 295 val. treniruočių	10 varžybų 290 val. treniruočių	8 varžybos 214,5 val. treniruočių	9 varžybos 266 val. treniruočių
Futbolo varžybos ir treniruotės	27 rungtynės 70 val. treniruočių	26 rungtynės 75 val. treniruočių	24 rungtynės 55 val. treniruočių	25 rungtynės 51,5 val. treniruočių	22 rungtynės 35 val. treniruočių

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės administracija, 2020 m.

Eksplotaciniai kaštai ir finansavimas. Kadangi tiek Kauno sporto halė, tiek S. Dariaus ir S. Girėno stadionas buvo eksploatuojami daugybę metų, žemiau esančiose lentelėse pateikiami

pagrindiniai objektų eksploataavimo kaštai bei gautos pajamos. Paminėtina, jog iki rekonstrukcijos darbų pradžios objektų eksploatacija rūpinosi Sporto centras.

Lentelė 1.1.19. Sporto halės pajamos ir išlaidos 2014-2017 metais, Eur

Pajamos, išlaidos / metai	2014	2015	2016	2017
Gautos pajamos	115 331	176 746	148 212	131 694
Pajamos už kultūrinius renginius	39 841	32 808	46 607	33 039
Pajamos už sportinius renginius halėje	52 341	124 208	92 759	87 700
Pajamos už krepšinių sporto halėje	4 489	0	0	0
Pajamos už Centro renginius	0	7 405	2 983	6 039
Kitos pajamos	18 660	12 325	5 863	4 916
Gautas finansavimas	107 376	106 439	129 860	118 344
Dotacija pagal sporto programą	78 197	78 197	103 200	103 356
Panaudoti kiti tiksliniai įnašai/dotacija	29 179	28 242	26 660	14 988
Viso pajamų:	222 707	283 185	278 072	250 038
Suteiktų paslaugų, parduotų prekių savikaina	49 976	62 609	71 766	61 395
Profilaktinė priežiūra, remontas	5 156	17 017	17 681	8 002
Profilaktinis dezinfekavimas ir švara	7 576	8 487	9 214	5 587
Šildymo sąnaudos	12 341	10 356	12 518	13 342
Elektros sąnaudos	15 336	16 119	15 799	14 026
Vandens, kanalizacijos sąnaudos	1 723	2 165	1 954	1 513
Draudimo sąnaudos	2 027	1 813	1 774	1 588
Renginių sąnaudos (be sp. halės eksploatacijos)	0	5 952	11 287	16 320
Kitos sąnaudos	5 818	700	1 539	1 017
Veiklos sąnaudos:	171 311	173 911	187 414	182 284
Darbo užmokestis	86 815	98 573	99 867	103 663
Socialinis draudimas	26 831	30 505	30 874	32 263
Apsaugos sąnaudos	544	530	796	5 877
Transporto sąnaudos	3 126	1 718	2 243	2 186
Telefonų sąnaudos	1 061	924	973	1 075
Beviltiškos sąnaudos	0	42	694	0
Ilgalaikio turto nusidėvėjimas	45 827	29 964	28 935	19 112
Kitos sąnaudos (veiklos sąnaudos)	7 108	11 655	23 032	18 108
Viso sąnaudų:	221 287	236 520	259 180	243 679

Šaltinis: VŠĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras, 2020 m.

Lentelė 1.1.20. Stadiono pajamos, Eur

Rodiklis	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Stadiono užimtumas (jei yra mėnesinis, metinis ar pan.)	6,5 mėn.	6,5 mėn.	6,5 mėn.
Sporto mokyklų treniruotės (mokyklų sk., grupių sk., mokinių sk., trenerių sk.)	216	169	168
Profesionalų treniruotės (komandų sk. sportuojančių sk., trenerių sk.)	81	102	98
Renginiai/varžybos, kiekis	59	53	33
Pajamos už lengvąją atletiką	38 984	31 216	30 023
Pajamos už futbolo aikštės naudojimą	30 064	36 732	20 488
Pajamos už sporto centro organizuojamus	16 286	19 537	27 036

Rodiklis	2015 m.	2016 m.	2017 m.
<i>renginius</i>			
<i>Pajamos už BFP ir imtynių salės naudojimą</i>	17 724	15 533	14 027
<i>Patalpų naudojimas sportui ir kultūrai</i>	9 787	7 385	7 247
Pajamos bendros stadiono	132 535	128 725	109 801

Šaltinis: VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras, 2020 m.

Lentelė 1.1.21. Stadiono išlaidos, Eur

Rodiklis	Išlaidos, Eur
Metinės elektros energijos išlaidos	22 526
Metinės einamojo remonto ir priežiūros išlaidos	15 781
Metinės šildymo sąnaudos	9 817
Metinės komunalinės sąnaudos	2 130
Metinės kitos (administracinės) sąnaudos	28 135
VISO:	78 389

Šaltinis: VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centras, 2020 m.

Paslaugos paklausos prognozės

Vertinama, kad pagrindiniai Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono paslaugų paklausą įtakojantys veiksniai yra: didėjantis mokinių, dalyvaujančių neformaliajame švietime, skaičius, taip pat didėjantis susidomėjimas kultūros bei sporto renginiais.

Remiantis oficialiais statistiniais duomenimis, pateikiami pastarųjų kelių metų statistiniai duomenys:

Lentelė 1.1.22. Kauno miesto kultūros įstaigas lankančių asmenų skaičius

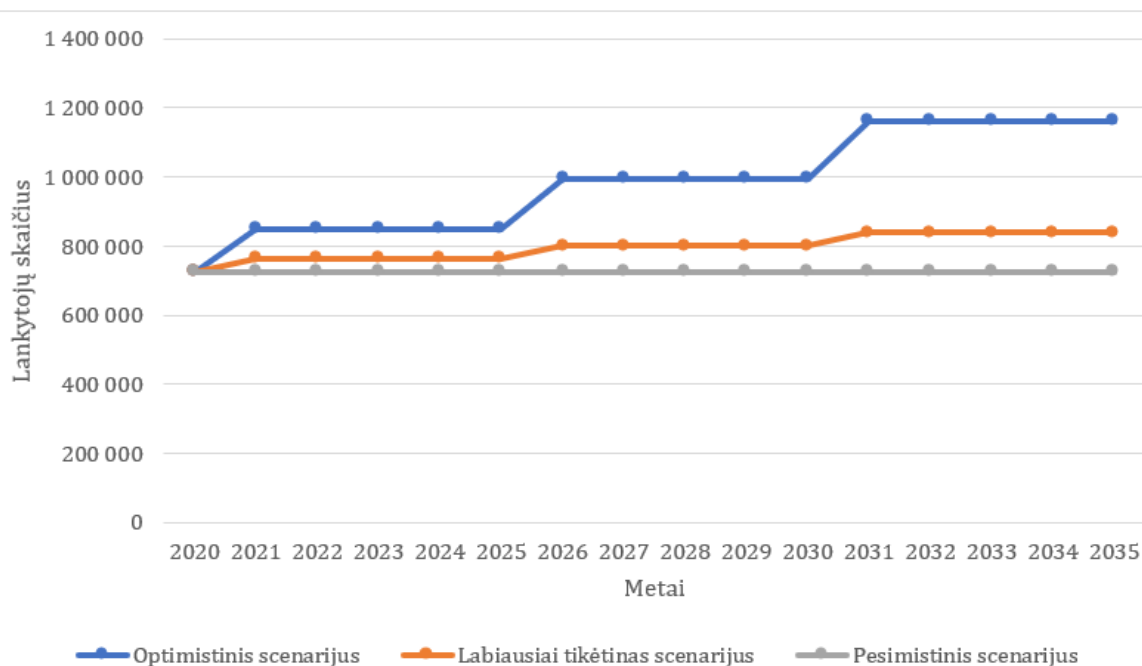
Eil. Nr.	Objektas	Lankytojų skaičius					
		2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Kauno miesto muziejai	409 000	395 000	451 000	445 000	485 000	789 000
2.	Nacionalinis Kauno dramos teatras	49 200	48 900	59 258	59 148	62 290	-
3.	Kauno valstybinis lėlių teatras	40 700	45 800	48 876	47 912	44 479	-
4.	Kauno valstybinis muzikinis teatras	67 000	67 200	73 910	79 284	89 255	-
5.	Koncertinė įstaiga Kauno valstybinė simfonija	32 800	28 700	89 276	85 474	45 062	-
VISO:		598 700	585 600	722 320	716 818	726 086	Nevertinama

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Remiantis pateiktos lentelės duomenimis matyti, jog kultūros įstaigų lankytojų skaičius didėja kiekvienais metais. Šis skaičius faktiškai turėtų būti netgi didesnis, kadangi 2014-2020 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu dalis nagrinėjamų įstaigų lankytojų nepriėmė dėl vykdytų rekonstrukcijos darbų. Visgi, statistiniai duomenys rodo, jog nuo 2013 m. iki 2017 m. Kauno miesto kultūros įstaigų lankytojų skaičius augo nuo 598 700 iki 726 086, t. y. padidėjo 17,54 proc.

Atitinkamai prognozuojant Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono lankytojų srautus manoma, jog pesimistiniu atveju, objektų lankytojų skaičius išliks artimas šiandienos srautams; labiausiai tikėtino scenarijaus atveju, nagrinėjamų objektų lankytojų skaičius didėtų apie

5 proc. kas penkerius metus. Tuo tarpu optimistinio scenarijaus atveju, išliktų pastarųjų penkerių metų tendencijos, t. y. lankytojų skaičius kas penkerius metus didėtų apie 17 proc.

Pav. 1.1.18. Paklausos prognozė (remiantis kultūros paslaugų lankytojų srautais)

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Atsižvelgiant į tai, jog Kauno sporto halėje didelė dalis veiklų bus skirta neformaliajam ugdymui, paslaugų paklausos prognozė sudaroma atsižvelgiant į Kauno miesto neformaliojo švietimo situaciją.

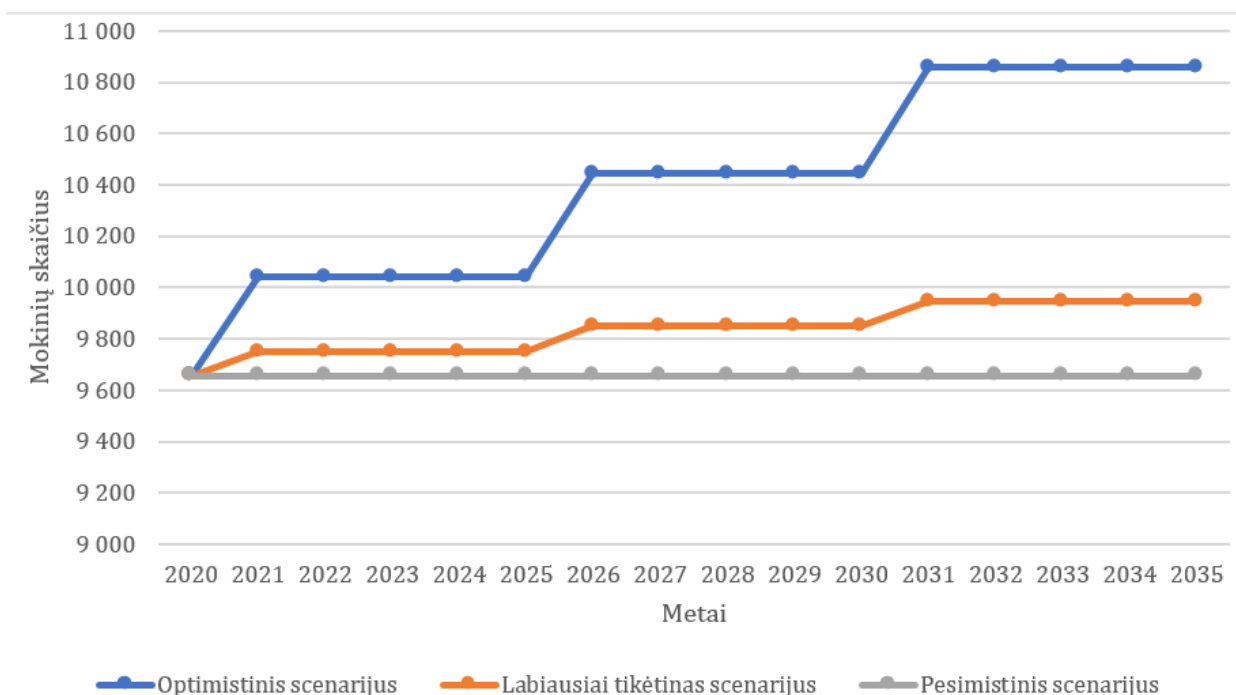
Lentelė 1.1.23. Neformaliojo ugdymo programos lankančių mokinių skaičiaus dinamika

Rodiklis / mokslo metai	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Neformaliojo ugdymo programos lankančių mokinių skaičius	9 292	9 491	9 274	9 425	9 656

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2020 m.

Remiantis pateiktos lentelės duomenimis matyti, jog neformaliajame ugdyme dalyvaujančių mokinių Kauno mieste skaičius didėja kiekvienais metais. Statistiniai duomenys rodo, jog nuo 2014 m. iki 2019 m. Kauno mieste neformaliajame ugdyme dalyvavusių mokinių skaičius augo nuo 9 292 iki 9 656, t. y. padidėjo 3,77 proc.

Atitinkamai prognozuojant Kauno sporto halės mokinių srautus manoma, jog pesimistiniu atveju, objekto mokinių skaičius išliks artimas šiandienos srautams; labiausiai tikėtino scenarijaus atveju, nagrinėjamų objektų lankytojų skaičius didėtų apie 1 proc. per metus. Tuo tarpu optimistinio scenarijaus atveju, išliktų pastarųjų penkerių metų tendencijos, t. y. mokinių skaičius per metus didėtų apie 4 proc.

Pav. 1.1.19. Paklausos prognozė (remiantis neformaliojo ugdymo statistiniais duomenimis)

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

1.2. Teisinė aplinka

Igyvendindama LR Vietos savivaldos įstatymo jai paskirtas savarankiškasias ir valstybės perduotas funkcijas, Kauno miesto savivaldybė planuoja savo trumpalaikę ir ilgalaikę veiklą. Šiuo metu savivaldybė įgyvendina Kauno miesto plėtros 2016-2022 metų strateginio plano, Kauno miesto 2019-2021 m. strateginio veiklos plano tikslus, uždavinius ir sprendinius, kurie turi užtikrinti miesto socialinius, ekonominius, technologinius, aplinkosauginius, inžinerinius ir kitus poreikius. Visi Kauno miesto savivaldybės strateginiai planavimo dokumentai yra suderinti tarpusavyje ir daugeliu atveju atitinka Lietuvos Respublikos strateginius plėtros tikslus ir uždavinius.

Projekto įgyvendinimas yra tiesiogiai susijęs tiek su Kauno miesto strateginiais veiklos ir plėtros tikslais, tiek su Kauno miesto savivaldybės tiesioginėmis veiklos funkcijomis. Viešoji paslauga, kurios kokybei gerinti skirtas investicijų projektas, atitinka LR Vietos savivaldos įstatyme priskirtą viešųjų paslaugų užtikrinimo ir šios veiklos skatinimo savarankiškąją funkciją. Ši funkcija savivaldybei yra perduota Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu (priimtas 1994 m. liepos 7 d. sprendimo Nr. I-533, aktuali redakcija galioja nuo 2020-01-01), kuris taip pat numato pagrindines viešųjų paslaugų teikimo nuostatas. Visų pirma, atsakomybę už viešųjų paslaugų teikimą įstatymas priskiria savivaldybei. Įstatymas numato, kad viešosios paslaugos gyventojams gali būti teikiamos už užmokestį ir nemokamai. Įstatymas numato, jog savivaldybė organizuoja paslaugų teikimą per esančius viešųjų paslaugų teikėjus (biudžetines ir viešąsias įstaigas, savivaldybės įmones, akcines bendroves ir kitus subjektus), steigdama naujus viešųjų paslaugų teikėjus (viešąsias ir kitas įstaigas bei įmones) arba sudarydama viešųjų paslaugų teikimo sutartis su fiziniais ir juridiniais asmenimis.

Šiuo atveju Kauno miesto savivaldybė organizavo viešųjų paslaugų teikimą per VšĮ S. Dariaus ir S. Girėno sporto centrą, kuri atliko Kauno sporto halės bei stadiono administratoriaus funkciją. Vykdoma savarankiškasias Kauno miesto savivaldybės funkcijas, kurios pagal veiklos pobūdį priskiriamos viešųjų paslaugų teikimui, Sporto centras iš esmės vykde ne ūkinę veiklą ir

siekė ne ekonominės ar komercinės naudos, o užtikrino Kauno miesto bendruomenės viešojo intereso poreikius, užtikrindama viešųjų paslaugų teikimo nepertraukiamumą, gerą kokybę ir prieinamumą netgi tuomet, kur jų teikimas nėra ekonomiškai naudingas ar netgi nuostolingas. Praktika parodė, kad svarbiausias tiesioginių sandorių¹ privalumas yra ne piniginiai srautai, ne darbų ir paslaugų kaina artima jų savikainai, bet galimybė užtikrinti viešąjį interesą prisiimant ilgalaikę atsakomybę bei užtikrinant paslaugų suteikimą.

Lietuvos Respublikos Seimui 2017 m. gegužės 2 d. priėmus Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymą Nr. XIII-327, nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Viešųjų pirkimų įstatymas, kuriuo buvo sugriežtintos vidaus sandorių sudarymo sąlygos, t. y. įstatyme, be kita ko, įtvirtintas naujas būtinas kriterijus vidaus sandoriui sudaryti, pagal kurį jis gali būti sudaromas tik, kai perkant viešojo pirkimo būdu būtų neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo (Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 2 dalis). Be to, Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 4 straipsnis numato, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo sudaryti vidaus sandoriai galioja iki vidaus sandorio sutarties galiojimo termino pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki 2018 m. gruodžio 31 d. Taigi, pagal šiuo metu galiojantį įstatymą Kauno miesto savivaldybė turi spėsti, koku būdu (per vidaus sandorį ar viešojo pirkimo procedūrą) nuo Kauno sporto halės bei stadiono atidarymo vykdyti veiklas, t. y. savarankiškas viešųjų paslaugų teikimo funkcijas, susijusias su neformalaus švietimo, sporto, kultūros paslaugomis ir šių veiklų skatinimu, kurias iki nagrinėjamų objektų rekonstrukcijos vidaus sandorių pagrindu vykdė Sporto centras. Kauno miesto savivaldybei pasirinkus viešojo pirkimo procedūrą yra galimi du variantai: koncesija arba nuoma.

Pagal LR Koncesijų įstatymą (priimtas 1996 m. rugsėjo 10 sprendimu Nr. I-1510, suvestinė redakcija nuo 2019-06-11) suteikiančiąja institucija laikomas asmuo (asmens), jeigu jis (jie) yra valstybės ar savivaldybės institucija, koncesininkui koncesijos sutarties galiojimo laikotarpiu be atskiuro konkurso gali būti perduotas valdyti, naudoti ir juo disponuoti patikėjimo teise, panaudos pagrindais arba nuomos teisėmis valstybei, savivaldybei ir (ar) suteikiančiajai institucijai nuosavybės teise priklausantis turtas, reikalingas koncesijos sutarčiai įgyvendinti, įskaitant turtą, kuris pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją išimtinę nuosavybės teise priklauso valstybei. Atsižvelgiant į tai, kad inicijuojamas projektas yra susijęs su viešosios infrastruktūros įveiklinimu, galima teigti, kad projekto veikla ir sritis atitinka LR Koncesijų įstatyme numatytas sritis. Taigi, galima teigti, kad projektas „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ gali būti įgyvendinamas koncesijos būdu.

Koncesijos atveju Kauno miesto savivaldybė sudarytų sutartį su viešojo pirkimo metu atrinktu privačiu subjektu. Koncesijos sutartimi privačiam subjektui (koncesininkui) būtų suteikiama teisė laikinai vykdyti Kauno sporto halės bei stadiono administratoriaus funkcijas ir teikti paslaugas, kurias iki tol vykdė Sporto centras, išlaikant savivaldybės nuosavybę ir kontrolę, o privačiam sektoriui prisiimant sutartyje numatytas teises, pareigas ir riziką. Taip pat koncesininkui būtų numatyti įpareigojimai viešajam interesui užtikrinti:

- 1) Organizuoti Kauno sporto halės veiklą taip, jog dalis laiko būtų skirta neformaliajam ugdymui;

Koncesijos metu koncesijos objekto veikla negalės keistis. Koncesijos sutartimi koncesininkui būtų perleidžiama Kauno sporto halės bei stadiono paklausos rizika, todėl jis turės surasti geriausią abiejų objektų įveiklinimo būdą. Koncesininkui teks ir nuostoliai, jei dėl savo veiklos ar dėl netiksliai įvertintos rizikos jis juos patirs.

¹ 2010 metais, įsigaliojus Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, vienareikšmiškai leidžiančioms Perkančiosioms organizacijoms sudaryti tiesiogines sutartis su savo įsteigtomis įmonėmis (vidaus sandorius), atsirado galimybė žymiai paprasčiau planuoti ir organizuoti operatyvius darbus infrastruktūros objektuose. Tai smarkiai palengvino galimybę pasiekti tikslus, organizuojant paslaugas ir darbus reikalingus visuomeninių poreikių tenkinimui.

Nuomos atveju Kauno miesto savivaldybė sudarytų sutartį su viešojo pirkimo metu atrinktu privačiu subjektu ir jam už tam tikrą sumą būtų laikinai perleidžiama teisė naudoti turtą. Komercinė rizika būtų perduodama nuomininkui. Nuomininko gebėjimai užsidirbti pelną būtų susiję su jo gebėjimais mažinti veiklos kaštus išlaikant reikiamą (nuomos sutartyje aptartą) paslaugų lygį. Nuomos atveju išliktų Kauno miesto savivaldybės atsakomybė už kapitalo investicijų planavimą ir finansavimą, tačiau numatant sutartyje nuomininkas gali būti atsakingas už turto atnaujinimą ir remontą, kai tai daroma siekiant gerinti veiklos efektyvumą arba didinti pelną. Teisinių apribojimų Savivaldybei sudaryti nuomos sutartį su privačia įmone nėra.

Kauno miesto savivaldybė siekdama pasirinkti Kauno sporto halės ir stadiono valdymo modelį, privalo apsvarstyti visų variantų (vidaus sandoriai, koncesija, nuoma) tikslingumą ir įvertinti jų galimą naudą visuomenės poreikiams. Taip pat atlikti visų alternatyvų išsamią ekonominės, socialinės naudos visuomenės poreikiams analizę ir jomis vadovautis priimant sprendimus dėl tolesnės objektų veiklos. Tokia analizė padaryta kitose šio investicijų projekto dalyse, kuria remiantis bus pasirinktas optimalus Kauno sporto halės ir stadiono valdymo modelis.

Lietuvos Respublikos sporto įstatymas nustato sporto principus, reglamentuoja valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją kūno kultūros ir sporto srityje, reglamentuoja kūno kultūros ir sporto organizavimą bei pratybas švietimo ir mokslo įstaigose, nevyriausybinį kūno kultūros ir sporto organizacijų kompetenciją plėtojant kūno kultūrą ir sportą, rengiant sportininkus, plėtojant varžybų sistemą, reglamentuoja kūno kultūros ir sporto specialistų veiklą, profesionalaus sporto plėtos pagrindus, sporto varžybų ir renginių organizavimo principus, nustato sporto statinių reikalavimus.

Lentelė 1.2.1. Sporto politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai bei jų kompetencija

Institucija	Kompetencijos
LR Seimas	- nustato strategines sporto politikos kryptis; - tvirtina valstybinę sporto strategiją; - tvirtina valstybės biudžeto asignavimus sporto priemonėms finansuoti; - ratifikuoja ir denonsuoja svarbiausias Lietuvos Respublikos sporto tarptautines sutartis; - vykdo kitas įstatymų nustatytas funkcijas.
LR Vyriausybė	- tvirtina prioritetines sporto plėtos kryptis ir programas; - sudaro Nacionalinę kūno kultūros ir sporto tarybą ir tvirtina jos reglamentą; - nustato rentų buvusiems sportininkams mokėjimo sąlygas ir tvarką; - nustato premijų didelio meistriškumo sportininkams ir kitiems rinktinių nariams dydžius.
Nacionalinė kūno kultūros ir sporto taryba	- propaguoja kūno kultūrą ir sportą; - siekia, kad kūno kultūros ir sporto plėtra neprieštarautų tarptautiniams kūno kultūrą ir sportą reglamentuojantiems aktams.
Ministerijos	- Krašto apsaugos ministerija ir kitos krašto apsaugos sistemos institucijos pagal savo kompetenciją organizuoja ir užtikrina karių fizinį parengtumą, sudaro sąlygas kariams sportuoti ir dalyvauti sporto varžybose. - Socialinės apsaugos ir darbo ministerija plėtoja neįgaliųjų kūno kultūrą ir sportą kaip integravimosi į visuomenę priemonę, remia šeimos ir bendruomenės fizinio aktyvumo iniciatyvas bei programas. - Susisiekimo ministerija reglamentuoja aviacijos sportininkų ir specialistų kvalifikacijos, skrydžių saugos, orlaivių techninės būklės kontrolės, skrydžių, motorlaivių, automobilių ir motociklų sporto organizavimo ir valdymo klausimus. - Sveikatos apsaugos ministerija plėtoja sveikos gyvensenos principus, rengia ir koordinuoja fizinio aktyvumo skatinimo programas, rengia teisės aktų, susijusių su fizinio aktyvumo didinimu, projektus, dalyvauja sprendžiant

Institucija	Kompetencijos
	kovos su dopingo vartojimu sporte klausimus, nustato sportininkų ir sportuotojų sveikatos tikrinimo reikalavimus. • Švietimo ir mokslo ministerija pagal savo kompetenciją formuoja ir vykdo kūno kultūros ir sporto politiką formaliojo ir neformaliojo švietimo programas vykdančiose įstaigose. • Vidaus reikalų ministerija rūpinasi vidaus tarnybos sistemos pareigūnų fiziniu parengtumu, sudaro sąlygas šiems asmenims sportuoti ir dalyvauti sporto varžybose. • Kitos ministerijos ir valstybės institucijos pagal savo kompetenciją dalyvauja formuojant kūno kultūros ir sporto politiką, įgyvendina ją ir sudaro sąlygas plėtoti kūno kultūrą ir sportą.
Savivaldybės	• Kūno kultūros ir sporto politiką savivaldybėje formuoja savivaldybės taryba. • Savivaldybių tarybos steigia ir likviduoja kūno kultūros ir sporto įstaigas, savo nustatyta tvarka gali finansuoti sportininkų ugdymo centrų, sporto klubų ir kitų nevyriausybinių teritorijoje veikiančių sporto organizacijų, neatliekančių viešojo administravimo funkcijų, veiklą. • Savivaldybių tarybos gali nustatyti stipendijų, kurios būtų mokamos iš savivaldybių biudžetų, skyrimo sportininkams kriterijus ir tvarką, taip pat premijų, kurios būtų mokamos iš savivaldybių biudžetų, skyrimo savivaldybių rinktinių nariams kriterijus ir tvarką. • Savivaldybės administracijos direktorius arba jo įgaliotas kitas savivaldybės administracijos padalinys ar savivaldybės įstaiga, įgyvendindami kūno kultūros ir sporto politiką savivaldybės teritorijoje: • įgyvendina kūno kultūros ir sporto plėtojimo savivaldybėje priemones, numatytas savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose; • įgyvendina sporto bazių plėtros strategiją savivaldybėje, užtikrina jų prieinamumą gyventojams; • savivaldybių tarybų nustatyta tvarka finansuoja rinktinių dalyvavimą šalies ir tarptautinėse varžybose; • vykdo šviečiamąją veiklą, formuoja jų teritorijoje gyvenančių žmonių pozityvų požiūrį į kūno kultūros ir sporto reikšmę sveikatai; • tvirtina miestų ir (ar) savivaldybių sporto šakų rinktines.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Vertinant sporto, kultūros, neformaliojo švietimo sričių teisinę bazę nenustatyta reikšmingų teisinių apribojimų, susijusių su galimu Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelio parinkimu.

1.3. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys

S. Dariaus ir S. Girėno stadionas - tai daugiausiai individualių sėdimų vietų turintis stadionas Lietuvoje.

Kauno S. Dariaus ir S. Girėno stadionas yra vienintelis stadionas Lietuvoje, kurio infrastruktūra atitinka tarptautinius reikalavimus lengvosios atletikos varžybų rengimui. Dėl šios priežasties šis stadionas yra pagrindinė vieta Lietuvoje, kuriame rengiamos svarbiausios Lietuvos lengvosios atletikos varžybos.

Kaip futbolo stadionas, jis priskiriamas 2 UEFA stadionų kategorijai. Tokios kategorijos stadione galima organizuoti UEFA klubinių turnyrų varžybas pirmuosiuose etapuose. 2008 metais UEFA patvirtino patikslintas stadionų taisykles, kurios privalomos visoms 53 organizacijos narėms. Taisyklėse nurodoma, jog oficialios nacionalinių rinktinių varžybos gali vykti tik ne žemesnį nei 3 UEFA kategorijos statusą turinčiame stadione.

Vertinant Kauno miesto bendruomenių užimtumą pastebima, jog pastarasis mažėja, o tai lemia neformaliojo švietimo, konferencijų, mugių ir kitų veiklų poreikio didėjimą.

Iki šiol S. Dariaus ir S. Girėno sporto centro sporto halėje buvo vykdytos įvairaus sporto varžybos ir turnyrai, bei kiti įvairūs sporto ir kultūriniai renginiai. Tačiau rinkoje yra vis labiau pastebimas ir konferencinių renginių bei neformaliojo švietimo poreikio didėjimas, kurį lemia bendruomenės užimtumo mažėjimo problema. Kauno sporto halės infrastruktūra iki šiol nebuvo pritaikyta vykdyti tokio pobūdžio veikloms, kurioms paklausa šiuo metu yra sparčiai auganti, bei infrastruktūra buvo ne tik pasenusi, tačiau ir praradus konkurencinį pranašumą lyginant su naujai pastatyta Žalgirio arena sportinių veiklų organizavimo srityje.

Apibendrintai investicijų projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ metu sprendžiamą **problemą** galima įvardinti kaip:

nepakankama neformaliojo ugdymo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų kokybė Kauno mieste.

2. Projekto turinys

Šiame investicijų projekto skyriuje nurodomi visi esminiai projekto turinio elementai tam, kad būtų įmanoma tinkamai suformuluoti ir pasirinkti investicijų projekto įgyvendinimo alternatyvą: nurodomas projekto tikslas ir uždaviniai, t. y. kokio pokyčio siekiama, ir ką reikia padaryti, kad projekto tikslas būtų pasiektas; nustatomos projekto sąsajos su kitais projektais; detaliai aprašomos projekto tikslinės grupės, kurioms investicijų projekto įgyvendinimas turės tiesioginės įtakos ir kurios pajus socialinę-ekonominę investicijų projekto įgyvendinimo naudą (žalą), ir išskiriamos projekto poveikio ribos; pristatoma projekto organizacija, prisiimanti atsakomybę už projekto įgyvendinimą ir vykdanči pagrindines projekto veiklas; nurodomi siejami rezultatai, t. y. nurodoma planuojama projekto įtaka viešosios paslaugos kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiams.

2.1. Projekto tikslas ir uždaviniai

Įvertinus projekto metu siekiamą išspręsti problematiką, galima ją apibendrinti kaip *neformaliojo švietimo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų kokybės bei prieinamumo trūkumas Kauno mieste*, todėl numatomo investicijų projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ tikslas:

Sudaryti palankias sąlygas neformaliojo švietimo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų gerinimui Kauno mieste, įveiklinant Kauno sporto halę bei S. Dariaus ir S. Girėno stadioną bei optimizuojant šių objektų valdymą

Projekto tikslui pasiekti suformuluotas vienas **uždavinys**: „Parinkti efektyviausią Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklos modelį, atitinkantį tikslinių grupių poreikius ir sudarantį sąlygas paslaugų kokybės gerinimui ir prieinamumo didinimui“.

2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais

Planuojamas įgyvendinti investicijų projektas yra tiesiogiai susijęs su šiuo metu dviem įgyvendinamais projektais:

1. Investicijų projektas „**Daugiafunkcio S. Dariaus ir S. Girėno sveikatinimo, kultūros ir užimtumo centro Perkūno al. 5, Kaune, rekonstrukcija**“; projekto vertė – 17 361 054,50 Eur su PVM; projektas įgyvendinamas Valstybės investicijų programos bei Kauno miesto savivaldybės biudžeto lėšomis; projekto esmė – S. Dariaus ir S. Girėno stadiono rekonstrukcija, įrengiant 15 135 žiūrovų vietas.

2. Investicijų projektas „**Kauno sporto halės išvystymas į daugiafunkcij centrą visuomenės poreikiams**“; projektas finansuojamas pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos investicijų programos 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ priemonę Nr. 07.1.1-CPVA-R-904 „Didžiųjų miestų kompleksinė plėtra“; projekto esmė: atsižvelgiant į infrastruktūros pritaikomumo mažėjimą sporto renginiams Kauno sporto halėje, Kauno Žalgirio arenos atidarymą bei didėjančią infrastruktūros pasiūlą sportiniams renginiams buvo nuspręsta Kauno sporto halės veiklą pritaikyti bendruomenės veikloms vykdant neformalaus ugdymo, konferencijų, parodų, mugių ir kitų masinių renginių veiklą. Įgyvendinant projektą bus atliekamas kapitalinis Kauno sporto halėje esančios infrastruktūros remontas, ją pritaikant konferencijų, mugių, koncertų, kultūros ir neformalaus švietimo veiklų vykdymui; projekto vertė - 7 755 287,62 Eur; ES struktūrinės paramos finansavimo suma - 4 625 000,00 Eur.

Išlaidos, būtinos investicijų projektui „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ niekada nebuvo, nėra ir nebus įtrauktos į kitų projektų biudžetus.

2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos

Investicijų projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ tikslinės grupės ir laukiamas poveikis tikslinėms grupėms pateikiamas 2.3.1. lentelėje.

Lentelė 2.3.1. Investicijų projekto tikslinė grupė ir poveikis jos lūkesčiams

Tikslinė grupė ir jos dydis	Investicijų projekto poveikis tikslinei grupei
Lietuvos ir užsienio turistai (tikslinės grupės dydis – 271 135)	○ Sveika, saugi, kokybiška, patogi ir palanki aktyvaus laisvalaikio ir sporto aplinka ○ Išaugęs nacionalinių ir tarptautinių sporto renginių bei sveikatinimo ir kultūros renginių skaičius ○ Pagerėjusi nacionalinių ir tarptautinių sporto renginių bei sveikatinimo ir kultūros renginių kokybė
Kauno miesto gyventojai (tikslinės grupės dydis – 292 691)	○ Sveika, saugi, kokybiška, patogi ir palanki aktyvaus laisvalaikio ir sporto aplinka ○ Padidėjęs miesto gyventojų aktyvumas dalyvaujant kūno kultūros, sporto veikloje ○ Padidėjęs gyventojų užimtumas, galimybės savanoriauti renginiuose ○ Padidėjęs gyventojų domėjimasis sveika gyvensena ○ Pagerėjusi sporto, sveikatinimo, kultūros renginių skaičius ir pagerėjusi jų kokybė
Sporto atstovai (tikslinės grupės dydis – 166 475)	○ Sveika, saugi, kokybiška, patogi ir palanki sporto aplinka ○ Išaugęs tarptautinių ir nacionalinių sporto renginių skaičius ○ Pagerėjusi tarptautinių ir nacionalinių sporto renginių kokybė
Verslo organizacijos (tikslinės grupės dydis – 28 931)	○ Sveika, saugi, kokybiška, patogi ir palanki verslo investicijoms aktyvaus laisvalaikio ir sporto aplinka ○ Išaugęs tarptautinių ir nacionalinių sporto, sveikatinimo, kultūros renginių skaičius ir pagerėjusi jų kokybė
Turistinės agentūros ir renginių organizavimo įmonės (tikslinės grupės dydis – 30 611)	○ Sveika, saugi, kokybiška, patogi ir palanki verslo investicijoms aktyvaus laisvalaikio ir sporto aplinka ○ Išaugęs tarptautinių ir nacionalinių sporto, sveikatinimo, kultūros renginių skaičius ir pagerėjusi jų kokybė
Neformaliojo švietimo programose dalyvaujantys mokiniai	○ Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, bendrojo ugdymo mokinių, kurie dalyvauja NVŠ programose ir kurioms numatytas tikslinis finansavimas, Kauno mieste buvo: 2016-2017 m. – 7435 mokiniai, 2017-2018 m. – 8985 mokiniai, 2018-2019 m. – 10478 mokiniai, 2019-2020 m. – 10575 mokiniai. Per paskutinius keturis metus NVŠ programose dalyvaujančių mokinių skaičius išaugo 3140 mokinių. Išaugusiam paslaugų gavėjų skaičiui būtina užtikrinti kokybišką neformaliojo švietimo paslaugų infrastruktūrą.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Investicijų projektą „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ numatoma įgyvendinti kaip vientisą projektą, susidedantį iš tiksliai apibrėžtų kryptingų ekonominių bei techninių darbų, veiklų ir paslaugų.

2.4. Projekto organizacija

Projekto organizacija – Kauno miesto savivaldybės administracija, kuri atlieka ir projekto pareiškėjo funkcijas. Kauno miesto savivaldybės administracija yra biudžetinė įstaiga, kurios veikla skirta įstatymams ir kitiems norminiams teisės aktams įgyvendinti, vietos savivaldos institucijų sprendimams įgyvendinti priimant administracinius sprendimus, teikiant įstatymų numatytas administracines paslaugas, administruojant viešųjų paslaugų teikimą Kauno miesto savivaldybėje ir atliekant Kauno miesto savivaldybės administracijos vidaus administravimą.

Kauno miesto savivaldybės administracijos veiklos tikslas yra tinkamai atlikti viešojo administravimo funkcijas ar atskiras vykdomosios valdžios funkcijas ir organizuoti kokybiškų viešųjų paslaugų teikimą gyventojams. Svarbiausi savivaldybės administracijos uždaviniai yra užtikrinti gyventojų dalyvavimą tvarkant viešuosius Savivaldybės reikalus; Savivaldybės ir valstybės interesų derinimą; Savivaldybės institucijų veiklos laisvę ir savarankiškumą, kai jos, įgyvendindamos įstatymus, kitus teisės aktus ir įsipareigojimus bendruomenei, priima sprendimus; veiklos skaidrumą; bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimą; viešumą ir reagavimą į gyventojų nuomonę; Savivaldybės veiklos ir Savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumą; žmogaus teises ir laisves, jų gerbimą.

Kauno miesto savivaldybės administracija turi didelę patirtį įgyvendinant ir valdant įvairius infrastruktūros modernizavimo ir kūrimo projektus viešųjų pastatų modernizavimo, kelių plėtros ir rekonstravimo, vandentiekio ir nuotekų surinkimo tinklų plėtros ir rekonstravimo, viešųjų erdvių tvarkymo, socialinėje, švietimo ir kitose srityse. 2007-2016 m. laikotarpiu Kauno miesto savivaldybės administracija įgyvendino 40 skirtingų projektų, finansuotų ES struktūrinių fondų lėšomis, kurių bendra vertė siekia **39 004 106** Eur. Taip pat Kauno miesto savivaldybės administracija yra įgyvendinusi daugybę kitų fondų ir savomis lėšomis finansuotų projektų.

Atsižvelgiant į organizacijos patirtį, anksčiau vykdytų projektų apimtis ir jų įvairovę, galima teigti, kad Kauno miesto savivaldybė bus pajėgi įgyvendinti investicijų projektą „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ tiek finansiniu, organizaciniu, fiziniu, žmogiškųjų išteklių ir patirties, tiek ir veiklos rezultatų sukūrimo požiūriu.

Administracijos rekvizitai pateikiami sekančioje lentelėje.

Lentelė 2.4.1. Projekto organizacijos rekvizitai

Pavadinimas	Kauno miesto savivaldybės administracija
Adresas	Laisvės al. 96, LT-44251 Kaunas
Įstaigos kodas	188764867
Teisinė forma	Savivaldybės biudžetinė įstaiga
Telefonas	(8 37) 42 26 08, 8 800 20000
Faksas	(8 37) 42 54 52
El. pašto adresas	<u>info@kaunas.lt</u>
Interneto svetainės adresas	<u>http://www.kaunas.lt</u>

Šaltinis: <http://www.kaunas.lt>, 2020 m.

Investicijų projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ įgyvendinimas sukurs ne tik jaučiamą naudą Kauno miesto savivaldybės gyventojams bei Lietuvos gyventojams, tačiau kartu tiesiogiai prisidės prie nacionalinių, regioninių ir Kauno miesto savivaldybės strateginių dokumentų nuostatų, tikslų ir uždavinių įgyvendinimo.

2.5. Projekto siekiami rezultatai

Minimalūs **kiekybiniai rezultatai** pagal 1.3 poskyryje iškeltą problemą, kurie bus pasiekti įgyvendinus projektą, nurodyti žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 2.5.1. Siekiami minimalūs rezultatai

Problema/ apribojimai	Siekiami minimalūs rezultatai
Nepakankama neformaliojo ugdymo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų kokybė Kauno mieste	- Sukurtos naujos darbo vietos – ne mažiau nei 15. - Padidintas Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono prieinamumas – sudarytos sąlygos neformaliajam ugdymui. Išplėst neformaliojo ugdymo paslaugų infrastruktūra 900 mokinių. Skaičiuojama, kad halės salėje įvairias sporto šakas galės lankyti 480 mokinių, jeigu vyks 2 užsiėmimai per savaitę. Dar 420 mokinių bus pagerinta neformaliojo ugdymo paslaugų kokybė, suteikiant konferencijų sales vaikų užsiėmimams. - Pritrauktų lankytojų skaičius į kultūros renginius – apie 100 tūkst.per metus; - Pritrauktų lankytojų skaičius į sporto renginius – apie 70 tūkst.per metus

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Tiesioginiai projekto rezultatai, kuriuos pajus projekto organizacija / savininkas (Kauno miesto savivaldybė) – įveiklinta Kauno sporto halė, taip pat S. Dariaus ir S. Girėno stadionas ir optimizuota objektų veikla bei tokiu būdu padidinta viešųjų paslaugų kokybė. Įveiklinus objektus bei užtikrinus paslaugų teikimą, Kauno miesto savivaldybė gaus papildomas pajamas iš nuomos (jei projektas būtų įgyvendinamas nuomos būdu) arba mokės / gaus koncesijos mokestį (jei projektas bus įgyvendinamas koncesijos įstatymo nuostatomis).

Tiesioginiai projekto rezultatai, kuriuos pajus projekto tikslinės grupės – atnaujintas Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklos modelis, užtikrintas objektų įveiklinimas ir prieinamumas. Tokiu būdu gerės gaunamos viešosios paslaugos kokybė, sudarytos palankesnės paslaugų sąlygos, pagerės Kauno sporto halės, S. Dariaus ir S. Girėno stadiono atitiktis klientų poreikiams ir įvaizdis. Pagerėjus nagrinėjamų objektų paslaugų kokybei, bus sudarytos prielaidos augti Kauno sporto halės, taip pat stadiono populiarumui ir lankytojų, žiūrovų srautams.

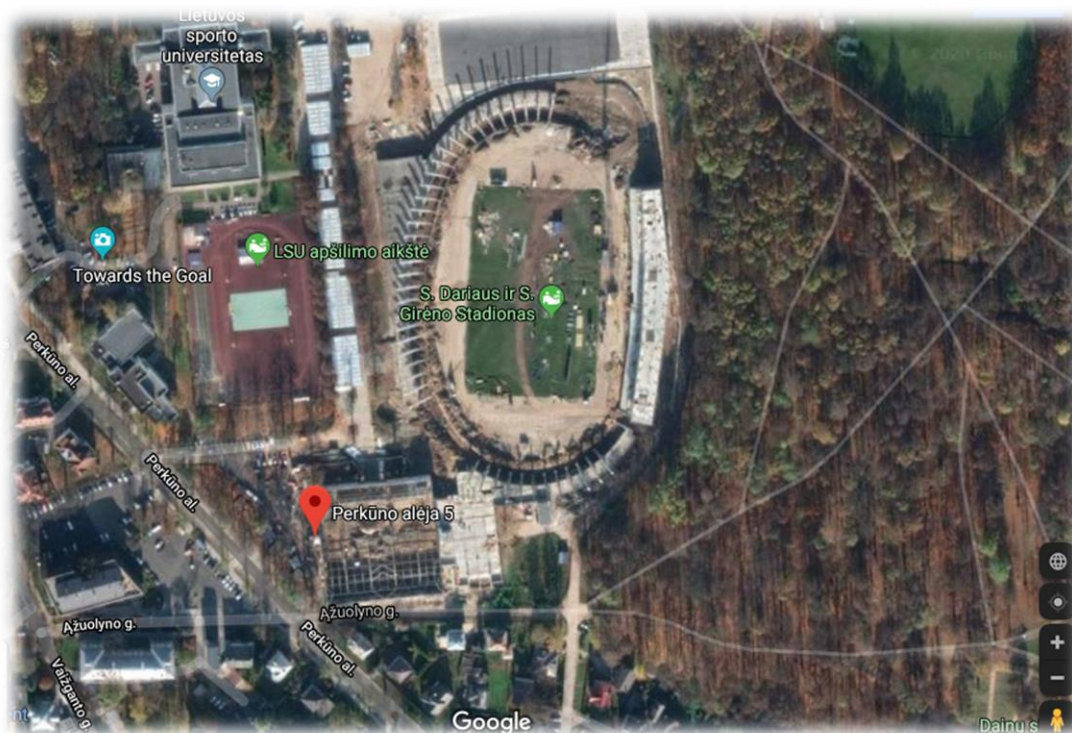
Jei projektas bus įgyvendinamas koncesijos būdu, tai tiesioginiai projekto rezultatai visuomenei nekis ir išliks tokie, kaip ir įgyvendinant nuomos būdu, tačiau koncesijos būdo taikymas iš esmės keičia Kauno miesto savivaldybės gaunamus rezultatus. Koncesijos atveju, Kauno miesto savivaldybė neskirtų papildomų lėšų projekto investicijoms ir sukurtos infrastruktūros palaikymo bei priežiūros kaštams dengti, tačiau atsisakytų dalies potencialių pajamų iš halės bei stadiono veiklos. Halės bei stadiono veiklos vykdymas ir administravimas būtų perduotas potencialiam koncesininkui. Kiti rezultatai dėl infrastruktūros plėtros bei viešųjų paslaugų kokybės pagerėjimo būtų patiriami nepriklausomai nuo to, ar projektas įgyvendinamas koncesijos ar kitu būdu.

3. Galimybės ir alternatyvos

Šiame investicijų projekto skyriuje įvertinama padėtis, jei projekto organizacija tęstų veiklą nedarydama jokių investicijų, nurodomos galimos veiklos bei jų vertinimo kriterijai. Įvertinus veiklas, pasirenkamas analizės metodas bei palyginamos alternatyvos sąnaudų – naudos analizės metodu.

3.1. Esama situacija

Kauno sporto halė ir S. Dariaus ir S. Girėno stadionas – objektai, esantys artinoje teritorijoje. Abiejų objektų adresas – Perkūno al. 5, Kaunas.

Pav. 3.1.1. Objektų lokacija

Šaltinis: www.google.lt, 2020 m.

Detali Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono esamos būklės situacija bei iki rekonstrukcijos darbų pradžios patirtos objektų eksploatacijos išlaidos pateiktos investicijų projekto 1.1. skyriuje „Paslaugos paklausa ir pasiūla“.

Neįgyvendinant numatyto projekto ir tęsiant nagrinėjamų objektų veiklą vidaus sandorių pagrindu bei nedarant objektų įveiklinimo investicijų, pradėtų mažėti tikslinių grupių pasitenkinimas teikiamomis paslaugomis: kyla rizika nuolatiniam lankytojų srautų sumažėjimui, įvaizdžio blogėjimui, konkurencingumo su kitomis įstaigomis, esančiomis Lietuvoje, sumažėjimui.

Taigi, esama situacija, kuri yra vertinama kaip projekto atskaitos taškas yra tokia, kaip aprašyta I-ame investicijų projekto skyriuje.

Apibendrinant viešojo ir privataus sektorių valdymo modelius, pagrindiniais skirtumais galima išskirti veiklos laisvės laipsnį tarp privataus ir viešojo sektoriaus. Privatus sektorius nėra taip ženkliai apribotas įvairių procesinių suvaržymų ir įstatymų, kaip viešasis sektorius. Tai nulemia greitesnius, lengvesnius bei pigesnius sprendimų priėmimus. Privatus sektorius taip pat

turi galimybę susigrąžinti pirkimo PVM, todėl tai galimybė sudaryti veiklą vykdyti pigiau nei viešajam sektoriui.

3.2. Galimos projekto veiklos

Pristatomas investicijų projektas yra parengtas vadovaujantis metodiniais dokumentais, kuriuose nustatyti konkretūs reikalavimai investicijų projektui kaip dokumentui. Remiantis „Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika“ nuostatomis, kadangi rengiamo investicijų projekto vertė ne mažesnė nei 300 tūkst. Eur, bet neviršija 15 mln. Eur, vertinamų alternatyvų skaičius ir turinys iš karto gali būti pasirenkamas pagal „Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodiką“ atsižvelgiant į projekto tipą. Taigi, galimų projekto veiklų sąrašas (ilgasis sąrašas) nebus sudaromas, ir iš karto pereinama prie trumpojo veiklų sąrašo.

3.3. Veiklų vertinimo kriterijai

Kadangi pagal skyrelyje 3.2. pateiktą informaciją galimų projektų veiklų sąrašas nebuvo sudaromas, tai nebus išskiriami ir veiklų vertinimo kriterijai.

3.4. Trumpasis veiklų sąrašas ir projekto įgyvendinimo alternatyvos

Atsižvelgiant į investicijų projekto ankstesniuose skyriuose įvertintas Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono paslaugų problemas bei būtinybę jas spręsti, formuluojamas projekto trumpasis veiklų sąrašas:

- įsigyti Kauno sporto halei bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklai reikalingą įrangą.

Remiantis Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos 4 priedu, galimi investavimo objektai yra: pastatų projektai, inžinerinių statinių projektai, nematerialiojo turto projektai, įrenginių projektai ir transporto priemonių projektai. Šio projekto ribose aktualus šis investavimo objektas:

- Investavimo objektas – *įrenginiai / įranga*.

Kadangi aukščiau buvo nustatytas investavimo objektas įrenginiai, minimaliai privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos yra šios:

- Naujų įrenginių įsigijimas / esamų keitimas;
- Įrenginių nuoma;
- Kooperacija;
- Esamų įrenginių tobulinimas.

Tačiau paminėtina, jog šio investicijų projekto esmė yra rasti geriausią sprendimą rekonstruotos Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymui bei veiklos užtikrinimui. Todėl atitinkamai aukščiau nurodytų įrenginių investavimo objekto alternatyvų nagrinėjimas yra netikslingas, neatitinkantis rengiamo projekto paskirties.

Atsižvelgiant į tai, šiame investicijų projekte turi būti vertinamos alternatyvos, susijusios su rekonstruotos Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymu. Bet koku atveju, pasirinkus efektyviausią objektų valdymo būdą, planuojama įranga objektuose turės būti įsigyta ir instaliuota/sumontuota.

Remiantis Lietuvos Respublikos norminiais teisės aktais bei praktikoje taikomais valdymo būdais, taip pat atsižvelgiant į tai, jog Kauno sporto halė, taip pat S. Dariaus ir S. Girėno stadionas,

kaip objektai, generuoja pajamas, identifikuojami galimi objektų veiklos organizavimo, valdymo būdai (šiuo projektu nagrinėjamos alternatyvos):

- **Alternatyva Nr. 1. Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklos užtikrinimas, veiklos vykdymą perduodant privačiam subjektui pagal koncesijų sutarties sąlygas;**
- **Alternatyva Nr. 2. Kauno sporto halės bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklos užtikrinimas, veiklos vykdymą perduodant privačiam subjektui pagal paslaugų (nuomos) teikimo sutarties sąlygas.**

Abiejų alternatyvų įgyvendinimo atveju, privatus subjektas turėtų užtikrinti, jog nagrinėjamuose objektuose būtų įsigyta ir instaliuota/sumontuota planuojama įranga, bei privatus subjektas turėtų užtikrinti objektų veiklą.

Šiame investicinio projekto etape būtina akcentuoti, kad tolimesnis tyrimas susikoncentruoja į **finansinį aspektą**, siekiant išsiaiškinti, ar esant iš anksto nustatytoms sąlygoms projektui įgyvendinti įmanoma pritraukti investuotoją, t.y. ar projektas finansiškai atsiperkantis. Abi alternatyvos **teisiniu** požiūriu – koncesija arba nuoma, investicijų ir uždirbamų pajamų atžvilgiu yra identiškos – nėra svarbu, kokios sutarties pagrindu halę ir stadioną valdys privatus operatorius, kadangi uždirbamos pajamos ir patiriamos išlaidos nesiskirs, skirsis tik turto likutinės vertės apskaičiavimai prognozavimo laikotarpio pabaigai. Finansinės analizės laikotarpis koncesijos ir nuomos atvejais yra skirtingas – maksimalus nuomos terminas yra 10 metų, todėl finansinis prognozavimo trukmė nuomos atveju atitinka šį laikotarpį, tuo tarpu koncesijos atveju finansinis prognozavimas atliekamas 15 metų. Atlikus projekto finansinę-ekonominę analizę, Kauno miesto savivaldybės administracijai paliekama iniciatyvos teisė pasirinkti įveiklinimo būdą. Nuomos sutarties dalykas yra turto nuoma, LR CK 6.487 str.3 d. reglamentuoja, kad nuomos mokestis šalių susitarimu gali būti nustatytas ne tik pinigų suma, bet ir tokiais būdais:

- 1) Konkrečia pinigų suma, kuri turi būti mokama iš karto arba periodiškai;
- 2) Iš išnuomoto daikto gaunamų pajamų dalimi;
- 3) Nuomininko teikiamomis nuomotojui tam tikromis paslaugomis;
- 4) Nuomininko pareiga savo lėšomis pagerinti išnuomoto daikto būklę;
- 5) Nuomininko pareiga perduoti sutartyje numatytą daiktą nuomotojui nuosavybės teise ar jam išnuomoti.

LR CK 6.487 str.4 d. numatyta, kad “šalys gali susitarti dėl mišraus šių nuomos mokesčių nustatymo būdų taikymo arba gali nustatyti kitokį nuomos mokesčio apskaičiavimo būdą”. Šios LR CK nuostatos reglamentuoja, kad nuomos sutartyje, renkant nuomos konkurso nugalėtoją, gali būti nustatyta, kad potencialus nuomininkas, siūlydamas pinigų sumą už nuomą, turi įvertinti, kad jo nuomos mokesčiu, kurį jis turi sumokėti nurodytais terminais, dar bus laikoma ir pagerinimas išnuomoto turto, tai yra numatomų konkrečių investicijų atlikimas. Taip pat galima nustatyti, kad nuomos mokesčiu bus laikoma ir nuomotojui reikalingų paslaugų suteikimas tiek halėje, tiek stadione. Nuomininkui nevykdant to, kas buvo aprašyta kaip nuomos mokestis, būtų laikoma, kad jis nemoka nuomos mokesčio su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis. Nuomos sutartyje galima numatyti konkrečias turto naudojimo paskirtis, leidžiamas veiklas, perduoto turto draudimo įpareigojimus, nuomos sutarties nutraukimą vienašališkai, jeigu pvz. nuomininkas nevykdo tam tikrą laiką veiklos išsinuomotame turte ir pan. Tokiu būdu praktiškai visos rizikos atitenka nuomininkui ir jis pats tampa labiau suinteresuotas objektų įveiklinimu ir maksimaliu pajamų uždirbimu išsinuomotoje infrastruktūroje. Nuomos sutarties sudarymas iš šalies atrodytų ženkliai paprastesnis ir greitesnis, nei koncesija, tačiau čia slypi pagrindinė rizika – nuomininkas veiklos pradžioje investuoja labai ženklias sumas, todėl turi būti 100 proc. tikras, kad nuomos sutarties tęstinumui neturės įtakos politiniai pokyčiai, savivaldybės administracijos veiksmai ir pan. Taigi,

infrastruktūros nuomos variantas ženkliai mažina potencialių tiekėjų suinteresuotumą investuoti į infrastruktūrą.

Paminėtina, jog alternatyvų atveju bus užtikrintas horizontaliųjų principų laikymasis. Į Kauno sporto halę, taip pat S. Dariaus ir S. Girėno stadioną galės patekti visi norintys asmenys, nepriklausomai nuo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ir kt.

Įgyvendinant projekto veiklas, nebus jokių apribojimų šioje srityje nei projekto valdymo komandai, nei tikslinėms grupėms. Vykdamas projekto veiklas, bus vadovaujama Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo (Žin., 1998, Nr. 112-3100), Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo (Žin., 2003, Nr. 114-5115) nuostatomis.

Atlikus koncesijos ir nuomos alternatyvų vertinimą, gaunami sekantys rezultatai (pateikiami atskirais SNA skaičiuoklės dokumentais dėl nevienodų skaičiavimo periodų):

Lentelė 3.4.1 Alternatyvų vertinimo rezultatai

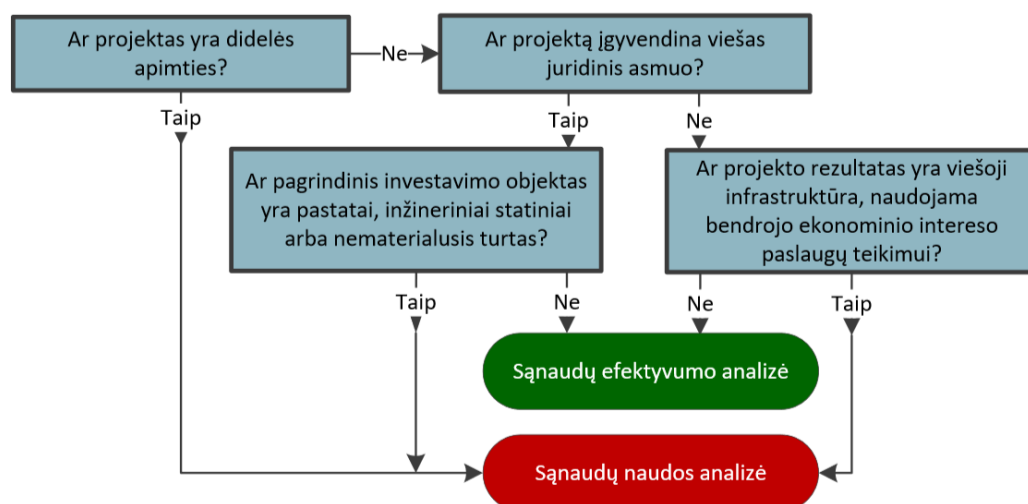
Eil. Nr.	Alternatyva	Prognozavimo laikotarpis, m.	FGDV	FVGN	ENIS
1.	Nuoma	10	1 007 966	13,71%	9,33
2.	Koncesija	15	1 427 868	14,80%	9,99

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m

Koncesijos alternatyva finansiniu požiūriu yra šiek tiek efektyvesnė, todėl turėtų būti vertinama toliau. Pereinama prie vienos alternatyvos „Halės ir stadiono infrastruktūros įveiklinimas“ finansinės-ekonominės analizės.

3.5. Analizės metodo pasirinkimas

Projekto įgyvendinimo alternatyvos vertinimas ir palyginimas atliekamas remiantis sąnaudų ir naudos analizės (toliau – SNA) metodu apskaičiuotais rezultatais, nes pagal Investicijų projektų rengimo metodikos nuostatas projektas priskiriamas prie viešojo juridinio asmens įrenginių investavimo objekto tipo.

Pav. 3.5.1. Alternatyvų vertinimo metodo pasirinkimo algoritmas

Šaltinis: Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, 2019 m.

3.6. Projekto įgyvendinimo alternatyvų nagrinėjimas SVA metodu

Remiantis Investicijų projektu, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika (patvirtinta VŠĮ CPVA 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 2016/8-225) projekto įgyvendinimo alternatyvų vertinimas ir palyginimas SVA metodu neatliekamas.

4. Finansinė analizė

Atliekant finansinę analizę, nagrinėjami finansiniai investicijų projekto įgyvendinimo alternatyvų pinigų srautai. Naudojamas pinigų srautų metodas: apskaičiuojant finansinius rodiklius, projekto išlaidos (investicijos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir pan.) suprantamos kaip neigiami pinigų srautai, o projekto įplaukos (veiklos pajamos, finansavimas ir pan.) – kaip teigiami pinigų srautai. Apskaičiuojant finansinius rodiklius, diskontuojami viso ataskaitinio laikotarpio grynųjų pinigų srautai.

Projekto finansinė analizė atliekama šiuo eiliškumu:

1. pasirenkamas projekto ekonominės veiklos sektorius ir nurodomas projekto ataskaitinis laikotarpis,
2. nurodoma finansinė diskonto norma (FDN);
3. nurodomi projekto lėšų srautai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas), ir
4. apskaičiuojami finansiniai rodikliai ir pateikiama išvada dėl projekto gyvybingumo.

4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis

Projekto ekonominės veiklos sektorius ir projekto ataskaitinis laikotarpis. Projekto ataskaitinis laikotarpis yra metų, kuriems pateikiamos projekto investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos pajamų, veiklos išlaidų, mokesčių, finansavimo bei socialinės-ekonominės naudos (žalos) prognozės, skaičiai.

Projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ sektoriui taikytinas finansinės analizės laikotarpis pateiktas žemiau.

Lentelė 4.1.1. Projekto finansinės analizės laikotarpis

Sektorius	Rekomenduojamas analizės laikotarpis (metais)
Kiti sektoriai	15

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Projekto ataskaitinis laikotarpis neskaidomas į etapus, tai yra neišskiriamas projekto investicijų laikotarpis (infrastruktūros kūrimo siekiant projekto tikslo) ir veiklos vykdymo metai (esant modernizuotai infrastruktūrai). **Tai yra optimaliausias projekto vertinimo laikotarpis, kadangi jo pabaigoje turto investicijų likutinė vertė bus praktiškai lygi nuliui ir Kauno miesto savivaldybei nereikės kompensuoti likutinės operatoriaus investicijų vertės.**

4.2. Finansinė diskonto norma

Finansinė diskonto norma. Visiems projektams taikoma nominali finansinė diskonto norma (FDN), kuri apskaičiuojama, atsižvelgiant į Europos centrinio banko paskelbtą informaciją apie Lietuvos ilgalaikio skolinimosi palūkanų normas konvergencijos tikslais. Skaičiavimams naudojami Vyriausybės 10 metų trukmės skolos vertybinių popierių palūkanų duomenys, skaičiuojamas paskutinių 10 metų laikotarpio palūkanų vidurkis.

Remiantis 2004 – 2013 m. Lietuvos ilgalaikio skolinimosi palūkanų normos kitimo duomenimis, Lietuvoje nuo 2014 m. įgyvendinamiems projektams įvertinti taikoma 4 proc. nominali FDN.

Finansinėje analizėje projekto investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos pajamų, veiklos išlaidų, mokesčių ir finansavimo pinigų srautai nurodomi realiomis kainomis. Skaičiuojant rodiklius nurodyti pinigų srautai indeksuojami realiomis kainomis pagal 10 paskutinių metų metinio Suderinto vartotojų kainų indekso (SVKI) pokyčio vidurkį.

4.3. Projekto lėšų srutai

Projekto lėšų srutai. Atliekant finansinę analizę, nurodomi šie projekto lėšų srutai:

1. projekto investicijos;
2. projekto investicijų likutinė vertė;
3. projekto veiklos pajamos;
4. projekto veiklos išlaidos;
5. projekto mokesčiai;
6. projekto finansavimas.

4.3.1. Investicijų išlaidos

Projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ alternatyvos investicijos bei jų pagrindimas pateikti žemiau esančiose lentelėse.

Lentelė 4.3.1.1. Numatomos privataus subjekto investicijos į įrenginius

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Mato vnt.	Kiekis	Vieneto kaina, Eur be PVM	Suma, Eur be PVM	Suma, Eur be PVM (0 metai)	Reinvesticija
1.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	-	-	-	1 803 460,12	1 803 460,12	
1.1.	Kauno sporto halės įranga		-	-	553 127,64	553 127,64	
1.1.1.	Mobilūs krepšinio stovai varžyboms	Vnt.	3	8165,29	24 495,87	24 495,87	Ne
1.1.2.	Mobilūs krepšinio stovai treniruotėms	Vnt.	4	4942,15	19 768,60	19 768,60	Ne
1.1.3.	Varžybų tinklinio tinklas su antenomis	Vnt.	2	1239,67	2 479,34	2 479,34	Ne
1.1.4.	Imtynių tatamis 1200 x 1200 x 6 cm varžyboms	Vnt.	2	8388,43	16 776,86	16 776,86	Taip
1.1.5.	Tinklinio stovai varžyboms	Vnt.	4	4942,15	19 768,60	19 768,60	Taip
1.1.6.	Teisėjo bokštelis	Vnt.	2	4917,36	9 834,72	9 834,72	Taip
1.1.7.	Tinklinio stovų apsaugos varžyboms	Vnt.	4	1561,98	6 247,92	6 247,92	Ne
1.1.8.	Rankinio vartai varžyboms	Vnt.	2	1859,5	3 719,00	3 719,00	Taip
1.1.9.	Salės futbolo vartai su tinklais varžyboms	Vnt.	2	1404,96	2 809,92	2 809,92	Taip
1.1.10.	24 sekundžių laikmačių laikikliai krepšinio stovams	Vnt.	3	495,87	1 487,61	1 487,61	Ne
1.1.11.	Švieslenčių sistema	Vnt.	1	87851,24	87 851,24	87 851,24	Ne
1.1.12.	Švieslentės informacijos kartotuvai	Vnt.	1	619,83	619,83	619,83	Ne
1.1.13.	Sulankstomos kėdės	Vnt.	600	14	8 400,00	8 400,00	Taip
1.1.14.	Persirengimo kambarių spintelės	Vnt.	200	44,2	8 840,00	8 840,00	Taip
1.1.15.	Salės grindų danga (futbolas, krepšinis ir kt.)	Vnt.	1	98601,32	98 601,32	98 601,32	Ne
1.1.16.	Dangos transportavimo vežimėlis	Vnt.	30	500	15 000,00	15 000,00	Ne
1.1.17.	Scena, plotis ne mažiau 18m x 12m, aukštis intervale nuo 1.2m iki 1.8m. Su trimis laiptų komplektais. Turėklai iš trijų scenos pusių. Komplektas. Su pakylomis.	kompl.	1	157523,85	157 523,85	157 523,85	Ne
1.1.18.	Elektriniai kėlimo varikliai ir konstrukcijos.	kompl.	1	42248	42 248,00	42 248,00	Ne
1.1.19.	Scenos draperijos komplektas (salių transformavimui), juodos, gerų akustinių savybių (svoris ne mažiau 450gr.) atsparios degimui. Su kilpomis viršuje. 6m x 10m. 8 vnt.	kompl.	1	15098	15 098,00	15 098,00	Ne
1.1.20.	Kabelių apsaugos ir atitvarai	kompl.	1	11556,96	11 556,96	11 556,96	Ne
1.2.	S. Dariaus ir S. Girėno stadiono įranga	-	-	-	1 250 332,48	1 250 332,48	
1.2.1.	Cokolis ir I terasa	-	-	-	506 041,57	506 041,57	
1.2.1.1.	Pakabinamos ažūrinės segmentinės lubos. Segmentai – metalinio tinklo, 'lay-in' tipo k8=1.03	m2	4114,6	59,83	246 176,51	246 176,51	Ne
1.2.1.2.	Pakabinami akustiniai paneliai k8=1.03	m2	28,4	118,33	3 360,58	3 360,58	Ne

1.2.1.3.	Pakabinamų metalinių lamelių tipo lubos	m2	5026,2	27,27	137 079,56	137 079,56	Ne
1.2.1.4.	Mobilių akustinių sulankstomų pertvarų tarp patalpų įrengimas (ant bėgelių)	m2	232,65	395,62	92 040,92	92 040,92	Ne
1.2.1.5.	Plaukų džiovintuvai	vnt.	18	154,00	2 772,00	2 772,00	Taip
1.2.1.6.	Lentynėlės dušinėse	vnt.	38	42,00	1 596,00	1 596,00	Taip
1.2.1.7.	WC įranga prie unitazų	kompl.	37	280,00	10 360,00	10 360,00	Taip
1.2.1.8.	WC įranga prie praustuvų	kompl.	40	254,00	10 160,00	10 160,00	Taip
1.2.1.9.	Elektriniai rankšluosčių džiovintuvai	vnt.	8	312,00	2 496,00	2 496,00	Taip
1.2.2.	<i>Esamos cokolinės dalies rekonstravimas</i>	-	-	-	60 827,69	60 827,69	
1.2.2.1.	Vartelių įrengimas, be stulpų pastatymo k8=1.03	vnt.	3	568,70	1 706,09	1 706,09	Ne
1.2.2.2.	Trijų segmentų sukamųjų praėjimo vartelių (turniketų) tipo "Tripod" montavimas	vnt.	15	3 922,68	58 840,20	58 840,20	Ne
1.2.2.3.	Barjerai prie turniketų, h=1,2 m. Nerūdijančio plieno d 50 mm vamzdis, galuose užsilenkiantis iki grindų paviršiaus	m	3,35	84,00	281,40	281,40	Ne
1.2.3.	<i>Esamos rekonstruojamos tribūnos ir terasos lygiai</i>	-	-	-	93 380,00	93 380,00	
1.2.3.1.	Terasos lygio varteliai, turniketai	Vnt.	10	2 858,00	28 580,00	28 580,00	Ne
1.2.3.2.	Šviečianti tūrinė iškaba "S. Dariaus ir S. Girėno stadionas", 1,30x29,00 m	vnt.	1	18 000,00	18 000,00	18 000,00	Ne
1.2.3.3.	Sektorijų, tribūnų, kėdžių ženklavimas	kompl.	1	25 500,00	25 500,00	25 500,00	Ne
1.2.3.4.	Nuorodų sistema stadiono prieigose	kompl.	1	7 500,00	7 500,00	7 500,00	Ne
1.2.3.5.	Barų, prekybos taškų, kasų ženklavimo sistema	kompl.	1	5 400,00	5 400,00	5 400,00	Ne
1.2.3.6.	Barų, prekybos taškų, kasų nuorodų sistema	kompl.	1	8 400,00	8 400,00	8 400,00	Ne
1.2.4.	<i>VIP tribūnos</i>	-	-	-	349 558,88	349 558,88	
1.2.4.1.	Pakabinamų metalinių lamelių tipo lubos	m2	3611,17	51,88	187 365,55	187 365,55	Ne
1.2.4.2.	Specialiai filmavimo studijai skirta lubų danga k8=1.03	m2	43,75	218,33	9 551,94	9 551,94	Ne
1.2.4.3.	Barjerai prie turniketų, h=1,2 m.	m	10	180,00	1 800,00	1 800,00	Ne
1.2.4.4.	Vartelių įrengimas, be stulpų pastatymo k8=1.02	vnt.	5	189,26	946,32	946,32	Ne
1.2.4.5.	Garsą izoliuojančios pertvaros	100 m2	0,93	1 989,27	1 850,02	1 850,02	Ne
1.2.4.6.	Informacinis stendas	vnt.	3	950,00	2 850,00	2 850,00	Ne
1.2.4.7.	Informacinės lentos	vnt.	2	540,00	1 080,00	1 080,00	Ne
1.2.4.8.	Informacinės nuorodų lentelės kompl.	vnt.	18	1 250,00	22 500,00	22 500,00	Ne
1.2.4.9.	Sektorijų ženklavimas kompl.	vnt.	18	2 540,00	45 720,00	45 720,00	Ne
1.2.4.10.	Pakabų (rankšluosčiams, drabužiams, dušo galvutei), muilinių, veidrodžių pritvirtinimas prie sienos	vnt.	118	2,48	292,05	292,05	Taip
1.2.4.11.	WC įranga prie unitazų: tualetinio popieriaus laikiklis, unitazo šepetys, šiukšliadėžė, du vnt.kabliukų kabinoje	kompl.	63	186,00	11 718,00	11 718,00	Taip
1.2.4.12.	San.mazgų įranga prie praustuvų: laikikliai popieriniams rankšluosčiams, skystam muilui	kompl.	55	115,00	6 325,00	6 325,00	Taip
1.2.4.13.	Komentatorių stalai su trimis kėdėmis kompl.	vnt.	20	354,00	7 080,00	7 080,00	Taip
1.2.4.14.	Žurnalistų kėdės su staliukais: atlenkiamos plastikinės kėdės, atitinkančios UEFA ir nacionalinės futbolo asociacijos reikalavimus. Antivandalinės. Pritaikytos naudoti lauko sąlygomis	vnt.	52	284,00	14 768,00	14 768,00	Taip
1.2.4.15.	Transformuojamos akustinės pertvaros patalpoms atskirti (ant bėgelių)	m2	93	384,00	35 712,00	35 712,00	Ne
1.2.5.	<i>Gerbūvis</i>	-	-	-	240 524,34	240 524,34	
1.2.5.1.	Gembinių kiemo vartų (su el.pavara, be automatikos) montavimas, kai įrengti stulpai, pagrindas pavara ir vežimėliui (vartų angos plotis daugiau 3 m iki 4 m). Kelio užtvartų įrengimas	vnt.	2	2 584,12	5 168,23	5 168,23	Ne

1.2.5.2.	Nuotolinių praėjimo skaitytuvų montavimas. Bilietai, leidimų nuskaitymo įrenginio montavimas	vnt.	2	178,06	356,11	356,11	Ne
1.2.5.3.	Šuolio į aukštį rungties įrenginiai	kompl.	1	21 100,00	21 100,00	21 100,00	Taip
1.2.5.4.	Šuolio kartimi rungties įrenginiai	kompl.	1	42 800,00	42 800,00	42 800,00	Taip
1.2.5.5.	Šuolio į tolį (trišuolio) rungties įrenginiai	kompl.	1	35 200,00	35 200,00	35 200,00	Taip
1.2.5.6.	Disko ir kūjo metimo rungčiai įrenginiai	kompl.	1	37 200,00	37 200,00	37 200,00	Taip
1.2.5.7.	Vandens kliūtys, bėgimo takai	kompl.	1	82 140,00	82 140,00	82 140,00	Taip
1.2.5.8.	Futbolo aikštės įrenginių komplektas (vartai, linijų nužymėjimas, vėliavėlės, pagalbinių žaidėjų kėdės su skaidriu stogeliu (2 komplektai po 18 kėdžių)	kompl.	1	16 560,00	16 560,00	16 560,00	Taip
VISO Eur be PVM:					1 803 460,12	1 803 460,12	

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Projekto investicijos nurodytos sąnaudų naudos analizės (toliau – SNA) A eilutėse: įrangos išlaidos – A.4 eilutėje. Kainos grindžiamos internete skelbiamų atitinkamų prekių kainomis (pridedama atskiru priedu). **Investicijos bus atliktos per pirmus projekto įgyvendinimo metus.**

4.3.2. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinė vertė – tai ilgalaikio turto vertė, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui. Likutinė vertė apskaičiuojama tik tam turtui, kuriam įsigyti ar sukurti numatytos projekto investicijos.

Kauno miesto savivaldybės administracijos projekto atveju investicijų likutinė vertė pateikta žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 4.3.2.1. Investicijų likutinė vertė

Įrangos likutinė vertė	Atsižvelgiant į planuojamos įsigyti įrangos naudingą tarnavimo laiką, Kauno miesto savivaldybės taikomus ilgalaikio turto amortizacinius ekonominius normatyvus (patvirtintus Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu), įvertinus tai, jog įsigyta įranga paprastai naudojama ilgesnį laiką nei naudingas tarnavimo laikas tinkamai prižiūrint įrangą, numatomas labai skirtingas įrangos nusidėvėjimo laikotarpis. Detaliau: Kauno sporto halės įranga. Per prognozavimo laikotarpį kas 8 metus reikės atnaujinti 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.8, 1.1.9, 1.1.13 ir 1.1.14 pozicijose nurodytą įrangą. Kita įranga, tinkamai ją prižiūrint, galės būti naudojama per visą prognozavimo laikotarpį. S. Dariaus ir S. Girėno stadiono įranga. Cokolis ir I terasa. Šioje pozicijoje kas 4 metus reikės atnaujinti 1.2.1.5-1.2.1.9 pozicijose nurodytą įrangą. Kita įranga priskirtina prie pastato konstrukcijų ir bus naudojama visą prognozavimo laikotarpį. Esamos cokolinės dalies rekonstravimas. Ši įranga bus naudojama visą prognozavimo laikotarpį be reinvesticijų. Esamos rekonstruojamos tribūnos ir terasos lygiai. Šioje pozicijoje įranga tarnauja visą prognozavimo laikotarpį. VIP tribūnos. Šioje pozicijoje kas 4 metus atnaujinama 1.2.4.10-1.2.4.14 pozicijose nurodyta įranga. Gerbūvis. Šioje kategorijoje kas 8 metus atnaujinama 1.2.5.3-1.2.5.8 pozicijose nurodyta įranga. Skačiuojama, kad reinvesticijos 2026 metais sudarys 67567,1 Eur, 2030
-------------------------------	---

	metais – 372716,2 Eur, 2034 metais – 67567,1 Eur. Detali likutinės vertės skaičiavimo analizė pateikta SNA rezultatų skaičiuoklėje. Likutinė vertė yra nurodoma SNA B eilutėje. Likutinė vertės suma sudarys 55035,4 Eur. Kita įranga nusidėvės per 15 metų, tad jos likutinės vertė prognozavimo laikotarpio pabaigoje bus lygi nuliui.
--	---

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

4.3.3. Veiklos pajamos

Projekto veiklos pajamos – pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą.

Projekto veiklos pajamoms priskiriamos tos pajamos, kurios yra uždirbamos naudojant projekto metu kuriamą ar jau sukurtą turtą, tai yra į projekto veiklos pajamas įtraukiamos tik projekto veiklos pajamos, o ne visos organizacijos, įstaigos ir (arba) įmonės pajamos, jeigu projektas apima tik dalį veiklos didelėje organizacijoje.

Įplaukos, gaunamos iš privačių ir viešųjų lėšų šaltinių, kurios atsiranda ne iš tarifų, rinkliavų, mokesčių, nuomos ar kitų vartotojų tiesioginių mokėjimų, nurodomos kaip finansavimo šaltiniai. Įplaukos, gaunamos iš viešųjų šaltinių, draudimo fondų (pvz., privalomasis sveikatos draudimo fondas, socialinio draudimo fondas ir pan.), taip pat nurodomos kaip finansavimo šaltiniai.

Finansiniuose skaičiavimuose fiksuojamas pajamų pokytis po projekto – tai yra iš būsimų projekto pajamų atimamos prieš projektą uždirbtos vidutinės metinės pajamos, kurios aprašytos 1.1.19 ir 1.1.20 lentelėse:

Lentelė 4.3.3.1. Veiklos pajamos

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
Projekto pajamos	Projekto veiklos pajamos sudaro pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą. Kauno miesto savivaldybės administracijos projekto atveju, tiek halės, tiek ir stadiono įveiklinimas generuos pajamas. Alternatyvos „Halės ir stadiono infastruktūros įveiklinimas“ pajamų prielaidos. Halė Prognozuojant halės pajamas iš įveiklinimo atkreiptinas dėmesys, jog halėje 75 proc. laiko užims neformaliojo ugdymo užsiėmimai, likęs laikas bus skirtas komerciniams renginiams. Šis reikalavimas įtvirtintas įgyvendinant projektą „Kauno sporto halės išvystymas į daugiavertę centrą visuomenės poreikiams“, kuris ko-finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis pagal priemonę 07.1.1-CPVA-R-904 p „Didžiųjų miestų kompleksinė plėtra“. Laiko proporcijos yra apskaičiuojamos įvertinant skirtingoms veikloms vykdyti skirtą valandų skaičių. <i>Įveiklinimas – pagrindinė salė.</i> Pagrindinę salę pirmadienį-ketvirtadienį, po 6 val. per dieną, nuo 14:00 iki 20:00 valandos ketinama išnaudoti neformalaus švietimo užsiėmimams. Šiuo metu Kaune neformaliojo vaikų švietimo paslaugas sporto srityje teikia 28 organizacijos: krepšinio, futbolo, badmintono, tinklinio, stalo teniso, šachmatų, beisbolo, baidarių slalomo, plaukimo, dziudo, kovų menų. šiuolaikinės penkiakovės, ledo ritulio sporto šakose. Neformalaus vaikų švietimo sporto programose dalyvauja 4024 vaikai, kurių amžius nuo 6 iki 19 metų. Po rekonstrukcijos Kauno sporto halėje vyks krepšinio (1918 vaikai), futbolo (310 vaikai), stalo teniso (273 vaikai), dvikovinių sporto šakų (337 vaikai) ir kitų sporto šakų neformaliojo vaikų švietimo programos. Neformalaus švietimo užsiėmimai nevyks vasaros laikotarpiu, tad iš viso per metus ši veikla bus

	vykdoma 40 savaitčių. Būtina įvertinti ir tai, jog vaikų užsiėmimams salė bus dalinama į 4 dalis, tad per metus neformalaus ugdymo valandų skaičius bus 40 savaitčių x 4 dienos per savaitę x 6 val per dieną x 4 salės vienu metu = 3840 valandų. Neformaliajam ugdymui bus taikoma 6 Eur/val be PVM nuomos kaina, tad bendros metinės pajamos iš šios veiklos sudarys 3840 val x 6 Eur/val = 23040 Eur per metus. Pagrindinė salė pirmadienį-ketvirtadienį nuo 8 iki 14 val. ir nuo 20 iki 22 val. bei penktadienį nuo 8 iki 12 val. bus išnuomojama suaugusiųjų sportinei veiklai. Vasaros metu, kada nevyks neformalaus švietimo užsiėmimai, visa salė dar bus nuomojama nuo 14 iki 20 val. Čia potencialiai gali vykti salės futbolo, tinklinio, krepšinio, sportinių šokių, kitų sporto šakų treniruotės ir renginiai. Šiuo nurodytu laiku salė nebus dalijama į dalis, o išnuomojama visa. Nustatant nuomos kainą pasiremta A.Sabonio krepšinio centro paskelbtomis kainomis, kur 1 val. nuo 14 val. kainuoja 45 Eur. Ketinama nustatyti 30 Eur/be PVM vidutinę kainą už visos salės nuomą darbo dienomis. Maksimalus galimas nuomos valandų skaičius bus 40 savaitčių x 36 val. per savaitę + 12 savaitčių x 60 val. per savaitę = 2160 val. per metus. Pritaikius konservatyvią prielaidą, kad salė bus išnuomota 50 proc. viso galimo laiko, apskaičiuojamos pajamos iš šios veiklos 2160 val. x 50 proc. x 30 Eur/val. = 32400 Eur per metus. Pagrindinė salė savaitgaliais bus nuomojama parodoms, konferencijoms, mugėms, sporto varžyboms ir pan. Aktyviai veikiant, salės užimtumas šiems renginiams sudarys ne mažiau kaip 70 proc., arba 104 savaitgalio dienos x 70 proc. = 73 dienos. Pagrindinės salės nuomos kainos buvo labai detalai patvirtintos Kauno miesto tarybos sprendimu, kol halę valdė VšĮ S.Dariaus ir S.Girėno sporto centras. Paskutinės kainos buvo patvirtintos 2014 m. Kauno miesto tarybos sprendimu T-566, kultūros ir sporto renginiams nustatyta 2027,34 Eur, minėjimams, konferencijoms ir susirinkimams – 1737,72 Eur už 8 val. renginį. Naujuoju halės valdymo laikotarpiu, įvertinant kainų augimo pokytį nuo 2014 m., tikslinga nustatyti apie 50 proc. didesnes kainas, kas sudaro 2800,0 Eur be PVM vidutinę salės nuomos kainą per dieną. Tokiu būdu, pagrindinės salės nuomos pajamos savaitgalio renginiams sudarys 73 dienos x 2800,0 Eur kaina = 204400 Eur pajamų per metus. Užimtumas savaitgalio renginiams sudarys 73 renginiai x 8 val. = 584 val. <i>Įveiklinimas – 6 universalios 50 kv.m. salės.</i> Šiose salėse darbo dienomis ir savaitgaliais vyks neformalaus ugdymo užsiėmimai, mokymai, nedidelės konferencijos, pristatymai, būreliai, senjorų fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos renginiai. Šių salių nuomos klientai gali būti labai įvairūs, todėl tikslinga juos išskirti pagal pajamų pobūdį – tai nekomerciniai ir komerciniai klientai. Komerciniai klientai nuomosis patalpas konferencijoms, mokymams, pristatymams ir panašioms renginiams. Šiuo metu patalpas tokiems renginiams didžiąją dalimi teikia viešbučiai, tad numatoma didelė konkurencija šiame nuomos segmente. Portalo www.trumpalaikenuoma.lt duomenimis, vidutinė 3 val. patalpų nuomos renginiui kaina yra nuo 100 iki 180 Eur be PVM. Konservatyviai prognozuojama, kad nustatoma 100 Eur nuomos kaina ir 1 salėje per 1 savaitę įvyks 1 trijų valandų trukmės renginys, tad pajamos iš komercinių renginių sudarys 52 savaitės x 6 salės x 1 renginys x 100 Eur = 31200 Eur be PVM per metus. Salės šiems renginiams bus užimtos 312 renginių x 3 val./renginiui = 936 val. Nekomerciniams renginiams – neformalaus ugdymo užsiėmimams (robotika, šachmatų, šaškių būreliai, IT būreliai, kiti neformalios veiklos būreliai, kuriems nereikalinga sporto infrastruktūra), senjorų užimtumo renginiams ketinama nuomoti universalias sales nuo 14 iki 20 val. ir tikimasi, kad jos bus užimtos ne mažiau kaip 3 dienas per savaitę ir tai vyks mokslo metų laiku (40 sav. per metus). Patalpų nuomos kaina tokiems užsiėmimams bus sumažinta iki 3 Eur/val., tad pajamos per metus sudarys 40 savaitčių x 6 salės x 6 val/diena x 3 dienos per savaitę x 3 Eur/val = 12960 Eur be PVM per metus. Salės šiems renginiams bus užimtos 40 savaitčių x 6 salės x 6 val/diena x 3 dienos per savaitę = 4320 val. Multifunkcinė patalpa – tai maitinimo patalpa – 88,61 m²). Patalpa išnuomojama
--	---

maitinimo paslaugų teikėjui. **Nuomos kaina – 10 Eur/ 1kv.m. be PVM, nuomos pajamos per metus – 10633,2 Eur.**

Apibendrinant, prognozuojama, kad veiklos vykdytojas iš halės įveiklinimo gaus 314633,2 Eur pajamų, apmokestins iš viso 10760 valandų, iš kurių 8160 valandų, arba 76 proc. veiklos sudarys neformalaus švietimo veiklos.

Stadionas.

Vertinant galimus stadiono pajamų šaltus vadovaujamosi ankstesne stadiono lankymo patirtimi. Prognozavimas vykdomas remiantis bendrosiomis kainodaros taisyklėmis – nustatoma fiksuota kaina įvairių tipų renginiams, nustatomas konkretus komisinis atlygis už lankytojų šaltus, paprastai šis atlygis gali svyruoti priklausomai nuo renginio, jis užfiksuojamas derybų metu, susitariama, kas privalo padengti papildomas renginio išlaidas (apsauga, kontrolieriai ir panašiai).

Planuojama nustatyti šią kainodarą už stadiono nuomą:

Renginio trukmė	Renginio tipas	Kaina, be PVM	Premija už bilietą
Iki 3 val.	Nacionalinio čempionato futbolo rungtynės, kiti nedideli kultūriniai - visuomeniniai renginiai.	1500,0	1 Eur
Iki 8 val.	Nacionalinės reikšmės lengvosios atletikos varžybos	3000,0	0 Eur
Iki 3 dienų	Tarptautinės futbolo varžybos (įskaitant pasiruošimo treniruotes, įrangos instaliavimą). Dideli koncertai.	8000,0	3 Eur
Iki 7 dienų	Europos lengvosios atletikos čempionatas	40000,0	3 Eur

Visais atvejais, prie nustatytos kainos pridedama apsaugos ir papildomų paslaugų sąmata, priklausomai nuo planuojamo renginio dydžio ir specifikos. Iš tokių paslaugų galima paminėti šias - konferencijų salės ir kitų patalpų su įrenginiais paruošimas, sutvarkymas ir pritaikymas susirinkimams, konferencijoms, prekybos vietos sporto centro teritorijoje paruošimas ir priežiūra, kitos pramogų ir poilsio organizavimo paslaugos, papildomų patalpų paruošimas, pritaikymas, sutvarkymas. Pajamos iš stadiono veiklos sudarys: lengvosios atletikos, futbolo varžybų organizavimas, nuoma dideliems koncertams, visuomeniniams – kultūros renginiams, lauko teniso aikštelių nuoma, VIP parkingo ir lauko parkingo vietų nuoma, potribūninių patalpų nuoma, patalpų nuoma baro veiklai.

Lengvoji atletika

S.Dariaus ir S.Girėno stadionas po rekonstrukcijos atitiks II kategorijos varžyboms keliamus reikalavimus. Tai reiškia, kad stadione galės vykti jaunimo U20, U23 čempionatai. Pažymėtina, kad suaugusiųjų Europos čempionatai vyksta kur kas didesniuose miestuose, nei Kaunas (2019-Berlynas, 2020 – Paryžius, stadionų talpa – ne mažiau kaip 40000 žiūrovų), tad Kaunui organizuoti daugiau nei Europos jaunimo ir Lietuvos nacionalinius čempionatus nėra galimybių.

Lengvosios atletikos varžybos vyksta visoje Lietuvoje, siekiant užtikrinti šios sporto šakos sklaidą. Svarbiausios iš varžybų Lengvosios atletikos suaugusiųjų čempionatai pastaruosius keletą metų vyksta Palangoje, LLAF atviros taurės varžybos, LLAF klubų taurės varžybos, Lietuvos universitetų studentų čempionatas vyko Utenoje. Tarptautinės lengvosios atletikos sprendimai dėl papildomų reitingo taškų nacionalinių čempionatų dalyviams nuteikia optimistiškai – realu tikėtis, kad

	sekančiuose šalies nacionaliniuose čempionatuose pamatysime šios sporto šakos lyderius, kas turėtų išjudinti žmonių susidomėjimą ir įtraukti į lengvąją atletiką. Tradiciškai, įėjimas į lengvosios atletikos varžybas yra nemokamas -tik aukščiausio lygio varžybų ir čempionatų organizatoriai gauna pajamas iš bilietų pardavimo. Kauno S.Dariaus ir S.Girėno stadione potencialiai galėtų vykti nuo 4 iki 6 dienų varžybų (vidutiniškai -5) organizuojant nacionalinės reikšmės čempionatus. Stadiono nuoma per 1 dieną sieks 3000 Eur be PVM, apmokant iš Lietuvos lengvosios atletikos federacijos lėšų. Žiūrovų skaičius per dieną – 1000 žiūrovų, įėjimas – nemokamas. Kauno S.Dariaus ir S.Girėno stadionas per prognozuojamą 15 metų laikotarpį turi potencialą suorganizuoti Kaune ne mažiau kaip 2 tarptautinius lengvosios atletikos renginius – U20 arba U23 čempionatą. Standartiškai, tokiuose renginiuose dalyvauja apie 1400 sportininkų, atvyksta dar apie 400 sportininkus aptarnaujančių specialistų (teisėjai, treneriai, gydytojai ir pan.). Šiose varžybose galima tikėtis per dieną 5000 žiūrovų, iš kurių ne mažiau kaip trečdalis – užsienio sirgaliai. Varžybos vyksta 4 dienas, papildomai dar 3 dienas rezervuojamas stadionas paruošti infrastruktūrai. Vienos dienos stadiono nuomos kaina tokiose varžybose yra 6000 Eur be PVM, bilieto kaina – 20 Eur, iš kurių 15 proc. gali tikėtis stadiono valdytojas pagal susitarimus su varžybų organizatoriais. Pažymėtina, kad Europos čempionatai stadione jau buvo organizuoti 2005 (U20) ir 2009 metais (U23). Pagrindinės išvados – lengvoji atletika: - Lengvosios atletikos nacionalinėse varžybose pajamų už bilietų pardavimą nenumatoma, per metus bus organizuojamos 5 dienos varžybų, 1 dienos stadiono nuomos kaina – 3000 Eur be PVM. - Per prognozavimo laikotarpį stadione bus organizuoti 2 tarptautiniai Europos jaunimo čempionatai, nuomos kaina sudarys 42000 Eur be PVM už 1 čempionatą, pajamos iš bilietų pardavimo – 3 Eur už 1 bilietą. Futbolas Futbolas Lietuvoje yra sporto šaka, kuri realius atsigavimo ženklus gali pradėti rodyti 2028-2030 metais. S.Dariaus ir S.Girėno stadionas artimiausioje ateityje turės konkurentą Vilniuje- Nacionalinį stadioną – numatomą pastatyti futbolo stadioną Šeškinėje. Daugiausiai jis bus naudojamas futbolo varžyboms, jame tikėtinais žais Lietuvos vyrų futbolo rinktinė ir Vilniaus futbolo klubai. Stadiono dydis bus toks pats, kaip ir Kaune – 15000 vietų. Nors dar apie Lietuvos nacionalinės rinktinės ketinimus žaisti būtent Vilniaus stadione yra kiek anksti, tačiau visiškai akivaizdu, kad Kauno S.Dariaus ir S.Girėno stadionui perimti Lietuvos futbolo rinktinės varžybas bus labai sudėtinga. Geriausiu atveju, apie 70 proc. varžybų gali vykti Vilniuje ir 30 proc. -Kaune ir tai priklausys nuo infrastruktūros naudotojų derybų su Lietuvos futbolo federacija. Vis tik, S.Dariaus ir S.Girėno stadionas turi 2 metų pranašumą prieš Vilniaus nacionalinį stadioną – būtent tiek papildomo laiko prireiks Vilniaus stadiono statybai po S.Dariaus ir S.Girėno stadiono atidarymo. Vadinasi, per pirmuosius 2 metus Kauno stadione bus žaidžiamos visos Lietuvos nacionalinės futbolo rinktinės varžybos. 2019 metais šalies nacionalinė rinktinė namuose žaidė 4 rungtynes (16184 žiūrovai, 80 proc. užimtumas), 2018 metais – 4 rungtynes (informacijos apie žiūrovus nėra), 2017 metais – 3 rungtynes (informacijos apie žiūrovus nėra) – šaltinis www.lff.lt. Taigi, per pirmuosius 2 prognozavimo metus Kauno stadione bus žaidžiami 4 nacionalinės rinktinės mačai, žiūrovų skaičius bus vidutiniškai 70 proc. maksimalaus pajėgumo, ateityje numatoma, kad Kaune bus žaidžiamos 1 nacionalinės rinktinės rungtynės. Lietuvos futbolo klubai kasmet gauna 1 vietą žaisti atrankoje į UEFA čempionų lygą ir 3 vietas atrankoje į UEFA Europos lygą, taigi namų arenose žaidžiamos bent 4 tarptautinės klubų rungtynės. Šias rungtynes šiuo metu priima III kategorijos LFF stadionas. Po rekonstrukcijos, S.Dariaus ir S.Girėno stadionas turi potencialo perimti bent 2 namų rungtynių organizavimą ir tai priklausys nuo tiesioginių derybų su futbolo klubais.
--	---

	Jaunimo rungtynėse fiksuojamas itin mažas žiūrovų skaičius (nuo 50 iki 150), įėjimas – nemokamas. S.Dariaus ir S.Girėno stadionui tikėtis pajamų iš nacionalinių jaunimo rinktinių (U21, U19, U18) varžybų yra rizikinga, kadangi tikėtina, kad visos jaunimo rungtynės bus nukreiptos į Lietuvos futbolo federacijos stadioną Vilniuje. Dar vienas svarbus S.Dariaus ir S.Girėno stadionui aspektas yra bendradarbiavimas su vietiniais futbolo klubais. Lietuvos futbolo A lyga šiuo metu yra labai silpna, liko vos 6 klubai, tarp jų – Kauno „Žalgiris“. Realu tikėtis, kad ateityje A lygoje žais 8-10 komandų, Kaunas gali turėti 1-2. Namuose viena komanda žaidžia 12 rungtynių, tad S.Dariaus ir S.Girėno stadionas per metus priims vidutiniškai 15 nacionalinės lygos rungtynių (http://lietuvosfutbolas.lt/varzybos/vyru/a-lyga/). Futbolo rungtynių organizavimo kainodara nėra pastovi, ji gali kisti priklausomai nuo aplinkybių. Standartiškai, infrastruktūros valdytojas gauna mokestį už nuomą ir premiją už parduotus bilietus. Už 1 parduotą bilietą tarptautinėse rungtynėse galima tikėtis 3 Eur mokesčio, stadiono nuoma – 8000 Eur ir PVM (papildomas išlaidas - apsauga, medicinos pagalba ir pan.) dengia užsakovas. Nacionalinėse varžybose stadiono nuoma yra 1500 Eur be PVM plus 1 Eur mokestis už 1 bilietą. Pagrindinės išvados - futbolas: - Per pirmus 2 metus Kauno stadione bus žaidžiamos 4 nacionalinės rinktinės rungtynės, žiūrovų skaičius rungtynėse – 10500, pajamos už stadiono nuomą – 8000 Eur ir PVM, už bilietus – 31500 Eur ir PVM. Atsidarius Vilniaus nacionaliniam stadionui, Kaune tokių rungtynių per metus liks vienos; - Kasmet stadione bus organizuojamos 2 UEFA atrankos rungtynės, žiūrovų skaičius – 7500 (Žalgiris – Honved, 2019 m., 3500; Sūduva – Ferencvaros 2019 m., 6000); - Kasmet stadione bus žaidžiama 15 nacionalinės lygos rungtynių, kiekvienose rungtynėse po 500 žiūrovų. Koncertai S.Dariaus ir S.Girėno stadionas tampa potencialiai gera vieta organizuoti didesnius koncertus ir renginius. Šiems renginiams aktualus laikas stadione yra nuo birželio vidurio iki rugpjūčio pabaigos. Šiame laikotarpyje maksimaliai galima suorganizuoti 2 didesnius renginius (pvz. Varšuvos nacionalinis stadionas, talpinantis 55000 žiūrovų, 2017 m. organizavo Copldplay ir Depeshe Mode, 2018 m.- Beyonce, Ed Sheeran, The Rolling Stones, 2019 m. – Bon Jovi, Phil Collins, Pink koncertus). UAB „Medusa Concert“ skelbia, kad 2020 m. organizuos tik 1 koncertą atviroje erdvėje – Kalnų parke Vilniuje įvyks James Arthur koncertas, pagrindiniai bilietų pardavėjai tiketa.lt ir bilietai.lt nereklamuoja bilietų į didelius koncertus. Lietuvoje pastaruoju metu išpopuliarėjo muzikos festivaliai (Karklė, Bliuzo naktys, Galapagai, Granatos live), kurie nukonkuruoja tradicinius koncertus ir šalyje atvirose erdvėse koncertų praktiškai nevyksta. S.Dariaus ir S.Girėno stadionas dėl savo mažo dydžio negali tapti ir Baltijos regiono koncertų traukos centru, į kurį galima pakviesti pasaulinio lygio žvaigždes (kaip Varšuvos stadionas). Ši apžvalga leidžia daryti prielaidą, kad dideliems muzikos ir kito pobūdžio renginiams konkurencinė aplinka bus labai aštri, stadiono valdytojui teks gerokai pasistengti, siekiant pritraukti bent 1 didesnę renginį per metus. Finansinėse prognozėse daroma prielaida, kad per vasaros laikotarpį stadione pavyks suorganizuoti 1 renginį, kuriame bus parduota 15000 bilietų. Infrastruktūros savininko pajamas sudarys stadiono nuoma – 8000 Eur be PVM ir pajamos už parduotus bilietus – po 3 Eur ir PVM už 1 bilietą. Pagrindinės išvados – koncertai: - Stadione per metus bus organizuojamas 1 didelis renginys, pritrauksiantis 15000 žiūrovų. Kiti kultūros ir visuomeniniai renginiai
--	--

Per 3 vasaros mėnesius yra 13 savaitgalių, kurių metu, nesant kito užimtumo, stadione galima organizuoti kitokio pobūdžio kultūrinius ir visuomeninius renginius. Šių renginių pagrindiniai užsakovai gali būti miesto savivaldybė, privatus renginių organizatoriai, politinės partijos, visuomeninės organizacijos ir kt. Iš potencialių renginių galima paminėti Joninių šventę, miesto dienas, neįgaliųjų, vaikų sporto festivalius. Tradiciškai, šie renginiai yra nemokami, tad infrastruktūros savininkas gaus pajamas iš stadiono nuomos. Prognozuojama, kad vasaros laikotarpiu bus suorganizuoti 5 vienos dienos renginiai, o stadiono valdytojas gaus po 3000 Eur ir PVM už 1 renginį.

Lauko teniso aikštelių nuoma

Šiaurinėje stadiono pusėje, virš VIP parkingo, bus įrengtos 5 lauko teniso aikštelės su grunto danga. Vidutinė 1 aikštelės nuomos kaina yra 7 Eur be PVM, sezonas prasideda gegužės 1 d. ir baigiamas įprastai rugsėjo 30 d., sezono trukmė – 150 dienų. Aikštelės nuomojamos nuo 7 ryto iki 21 val. vakaro, aikštelių užimtumas siekia 70 proc. Pajamos iš aikštelių nuomos sudarys $150 \text{ d.} \times 14 \text{ val/d} \times 70 \text{ proc.} \times 7 \text{ Eur/val.} \times 5 \text{ aikštelių} = 51450 \text{ Eur}$ be PVM per sezoną.

Potribūninių erdvių nuoma

Lentelėje 1.1.17 paminėta, kad potribūninių patalpų plotai sudarys 7304,4 kv.m. Didžiosios patalpų dalies paskirtis – bendruomeninė veikla (šeimai, vaikams, bendruomenės verslui, bendruomenės sportui) – bendruomenių veiklai skirta 4069,23 kv.m. patalpų, buitinio naudojimo ir bendro naudojimo patalpos sudarys 2595,71 kv.m, kavinės patalpų plotas sudarys 639,39 kv.m. Pagrindinė problema iškyla dėl to, jog patalpas būtina išlaikyti – šildyti, valyti, prižiūrėti, remontuoti, tačiau komerciškai įveiklinti ir gauti rinkos nuomos kainą galima tik už kavinės veiklai pritaikytas patalpas, kitoms gi patalpoms išnuomoti būtina ieškoti nevyriausybinių sektoriaus organizacijų, tuo tarpu šios neturi pakankamai lėšų nuomai mokėti. Investicinio projekto investicinėje dalyje taip pat nenumatoma investicijų į šių patalpų įrengimą (baldai, buitinė technika ir pan.). Tad finansinėse prognozėse rinkos – komercinė kaina vertinamos tik tos pajamos, kurias galima gauti už kavinės patalpų nuomą. Portalo www.aruodas.lt duomenimis, Kaune konkrečiai maitinimo veiklai skirtų patalpų virš 600 kv.m. nėra, siūlomos patalpos administracinės, paslaugų paskirties ir jų kaina svyruoja nuo 5 iki 12 Eur/1 kv.m. Įvertinus gana didelį ketinamų išnuomoti patalpų plotą, sezoniškumo įtaką stadiono veiklai, realu tikėtis gauti 5 Eur be PVM/1 kv/m. nuomos kainą. Kitos gi 4069,23 kv.m. patalpų bus išnuomota nevyriausybiniam sektoriui nekomercinė/sumažinta kaina – po 1,5 Eur už 1 kv.m. Nevyriausybiniis sektorius čia veiklą vykdys ištisus metus, nepriklausomai nuo sezoniškumo.

Tokiu būdu, metinės nuomos pajamos sudarys $(639,39 \times 5 + 4069,23 \times 2) \times 12 = 136026,6 \text{ Eur}$.

Automobilių stovėjimo vietų apmokestinimas

VIP parkinge bus įrengta 181 stovėjimo vieta, dar 155 vietos įrengiamos stadiono sklypo ribose. Stadiono zona nepatenka į apmokestinamąsias Kauno miesto teritorijas, tad nerealu tikėtis aukštų pajamų už parkavimą – klientai mieliau rinksis nemokamą stovėjimą gretimose gatvėse. Už automobilių stovėjimą tikslinga nustatyti neaukštą, Kauno „žaliajai“ zonai prilygintą -0,30 Eur/val. stovėjimo tarifą. Pagrindiniai automobilių stovėjimo aikštelių klientai – stadiono lankytojai, halės lankytojai, sporto universiteto lankytojai. Prognozuojama, kad stadiono ir halės renginių metu (pagrindinė -savaitgaliai) parkingas bus užimtas 95 proc., tuo tarpu paprastomis dienomis atvyks vidutiniškai po 100 automobilių 2 valandų stovėjimui. Pajamos už automobilių stovėjimą sudarys: $(104 \text{ savaitgalio dienos} \times 336 \text{ vietos} \times 2 \text{ val} \times 0,3 \text{ Eur/val} \times 95 \text{ proc.}) + (261 \text{ darbo diena} \times 100 \text{ automobilių} \times 0,3 \text{ Eur/val} \times 2 \text{ val}) = 35578,08 \text{ Eur}$ su PVM.

	Patalpų nuoma baro veikloms (patalpos cokolyje ir I terasoje) Stadione vykstančių renginių metu bus aktuali klientų maitinimo paslauga. Šią veiklą vykdys atrinktas maitinimo paslaugų teikėjas, kurio funkcija bus įsirengti numatytas patalpas, savo sąskaita instaliuoti baldus ir įrengimus. Numatoma įrengti 3 maitinimo vietas, kurių vienos plotas bus 150 kv.m., iš viso maitinimo paslaugų teikėjui bus skirta 450 kv.m. patalpų. Ši maitinimo paslaugų veikla bus nepastovi ir sezoniška priklausys nuo stadiono renginių skaičius, nebus vykdoma kiekvieną dieną, tad numatoma nustatyti simbolinę nuomos kainą paslaugų teikėjui, kuri sudarys 1 Eur be PVM už 1 kv.m, tad šių patalpų nuomos pajamos per metus sudarys 450 kv.m x 1 Eur x 12 mėn. = 5400 Eur per metus. Detali pajamų skaičiavimo logika pateikta SNA rezultatų skaičiuoklėje.
--	--

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

4.3.4. Veiklos išlaidos

Projekto veiklos išlaidos – išlaidos, kurios patiriamos eksploatuojant investicijų projekto įgyvendinimo metu sukurtą turtą viešajai paslaugai teikti. Projekto veiklos išlaidų tipus, savybes ir dydį lemia:

1. infrastruktūros, kuri buvo modernizuota įgyvendinus investicijų projektą, eksploatavimo ypatumai (pastatų atveju – energetinių išteklių, komunalinės, remonto išlaidos; įrangos atveju – eksploatavimo išlaidos, priemonių ir medžiagų eksploatavimo išlaidos);
2. žmogiškųjų išteklių poreikis viešajai paslaugai suteikti;
3. viešosios paslaugos teikimo apimtys;
4. viešosios paslaugos teikimo intensyvumas;
5. kiti veiksniai.

Kaip ir pajamų atveju, skaičiuojamas pajamų pasikeitimas po projekto įgyvendinimo, tai yra įvertinamos ir prieš projekto įgyvendinimą patirtos vidutinės išlaidos, kurios aprašytos 1.1.19 ir 1.1.21 lentelėse:

Lentelė 4.3.4.1. Projekto išlaidos

Kriterijus	Kriterijaus taikymo prielaida
Projekto sąnaudos	Projekto išlaidomis pripažįstamos tik tos išlaidos, kurios bus papildomai patiriamos po projekto įgyvendinimo. Šiuo atveju dėl projekto įgyvendinimo bus patiriama papildomų išlaidų. Alternatyvos sąnaudos. Elektros energijos išlaidos. Elektros energijos išlaidų dydis apskaičiuotas remiantis halės ir stadiono rekonstrukcijos darbų techninių projektų sprendiniais. Halės techniniame projekte numatyta, jog metinis elektros energijos suvartojimas, MWh (įskaitant elektros energijos poreikį šildymui, oro užuolaidoms, oriniams šildytuvams, vėdinimui, vėsinimui) bus 730 MWh. Elektros energijos kaina - nuo 2020 m. pradžios – 0,093 Eur/kWh be PVM. Stadiono techniniame projekte numatyta, jog stadiono leistinoji galia bus 2000 kW. Elektros energijos kaina nuo 2020 m. pradžios – 0,093 Eur/kWh (https://www.regula.lt/elektra/Puslapiai/tarifai/visuomeniniai-tarifai-eso-galiojantys.aspx). Visgi, stadiono infrastruktūra neveiks tolygiai ištisus metus. Maksimalioji galia bus reikalinga renginių metu, kada veiks stadiono apšvietimas ir bus sujungti kiti renginių aptarnaujantys prietaisai. Tokių renginių per metus numatoma iki 45 ir jų trukmė bus 3 val. Kitomis dienomis vidutinis elektros energijos suvartojimas per dieną sudarys apie 500 kWh. Detalūs stadiono elektros energijos suvartojimai pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje.

	Vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo išlaidos. Halė: techniniame projekte numatyta, jog vandens poreikis per dieną sieks apie 4.7 m³ (analogiškas kiekis bus išleidžiamas ir nuotekų). Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kaina nustatyta pagal Kauno vandenų viešai skelbiamas kainas komerciniams vartotojams – 1.17 Eur be PVM (https://www.kaunovandenys.lt/paslaugos/SitePages/Tarifai.aspx). Detalūs skaičiavimai pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje. Stadionas: techniniame projekte numatyta, jog vandens poreikis per metus sieks apie 31052.5 m³ (analogiškas kiekis bus išleidžiamas ir nuotekų). Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kaina nustatyta pagal Kauno vandenų viešai skelbiamas kainas komerciniams vartotojams – 1.17 Eur be PVM. Detalūs skaičiavimai pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje. Šilumos energijos išlaidos. Šilumos energijos suvartojimai nustatyti remiantis techninio projekto sprendiniais – halė: 397 700 kWh/metus; stadionas: 1 472 700 kWh/metus. Šilumos energijos kaina – 0,0309 Eur/kWh (https://www.kaunoenergija.lt/verslui/silumos-kainos). Detalūs skaičiavimai – SNA rezultatų skaičiuoklėje. Darbo užmokesčio išlaidos. Numatoma, jog halės ir stadiono tinkamam valdymui bus suformuota tokia komanda: Vadovas – 1 etatas; Administratorius – 1 etatas Buhalteris – 1,5 etato; Rinkodaros vadovas – 1 etatas; Renginių organizatorius - 3 etatai; Pardavimų vadybininkas – 2 etatai; Ūkio dalies darbuotojai – 2 etatai; Valytojai – 3 etatai; Viso 14,5 etato. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Kauno mieste vidutinė darbo vietos kaina siekia 1 375 Eur (2019 m. III ketv.). Metinės darbo užmokesčio sąnaudos pateiktos SNA rezultatų skaičiuoklėje. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos. Numatoma, jog šios išlaidos sudarys apie 0,1 proc. objektų rekonstrukcijos vertės. Detalūs duomenys pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje. Rinkodaros paslaugų išlaidos. Atsižvelgiant į tai, jog iki šiol objektuose nebuvo patiriama tokių išlaidų, vertinant galimus srautus vadovaujamosi kitų objektų patirtimi, t. y. nekilnojamojo turto specialistų atlikta paslaugų rinkos sąnaudų rinkos analize. Skaičiuojant šias sąnaudas, atsižvelgiama į teritorijos plotą bei taikomas ekspertų vidutinis 1 m² įkainis. Metinės rinkodaros paslaugų išlaidos sudarys: halė – apie 5 776 Eur, stadionas – 12 217 Eur. Detalūs įkainiai bei teritorijų dydis pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje. Profilaktinis dezinfekavimas, valymo reikmenys, higienos prekės. Transporto sąnaudos. Ryšių sąnaudos. Apsaugos paslaugų išlaidos. Šios išlaidos prognozuojamos pagal S.Dariaus ir S.Girėno sporto centro apskaitoje užfiksuotus sąnaudų vidurkius. Pastato administravimas ir privalomoji priežiūra (įskaitant reglamentinę objekto priežiūrą, telemetriją, avarinę tarnybą, reglamentinius darbus ir pan., gesintuvų metinės patikros, elektroauga - varžų matavimas, metrologinės patikros, energetinių išteklių monitoringas). Atsižvelgiant į tai, jog iki šiol objektuose nebuvo patiriama tokių išlaidų, vertinant galimus srautus vadovaujamosi kitų objektų patirtimi, t. y. nekilnojamojo turto specialistų atlikta paslaugų rinkos sąnaudų rinkos analize. Skaičiuojant šias sąnaudas, atsižvelgiama į teritorijos plotą bei taikomas ekspertų vidutinis 1 m² įkainis. Metinės išlaidos sudarys: halė – apie 2 888 Eur, stadionas – 6 108 Eur. Detalūs įkainiai bei teritorijų dydis pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje. Turto draudimo išlaidos. Skaičiuojama, kad draudimo išlaidos sudaro 0,04 proc., nekilnojamojo turto – 0,02 proc. nuo vertės.
--	---

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

4.3.5. Mokesčiai

Projekto mokesčiai. Tai piniginiai srautai, kurie atsiranda dėl investicinio projekto veiklų įgyvendinimo. PVM neapmokestinamos **pelno nesiekiančių** juridinių asmenų teikiamos su kūno kultūra ir sportu susijusios paslaugos. Su kūno kultūra ir sportu susijusiomis paslaugomis šiame straipsnyje laikoma:

- 1) teisės dalyvauti kūno kultūros arba sporto renginyje suteikimas. Šio punkto nuostatos netaikomos bilietų į kūno kultūros arba sporto renginius pardavimui;
- 2) paslaugos, teikiamos kūno kultūros ir sporto dalyviams, tiesiogiai susijusios su jų dalyvavimu, t. y. teisės naudotis kūno kultūrai ir sportui pritaikytomis patalpomis, teritorijomis ir (arba) inventoriumi suteikimas, kūno kultūros ir sporto dalyvių treniravimo ir kitos panašios paslaugos. Prie tokių paslaugų nepriskiriamos apgyvendinimo, maitinimo ir vežimo paslaugos.

Nesant duomenų, ar sporto ir kultūros infrastruktūros operatorius bus pelno siekianti ar nesiekianti organizacija, **visi projekto pajamų, išlaidų ir investicijų srautai apskaitomi be PVM.**

4.3.6. Finansavimas

Projekto finansavimas. Investicijų projekto įgyvendinimui reikalingas projekto finansavimas skirstomas į šias grupes:

1. finansavimas iš ES struktūrinės paramos ir kitų negrąžintiną paramą teikiančių fondų, organizacijų, institucijų;
2. viešasis įnašas – tai lėšos, kurių kilmė – valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetai bei kiti viešųjų lėšų šaltiniai, tikslingai suplanuoti investicijų projektui įgyvendinti;
3. privatus įnašas – tai privačios kilmės lėšos, kurias galima numatyti investicijų projekte, kai projekto organizacijoje yra bent vienas privatus subjektas.
4. kiti šaltiniai – tai investicijų projekto įgyvendinimui skolintos lėšos.

Remiantis vertinamos alternatyvos aprašymu, projekto investicijas numato užtikrinti privatus subjektas. Atitinkamai numatoma, jog 70 proc. investicijų sudarys skolintos lėšos, 30 proc. – privataus subjekto nuosavos lėšos.

4.4. Finansiniai rodikliai

Finansinių rodiklių apskaičiavimas. Pagrindiniai finansinės analizės rezultatai:

1. investicijų rodikliai (FGDV(I), FVGN(I) ir FNIS),
2. išvada dėl finansinio gyvybingumo,
3. kapitalo rodikliai (FGDV(K) ir FVGN(K)), ir
4. rodiklių palyginimas.

4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai

Pagrindiniai investicijų finansiniai rodikliai yra FGDV(I), FVGN(I) ir FNIS. Alternatyvos finansinių rodiklių rezultatai pateikti 4.4.4.1. lentelėje.

4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo

Toliau projektas nagrinėjamas mokumo prasme. Būtina įsitikinti, kad projektas viso ataskaitinio laikotarpio metu nepritrūks lėšų mokėjimams atlikti. Siekiant įvertinti projekto

finansinį gyvybingumą skaičiuojamas akumuliuotas pinigų srautas. Visu ataskaitiniu laikotarpiu teigiamas akumuliuotas pinigų srautas reikš, kad projektas yra finansiškai gyvybingas. Projekto įgyvendinimo atveju projekto veiklos išlaidos bus finansuojamos iš privataus subjekto lėšų.

Alternatyvos įgyvendinimo atveju projekto finansinis gyvybingumas yra užtikrinamas. Rezultatai pateikti 4.4.4.1. lentelėje.

4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai

Kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(K)) atskleidžia, kokią finansinę naudą per ataskaitinį laikotarpį sukuria jo savininko investuotas kapitalas. Kai investicijų projektą planuojama įgyvendinti viešajame sektoriuje ir projekto organizaciją sudaro viešojo sektoriaus subjektai, projekto savininkas yra Lietuvos valstybė, kadangi prie projekto įgyvendinimo prisidedama biudžeto lėšomis. Jei $FGDV(K) < 0$, projekto savininkui finansiškai nėra naudinga vykdyti projektą, nes projekto generuojami diskontuoti pinigų srautai nepadengia savininko įnašo. Esant teigiamai FGDV(K) reikšmei, projekto savininkui naudinga įgyvendinti projektą, nes projekto pinigų srautai padengia į projektą investuotą kapitalą. FVGN(K) skaičiuojama kaip antrasis rodiklis. Jeigu FVGN(K) didesnė už rinkoje esančią palūkanų normą, vadinasi, projektas duos didesnę naudą už kapitalo skolinimosi išlaidas.

Pagrindiniai kapitalo rodikliai yra FGDV(K), FVGN(K). Alternatyvos kapitalo rodiklių rezultatai pateikti 4.4.4.1. lentelėje.

4.4.4. Rodiklių palyginimas

Investicijų projekto įgyvendinimo alternatyva laikytina visapusiškai pranašesne, kai:

- a) tik ši alternatyva turi teigiamą FGDV(I);
- b) alternatyvos FGDV(I) daugiau nei 10 proc. viršija kitų alternatyvų FGDV(I);
- c) yra kiti pasirinkti ir pagrįsti argumentai.

Projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ finansinės naudos alternatyvos rodikliai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 4.4.4.1. Projekto įgyvendinimo alternatyvų finansinių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Finansinės analizės rodiklis	Projekto įgyvendinimo alternatyva			
		I alternatyva		n	Išvados
1.	FGDV(I)	1 427 868		-	Investicijų projektas yra finansiškai atsiperkantis
2.	FVGN(I)	14,80%		-	
3.	FNIS	1,35		-	
4.	Išvada dėl finansinio gyvybingumo	Taip		-	
5.	FGDV(K)	818 893		-	
6.	FVGN(K)	14,84%		-	

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Išvados. Teigiami investicijų grynosios dabartinės vertės ir investicijų vidinės grąžos normos rodikliai rodo, kad investicijų projektas yra finansiškai atsiperkantis. Tai yra normali viešosios privačiosios partnerystės praktika.

5. Ekonominė analizė

Šiame investicijų projekto skyriuje rinkos kainos perskaičiuojamos į ekonomines, nustatoma socialinė diskonto norma, įvertinamas išorinis poveikis. Įvykdžius šiuos žingsnius apskaičiuojami ekonominiai rodikliai bei parenkama patraukliausia alternatyva.

5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines

Socialinėje-ekonominėje analizėje įvertinamas projekto indėlis regiono ar visos šalies ekonominei gerovei. Projekto poveikio vertinimo ribos priklauso nuo konkretaus projekto: jeigu projektu siekiama išspręsti regionines problemas ir investicijų projekto veiklos skirtos tik regioninėms tikslinėms grupėms, socialinė-ekonominė analizė apribojama regioninio poveikio vertinimu. Plačiausios socialinės-ekonominės analizės ribos yra visa Lietuvos visuomenė. Tačiau, atliekant nacionalinio lygmens poveikio vertinimą, dažniausiai vertinamas poveikis ne visiems šalies gyventojams, o apsiribojama atitinkamu jų segmentu, kuris identifikuojamas pagal tam tikrus demografinius požymius (pvz., amžius, išsilavinimas, gyvenamoji vietovė ir pan.). Kitaip tariant, vertinama projekto įtaka visuomenei dažniausiai sutapatinama su jo įtaka projekto tikslinėms grupėms. Šio poveikio vertinimas – tai aspektas aiškiausiai atskiriantis projekto finansinę analizę nuo socialinės - ekonominės analizės: finansinėje analizėje nagrinėti pinigų srautų pasikeitimai projekto organizacijoje, o socialinėje - ekonominėje analizėje nagrinėjami projekto įgyvendinimo sąlygoti pokyčiai visuomenėje.

Projekto ekonominei analizei naudojami finansinės analizės piniginiai srautai ir atliekami šie žingsniai:

1. rinkos kainos perskaičiuojamos į ekonomines;
2. įvertinamas išorinis poveikis;
3. parenkama socialinė diskonto norma;
4. apskaičiuojami ekonominiai rodikliai;
5. parenkama patraukliausia alternatyva.

Rinkos kainų perskaičiavimas į ekonomines. Finansinėje analizėje apskaičiuotų pinigų srautų vertę paprastai veikia netobula konkurencinė, mokestinė aplinka ir kiti veiksniai, dėl kurių pasireiškimo finansinėje analizėje įvertinti pinigų srautai neatspindi tikrosios pinigų vertės. Todėl ekonominėje analizėje naudojami ne finansiniai, o ekonominiai pinigų srautai, kurie gaunami pakoregavus finansinės analizės pinigų srautus pagal atitinkamus konversijos koeficientus.

Šis veiksmas vadinamas konvertavimu. Jo tikslas – projekto finansinius pinigų srautus paversti ekonominiais.

Kauno miesto savivaldybės projektas priskiriamas švietimo bei kultūros sritims. Žemiau esančioje lentelėje pateikti minėtų sričių konversijos faktoriai ir jų kiekybinis įvertinimas.

Lentelė 5.1.1. Konversijos koeficientai*

	Konversijos faktoriai		Konversijos faktoriaus kiekybinis įvertinimas	
			Švietimas	Kultūra
Prekiniai elementai	KK6	Medžiagos ir žaliavos	0,977	0,977
		Energija	-	-
	KK7.1	Elektra	0,990	0,990
	KK7.2	Bešvinis benzinas (variklių degalai)	0,510	0,510
	KK7.3	Dyzelinis kuras	0,586	0,586
	KK7.4	Gamtinės dujos (šildymui)	0,977	0,977
Neprekiniai elementai	KK4	Projekto rengimas, darbų priežiūra ir testavimas (= Kvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas)	0,929	0,929

	KK8	Atliekų šalinimas (= Standartinis konversijos koeficientas)	0,998	0,998
	KK11	Rangos darbai	0,889	0,888
	KK12	Periodinė ir planinė priežiūra	0,849	0,839
	KK13	Susidėvėjusių dalių pakeitimas ir atnaujinimas	0,900	0,894
Prekinių ir neprekinių elementų derinys	KK9	Kitos paslaugos (= Standartinis konversijos koeficientas)	0,998	0,998
	KK10	Įrengimai	0,911	0,899
	KK1	Standartinis konversijos koeficientas	0,998	0,998
Kvalifikuotas darbas	KK3	Kvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,929	0,929
Nekvalifikuotas darbas	KK2	Nekvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,814	0,814
Žemės įsigijimas	KK5	Žemės įsigijimui taikytinas konversijos koeficientas	1	1
Atlikti mokėjimai	KK14	Kaip nurodyta EK 2008 m. gairėse, atlikti mokėjimai (angl. transfers) į ekonominę analizę nėra įtraukiami. Vis dėlto, jeigu tam tikri atlikti mokėjimai galėtų būti traktuojami kaip pajamos ekonominėje analizėje, tokia nauda (jeigu bus identifikuota kaip tipinė) turėtų būti vertinama remiantis socialinio-ekonominio poveikio įverčiais	0	0

* galioja nuo 2020 m. sausio 1 d.

* VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra parengtos „Konversijos koeficientų ir socialinės – ekonominės naudos (žalos) komponentų įverčių reikšmės“, rekomendacijos, 2015 m.

5.2. Socialinė diskonto norma

Socialiniams - ekonominiams rodikliams apskaičiuoti naudojama socialinė diskonto norma (SDN). SDN atskleidžia visuomenės požiūrį į ateities naudą ir išlaidas, parodo visuomenės pasiryžimą atidėti vartojimą šiandien dėl vartojimo rytoj (ateityje).

Didelė SDN reiškia, kad visuomenė (arba valdžia) nenori investuoti reikšmingų išteklių (pavyzdžiui, kapitalo), kurie sukurtų didesnę gerovę ateities kartoms, todėl didelė SDN rodo polinkį į dabartinį vartojimą ir trumpalaikes investicijas (projektus), o maža SDN – atvirkščiai, reiškia, kad pirmenybė teikiama ilgalaikėms investicijoms.

Nustatant Lietuvos SDN naudojamas socialinės laiko pirmenybės grąžos metodas. Šis būdas yra paremtas formule, paimta iš Ramsey⁷ ekonominio augimo modelio. Naudojant Ramsey formulę, SDN Lietuvoje siekia 5 proc.

5.3. Išorinio poveikio įvertinimas

Šiame investicijų projekto poskyryje nustatomi išorinio poveikio komponentai bei mastas.

5.3.1. Poveikio komponentai

Išorinio poveikio įvertinimas. Nustatant išorinį poveikį, įvertinama investicijų projekto sukuriamą ekonominę-socialinę naudą (žalą). Atsižvelgiama į visas ekonomines-socialines investicijų projekto įtakos aplinkybes, kurios turi tiesioginį poveikį investicijų projekto tikslinėms bei išorinės aplinkos grupėms.

Ekonominė-socialinė nauda (žala) įvertinama pinigine verte šiuo eiliškumu:

1. pasirinkti vertintinus investicijų projekto poveikio naudos ir žalos komponentus;
2. nustatyti projekto sukuriamos naudos ir žalos poveikio mastą tikslinei grupei.

Remiantis socialinės ekonominės naudos metodika, projektui gali būti taikomi naudos komponentai – pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą ir pagerėjusią kokybę, pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte.

5.3.2. Poveikio mastas

Kauno miesto savivaldybės projekto socialinės – ekonominės naudos (žalos) kriterijų pasirinkimas bei įvertinimas pateiktas žemiau esančiose lentelėse.

Lentelė 5.3.2.1. Pasirinktų kriterijų masto ir socialinės - ekonominės vertės vertinimas

Kriterijus	Kriterijaus aprašymas
Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą ir pagerėjusią kokybę	Šis naudos komponentas pasirinktas pagal metodiką - „Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodika“. Yra visuotinai pripažinta, kad asmenys įgyja žinias, įgūdžius ir kompetenciją ne tik mokykloje, universitete ar kitoje mokymo įstaigoje, bet ir už formalios švietimo sistemos ribų. Neformalus švietimas daugiausia apima neprivalomus darbinių žinių perdavimo ar raštingumo kursus, kultūros ar sporto veiklų organizavimą, kitų paslaugų, skirtų skatinti asmens tobulėjimą, įsidarbinimą ar piliečių dalyvavimą visuomenės gyvenime, teikimą. Tradicinėje SNA tokių veiklų socialinė-ekonominė vertė yra atspindima dalyvių pasiryžimu sumokėti už neformalųjį švietimą. Pasiryžimas sumokėti gali būti apskaičiuojamas įvairiais būdais, priklausomai nuo projekto naudos gavėjo pobūdžio. Šio projekto atveju pasirenkamas komponentas „Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformaliojo švietimo paslaugų prieinamumą (išvengtos auklės samdymo sąnaudos)“. Pasiryžimas sumokėti už padidėjusį neformalaus švietimo infrastruktūros, skirtos teikti paslaugas vaikams, prieinamumą vertinamas valandos įkainiu. Šio projekto atveju yra žinoma, kiek konkrečiai valandų vyks neformalaus ugdymo užsiėmimai halėje, tad valandų skaičius dauginamas iš valandos įverčio ir pirmaisiais veikos metais 2022 m. sudaro 8160 val x 3,41 Eur ir analogiškai toliau. Papildomai, dar šios valandos dauginamos iš grupės dydžio, kadangi vaikai paslaugas gaus grupėse. Vidutinis grupės dydis – 20 vaikų. Detalus skaičiavimai pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje.
Pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte	Šis naudos komponentas pasirinktas pagal metodiką - „Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodika“. Socialinio-ekonominio poveikio (naudos ir žalos) komponentų pasirinkimas grindžiamas kultūros sričiai būdingais projektų tipais. Siekiant identifikuoti būdingus projektų tipus svarbiausiu informacijos šaltiniu laikytina Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 m. programa, kuri nustato valstybės investicijų į kultūros paveldo ir kultūros infrastruktūros objektus tikslus, uždavinius, prioritetus ir bendruosius bei specialiuosius reikalavimus. Remiantis šia programa, kultūros srityje numatomas investicijas galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes: 1. investicijas į kultūros paveldo objektus; 2. investicijas į kultūros infrastruktūrą. Kultūros sektoriui būdinga ir sporto bei laisvalaikio veikla, susijusi su sporto ir laisvalaikio renginiais ir jų lankomumu, dėl šios priežasties kultūros sektoriuje išskiriama papildoma investicijų grupė - investicijos į sporto ir laisvalaikio infrastruktūrą. Siekiant įvertinti kultūros paveldo objektų, kultūros ir sporto / laisvalaikio infrastruktūros teikiamą naudą tikslinga pasiremti užsienio patirtimi. Galima rasti gan nemažai studijų bei metodinių dokumentų, kuriuose yra aptariamas įvairių lankytinų objektų socialinės-ekonominės naudos vertinimas. Minėti dokumentai atskleidžia įprastą praktiką lankytinų objektų teikiamą naudą vertinti remiantis visuomenės pasiryžimu sumokėti už tokių objektų teikiamas paslaugas. Pasiryžimo sumokėti koncepcija dažnai siejama su projekto kuriamų rezultatų vertinimu. Remiantis šia koncepcija, bendra projekto sukuriamos naudos vertė yra

	įvertinama sumuojant maksimalias sumas, kurias žmonės yra pasiryžę sumokėti norėdami gauti trokštamus projekto rezultatus. Tokių rezultatų kategorijos gali apimti tiek faktiškai rinkoje parduodamas, tiek ir faktiškai neparduodamas prekes ir paslaugas. Pirmuoju atveju, net jeigu vartotojai moka tarifą, pastarasis gali būti iškreiptas ir neatspindėti nei bendrų produkcijos sąnaudų, nei galimos papildomos socialinės naudos, sukuriama gaminant tą prekę ar teikiant tą paslaugą. Tipinis pavyzdys yra viešosios arba viešai teikiamos gėrybės, už kurias vartotojai moka subsidijuojamą tarifą (pvz., muziejus, dėl nustatytos santykinai žemos bilietų kainos negalintis iš bilietų pajamų padengti investicinių ir veiklos išlaidų). Tokiose situacijose pasiryžimas sumokėti yra geresnis tokios gėrybės socialinės vertės įvertis nei stebimas tarifas. Remiantis skaičiavimais numatoma, jog per metus Kauno sporto halėje kultūriniuose renginiuose apsilankys apie 70 tūkst. lankytojų, iš kurių: 90 proc. bus vietiniai Kauno miesto gyventojai, 9 proc. – regioniniai lankytojai, 1 proc. – nacionaliniai. Stadiono kultūros renginių lankomumas per metus sieks apie 25 tūkst. žiūrovų (proporcija – tokia pati, kaip ir halės). Iš vietinių gyventojų 50 proc. atvyks pėsčiomis ir 50 proc. – su automobiliu. Detalūs skaičiavimai pateikti SNA rezultatų skaičiuoklėje.
--	---

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

5.4. Ekonominiai rodikliai: EGDV rodiklis, EVGN rodiklis, ENIS rodiklis

Ekonominių rodiklių apskaičiavimas. Pagrindiniai socialinės–ekonominės analizės rezultatai:

1. EGDV rodiklis,
2. EVGN rodiklis, ir
3. ENIS rodiklis.

5.5. Optimalios alternatyvos parinkimas

Galutinė išvada dėl patraukliausios (optimaliausios) alternatyvos pateikiama palyginus išnagrinėtas alternatyvas pagal finansinės analizės rodiklius ir socialinės – ekonominės analizės rodiklius.

Lentelė 5.5.1. Projekto įgyvendinimo alternatyvų ekonominių rodiklių palyginimas

Eil. Nr.	Socialinės - ekonominės analizės rodiklis	Projekto įgyvendinimo alternatyva			
		I alternatyva		n	Išvados
1.	EGDV	33 200 917		-	Investicijų projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis
2.	EVGN	175,39%		-	
3.	ENIS	9,99		-	

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Kadangi dažniausiai viešieji investicijų projektai nėra finansiškai atsiperkantys ir jie naudingi tik socialiniu-ekonominiu aspektu, ekonominės analizės rodikliai laikytini pagrindiniais alternatyvų palyginimo kriterijais. Lyginant alternatyvas pagal ekonominius rodiklius, pirmiausia atsižvelgiama į alternatyvos EGDV, tuomet į ENIS ir paskiausiai – į EVGN.

Pasirinkta investicijų projekto įgyvendinimo alternatyva turi būti finansiškai gyvybinga (kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais sukaupstasis grynųjų pinigų srautas negali būti

neigiamas) ir sukurti didžiausią socialinę-ekonominę naudą. Be to, viešųjų investicijų projektų ENIS visais atvejais turi būti didesnis už 1.

Išvada. Teigiama ekonominė socialinė grynoji dabartinė vertė ir didesnė nei taikyta diskonto norma vidinė gražos norma rodo, kad investicijų projekto įgyvendinimas socialiniu ekonominiu požiūriu yra atsiperkantis.

6. Jautrumas ir rizikos

Projektai planuojami remiantis pagrindinių projektus apibūdinančių parametų prognozėmis, todėl tai nėra tik subjektyvios nuomonės apie projektą formavimas. Kadangi projekto planavimas ir rengimas yra veikla, kuria siekiama sudaryti finansinių srautų ateities projekcijas, tikėtinos atitinkamos prognozavimo klaidos ir netikslumai. Dažna prognozavimo klaidų ir netikslumų priežastis yra istorinių duomenų trūkumas, kuris ypač būdingas inovatyviems, precedentų neturintiems projektams. Taip pat tikėtinas subjektyvių, neplanuotų ir objektyviai neidentifikuojamų veiksnių pasireiškimas.

Rengiant šią investicijų projekto dalį, pateikiamas sisteminis suvokimas apie potencialias konkrečaus projekto rizikas ir įvertinamas šių rizikų galimas poveikis projekto įgyvendinimo sėkmingumui. Kartais atliekant analizę tampa akivaizdu, kad tos pačios rizikos turi nevienodą poveikį projektui skirtingu jo įgyvendinimo laikotarpiu (projekto planavimo, įgyvendinimo ar kontrolės metu).

Rizika įvertinama šiuo eiliškumu:

1. atliekama jautrumo analizė;
2. atliekama scenarijų analizė;
3. nustatomos kintamųjų tikimybės;
4. įvertinamos rizikos;
5. įvertinamas rizikos priimtumas;
6. numatomi rizikų valdymo veiksmai.

6.1. Jautrumo analizė

Jautrumo analizė atliekama šiuo eiliškumu:

1. nustatomi kintamieji;
2. eliminuojamas kintamųjų tarpusavio priklausomumas;
3. atliekama elastingumo analizė;
4. nustatomi kritiniai kintamieji ir jų lūžio taškai.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiami projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ jautrumo analizės rezultatai.

Lentelė 6.1.1. Lūžio taškai

	Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(GDV)	(realiai)	FGDV(I)	FVGN(I)	EGDV	EVGN	Kritinis kintamasis	Lūžio taškai (GDV)	Lūžio taškai (% nuo plano)
-	Projekto ataskaitinis laikotarpis	-	-						-	-
-	Finansinė diskonto norma	-	-						-	-
-	Socialinė diskonto norma	-	-						-	-
A.1.	Žemė	0	0						-	-
A.2.	Nekilnojamas turtas	0	0						-	-
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	0	0						-	-
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	1 803 460	1 803 460	+	+			Taip	38 247 933	2021%

A.5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą (A.1.-A.4.) susijusios paslaugos	0	0						-	-
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	0	0						-	-
A.7.	Kitos paslaugos ir išlaidos	0	0						-	-
A.8.	Reinvesticijos	357 980	507 850						40 493 766	11212%
B.	Investicijų likutinė vertė	30 559	55 035						-38 295 091	-125414%
C.1.	Prekių pardavimo pajamos								-	-
C.2.	Paslaugų suteikimo pajamos	6 495 633	8 763 365					Taip	-	-
C.3.	Finansinės ir investicinės veiklos bei kitos pajamos	0	0						-	-
D.1.1.	Žaliavos	0	0						-	-
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	605 266	816 575						38 887 131	6325%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	791 300	1 067 556						36 714 390	4540%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	374 697	505 510						36 775 776	9715%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	124 623	168 131						42 013 732	33613%
D.1.6.	Kitos išlaidos	90 741	122 420						35 725 863	39271%
D.2.	Gautų paskolų (G.3.1.) palūkanos	502 541	641 563						-	-
H.1.1.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	7 066 965	10 511 712						-26 133 952	-470%
H.1.2.	bendra SE naudos komponentų finansinė išraiška	29 827 898	44 118 483						-3 373 019	-111%

* Lūžio taškas – tai kritinio kintamojo reikšmė, kurią pasiekus EGDV tampa lygi nuliui, arba kitaip tariant, projekto sukuriama socialinė – ekonominė nauda nesiekia minimalios priimtinos reikšmės, kuriai esant grynoji dabartinė projekto išlaidų vertė lygi sukuriama naudai. Lūžio taškai yra skaičiuojami tiesioginiams kintamiesiems, jeigu atitinkamas kintamasis: 1. nėra lygus nuliui, ir 2. turi įtakos EGDV skaičiavimo atžvilgiu. Kaip lūžio taškas yra nurodoma atitinkamo kintamojo GDV.

Atlikta projekto jautrumo analizė parodė, kad projekto finansiniams rodikliams įtakos kainos bei jų pokyčiai turės. Projekto ekonominiams rodikliams didžiausią įtaką gali padaryti socialinės ekonominės naudos vertinimo pokyčiai. Didžiausius poveikius finansinių ir ekonominių rodiklių kaitai turintys veiksniai paryškinti.

Projektas vertintinas kaip jautrus finansinių rodiklių pokyčiams. Juos labiausiai gali įtakoti paslaugų pajamų prognozės.

Projektas laikytinas ne jautriu ekonominių rodiklių pokyčiams, kuriuos daugiausiai gali paveikti pasiryžimas mokėti už neformaliojo ugdymo paslaugas bei apsilankymą kultūros objekte.

6.2. Scenarijų analizė

Scenarijų analizė. Scenarijų analizė yra speciali jautrumo analizės forma. Standartinėje jautrumo analizėje išnagrinėjama kiekvieno atskiuro kintamojo įtaką projekto rodikliams.

6.3. Kintamųjų tikimybės

Žemiau esančiose lentelėse pateikiama projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ scenarijų analizė.

Lentelė 6.3.1. Scenarijų analizės rezultatai

Scenarijaus pavadinimas / Finansinis (ekonominis) rodiklis ir jo reikšmė	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-290 439	1 310 704	2 378 126	3 445 559	5 046 681
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	2,03%	12,59%	19,87%	28,01%	43,26%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	3,12%	7,50%	10,00%	12,20%	15,35%
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	32 264 193	32 826 227	33 200 917	33 575 606	34 137 640
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	138,77%	158,74%	175,39%	195,73%	236,42%

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Projekto scenarijų analizė rodo, jog projektas visgi nėra jautrus ekonominės naudos pasiekimui. Ekonominių rodiklių pokyčius daugiausiai gali paveikti naudos komponentų vertinimas.

6.4. Kintamųjų tikimybės

Rizikų įvertinimas. Rizikų vertinimas atliekamas šiuo eiliškumu:

1. nustatomas kiekvieno (tiesioginio) kintamojo rizikos įvertis;
2. paskirstomi rizikos įverčiai atitinkamoms rizikų grupėms;
3. rizikų grupėms priskirti įverčiai susumuojami;
4. paskirstoma kiekvieno rizikų grupės įverčio reikšmė pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus.

Rizikos įverčių paskirstymas atitinkamoms rizikų grupėms. Nustačius tiesioginių kintamųjų rizikos įverčius, įvertinamos projekte galinčios pasireikšti rizikos. Išskiriamos 8 rizikų grupės:

1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupė;
2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupė;
3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizikų grupė;
4. Įsigyjamų (pagamintų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizikų grupė;
5. Nepakankamo finansavimo rizikų grupė;
6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizikų grupė;
7. Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizikų grupė;
8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizikų grupė.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiamas projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ rizikų finansinis vertinimas bei rizikų įtaka projektui.

Lentelė 6.4.1. Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės

Rizikų grupės pavadinimas	Rizikų finansinė diskontuota vertė	Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės
1. Projektavimo (planavimo) kokybės rizika	0	A.5., A.6.
2. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika	0	A.1., A.2., A.3.
3. Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės	321 678	A.4.

rizika		
4. Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito turto kokybės rizika	0	A.7.
5. Finansavimo prieinamumo rizika	165 426	D.2.
6. Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika	653 957	D.1.1., D.1.2., D.1.3., D.1.4., D.1.5., D.1.6.
7. Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika	1 703 157	C.1., C.2., C.3.
8. Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika	113 715	A.8., B.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Remiantis analizės duomenimis matyti, jog siekiant iš anksto eliminuoti galimas rizikas bei jų pasekmes, būtina įsitikinti, jog rinkai teikiama paslauga yra tinkama. Valdant paklausos rinkoje riziką, ji perduodama koncesininkui.

6.5. Rizikos priimtinumas

Rizikos priimtino įvertinimas. Dažniausiai projekto SNA rodikliai apskaičiuojami vertinant labiausiai tikėtiną įvertį, tačiau pagrindinis kriterijus projekto tinkamumą lemiančioms vertėms nustatyti turėtų būti tikėtina šių rodiklių vertė. Rodiklių vertės skaičiavimai grindžiami juos veikiančių kritinių kintamųjų tikimybių skirstinių duomenimis. Toks metodas leidžia ne tik teikti pirmenybę projektams, kurių EGDV tikėtinas rezultatas yra geriausias, bet ir įvertinti susijusias rizikas ir palyginti skirtingus atvejus.

Rizikos priimtinumui įvertinti:

a. naudojamas *Monte Carlo* metodas². Pagal šį statistinio pasiskirstymo metodą daugelį kartų imamos (simuliuojamos) atsitiktinės kritinių (tiesioginių) kintamųjų reikšmės iš apibrėžto intervalo (skirstinio) ir apskaičiuojamos investicijų projekto finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmės.

Pakartojus šį procesą apie tūkstantį kartų (didesnis simuliacijų skaičius didina rezultatų patikimumą), *Monte Carlo* metodo taikymo rezultatai (FGDV(I), FVGN(I), EGDV ir EVGN rodiklių reikšmių tikėtinas pasiskirstymas) pateikiamas grafiniu (pvz., kaupiamąja tikimybių kreive) arba skaitiniu (pvz., reikšmių lentele) formatu.

b. kiekvienam rodikliui atskirai nurodoma, kokia yra tikimybė, kad rodiklio reikšmė bus nepriimtina (neigiama arba mažesnė nei nurodyta kaip pageidaujama),

c. paaiškinama, ar projekto organizacijai tokia neigiamų (arba mažesnių nei pageidaujama) rezultatų tikimybė yra priimtina, ir

d. nustatomos labiausiai tikėtinos finansinių (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominių (EGDV, EVGN) rodiklių reikšmės.

Žemiau esančiose lentelėse pateikiamas projekto „Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono valdymo modelis“ rizikų bei jų priimtino įvertinimas.

Lentelė 6.5.1. Rizikos priimtino analizė

Rodiklis	Pageidaujama (minimaliai priimtina) rodiklio reikšmė	Tikimybė, kad nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV (I)	1	62,6%	235 589

² Monte Carlo metodas – statistikoje taikomas simuliacijos metodas, kurio esmė – galimų proceso (algoritmo) rezultatų simuliacijos.

FVGN (I)	4,1%	78,3%	16,1%
EGDV	1	100,0%	34 131 113
EVGN	5,1%	100,0%	170,3%

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

6.6. Rizikų valdymo veiksmai

Atsižvelgus į identifikuotas daugiausiai įtakos kritiniams Projekto biudžeto kintamiesiems turinčias rizikų grupes, įvertinama identifikuotų rizikų tikimybė, poveikis bei numatomos galimos rizikos valdymo priemonės. Šioje lentelėje rizika apibūdinama iš viešojo subjekto pozicijų:

Lentelė 6.6.1. Rizikos veiksniai ir jų valdymas

Rizikos veiksniai	Paaiškinimas (detalizavimas)	Valdymo būdai
1. Įsigijamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika		
Užsitęsę viešieji pirkimai	Projekto veiklos gali vėluoti dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų. Rizikos atsiradimą gali įtakoti užsitęsios sudėtingos pasiūlymų vertinimo procedūros (jei pasiūlymai vertinami remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi) ir teisminiai procesai. Gavus skundus dėl pirkimo procedūrų, gali būti sustabdytos tolimesnės pirkimo procedūros, kol teismas priims sprendimą.	Parengti aiškūs ir išsamūs viešųjų pirkimų dokumentai. Tiksliai nustatytos numatomos įsigyti įrangos, įrenginių ir kito turto apimtys. Siekiant išvengti skundų dėl pirkimo vykdymo, išsamiai aprašytos perkamų objektų techninės specifikacijos, vertinimo kriterijai ir jais tinkamai vadovaujamosi priimant sprendimus viešųjų pirkimų komisijoje. Pirkimo dokumentuose išsamiai aprašyta ginčų nagrinėjimo tvarka ir galimos teisinių ginčų pasekmės. Konkurso būdu parinkti įsigyti įrangos, įrenginių ir kito turto teikėjai, kurių kvalifikacija atitinka keliamus reikalavimus. Įrangos, įrenginių ir kito turto įsigijimo sutarties projektuose tiksliai apibrėžiami turto pristatymo terminai, sankcijos dėl vėlavimo, numatyta delspinigių dydžio, skaičiavimo ir išsireikalavimo tvarka už ne laiku pateiktas prekes.
Projektų veiklų vėlavimas ir įgyvendinimo grafiko nesilaikymas	Dažniausiai projekto veiklos vėluoja dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, tačiau projekto veiklų vėlavimą gali įtakoti ir nepakankama komunikacija tarp perkančiosios organizacijos ir įrangos, įrenginių bei kito turto teikėjų atstovų, nesavalaikis problemų sprendimas, atitinkamas veiklas vykdančių darbuotojų žinių bei	Planuojant projekto veiklas, įvertintas laiko rezervas nenumatytiems atvejams. Pasirašytų sutarčių plano sudarymas ir valdymas bei kontrolė siekiant, kad prekės būtų patiektos iki numatytos projekto įgyvendinimo pabaigos. Jei įmanoma, sutarčių įgyvendinimo terminai numatyti 1-2 mėn. trumpesni nei projektų veiklų įgyvendinimo pabaiga. Susitikimų organizavimas su įrangos, įrenginių bei kito turto teikėjais. Nuolatinė komunikacija, kontrolė bei bendradarbiavimas prisidės prie

	įgūdžių trūkumas.	sėkmingo projekto įgyvendinimo.
Nenugali mos jėgos (force majeure) rizika	Ši rizika gali kilti dėl nenugalimos jėgos aplinkybių (pvz., gaisro, potvynio, streiko, stichinės nelaimės ir pan.). Ši rizika yra visiškai neapibrėžta ir gali kilti bet kada.	Apibrėžti sutartyse įrangos, įrenginių ir kito turto tiekėjų atsakomybę, susijusią su šios rizikos pasireiškimu. Tokiu būdu bus išvengiama situacijų, kai tiekėjai gali manipuliuoti nenugalimos jėgos aplinkybėmis, siekdami išvengti sutartinių įsipareigojimų vykdymo.
2. Įsigyjamų paslaugų rizika		
Teikiamų paslaugų neatitiktis saugumo ar kitiems privalomiems reikalavimams	Rizikos veiksnys dažnai pasireiškia ne iš karto, o pradėjus eksploatuoti įsigytą infrastruktūrą, t.y. per projekto ataskaitinį laikotarpį, kai atnaujinta infrastruktūra bus naudojama.	Naudoti turtą pagal paskirtį, griežtai laikytis šios paskirties turtui keliamų priežiūros, higienos, priešgaisrinės saugos, sanitarinių reikalavimų ir kitų su turto eksploatavimu susijusių taisyklių. Projekto pareiškėjo įsipareigojimas vykdyti nuolatinę atnaujintos infrastruktūros priežiūrą, atsiradus trūkumams, gedimams, nedelsiant užtikrinti jų šalinimą. Paslaugų, darbų sutartyse numatyti garantinį laiką įsigytam/ sukurtam turtui (rangos darbams – pagal statybos įstatymą, prekėms – prekių garantija).
Paslaugų teikimo sąnaudų padidėjimas	Veiklos išlaidos yra vienas iš pagrindinių projekto rezultatų tęstinumą užtikrinančių veiksnių, todėl jos turi būti suplanuotos atsižvelgus į paslaugų teikimo standartus, pastovias veiklos išlaidas, kintamas veiklų įgyvendinimo sąnaudas ir pan. Paslaugų teikimo sąnaudų padidėjimas gali lemti projekto negyvybingumą, vartotojams reiškiantį paslaugų prieinamumo sumažėjimą.	Veiklos išlaidas patirs Kauno miesto savivaldybė. Išlaidos yra detalios įvertintos, remiantis esama situacija ir patvirtintais teisės aktais. Dėl nenumatytų aplinkybių padidėjus veiklos sąnaudoms, jas dengs projekto pareiškėjas.
3. Paklausos rinkoje rizika		
Pasikeičia demografiniai veiksniai	Galima situacija, kai paklausa pasikeičia dėl vartotojų skaičiaus, jų sudėties, gyvenamosios vietos ir kitų pokyčių – t. y. demografinių veiksnių. Demografiniai veiksniai gali lemti tiek paklausos išaugimą, tiek jos sumažėjimą, kas turi įtakos veiklos pajamoms.	Įgyvendinamas projektas paremtas realiu paslaugų poreikių įvertinimu.
4. Nepakankamo finansavimo rizika		
Rizikų veiksniai	Galimas rizikos veiksnių pasireišimo poveikis: užsitęsęs	Projekto biudžetas planuojamas atsižvelgiant į rinkoje vyraujančias kainas. Įrangos kainos

gali pasireikšti dėl blogai įvertintų finansavimo šaltinių pajėgumų ir lėšų poreikio, išorinių veiksnių, mokesčių politikos šalyje pasikeitimo.	projekto įgyvendinimas, išaugusi darbų ir įrenginių vertė, sumažėjusi arba išaugusi projekto apimtis, sustabdytas projekto įgyvendinimas.	paskaičiuotos remiantis sąmatomis, pasiūlymais, viešai prieinamais kainynais. Siekiant sumažinti pasiūlytą per didelę rangos darbų ar įrangos kainą gali būti vykdomos derybos su tiekėjais vadovaujantis VPI nuostatomis arba bus ieškoma papildomų finansavimų šaltinių.
5. Turto likutinės vertės rizika		
Nepakankamas infrastruktūros būklės palaikymas arba netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Rizikos veiksnys dažnai pasireiškia ne iš karto, o pradėjus eksploatuoti įsigytą infrastruktūrą, t.y. per projekto ataskaitinį laikotarpį, kai atnaujinta infrastruktūra bus naudojama.	Projekto pareiškėjo įsipareigojimas vykdyti nuolatinę atnaujintos infrastruktūros priežiūrą, atsiradus trūkumams, gedimams, nedelsiant užtikrinti jų šalinimą.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Remiantis kitų įgyvendinamų ir planuojamų įgyvendinti projektų patirtimi, atsižvelgiant į tai, kad Projektą svarstyti įgyvendinti VPSP būdu, o vienas iš šio būdo pasirinkimo argumentų ir privalumų yra rizikų perkėlimas privačiam subjektui dėl didesnės privataus subjekto patirties ir kompetencijos, kuri leistų tinkamai suvaldyti esmines Projekto rizikas bei taip užtikrinti sėkmingą Projekto įgyvendinimą, SNA skaičiuoklės 6.3 darbalaukyje „Rizikų matrica“ atitinkamai priskirtos rizikos, kurias geriau suvaldytų privatus subjektas.

7. Vykdomo planas

Šiame investicijų projekto skyriuje numatoma projekto trukmė ir vieta, identifikuojama projekto valdymo komanda, sudaroma projekto loginė matrica ir kt.

7.1. Projekto trukmė ir etapai

Dėl ankstesnėse IP dalyse nurodytų priežasčių, patirties ir kompetencijos Projekto įgyvendinimo rizikoms suvaldyti, labiausiai tikėtinas projekto įgyvendinimo būdas yra VPSP, todėl žemiau esančioje lentelėje pateikiami VPSP įgyvendinimo etapai ir preliminarinių jų trukmė.

Lentelė 7.1.1. Projekto veiklų grafikas

Eil. Nr.	Veikla	Atsakingas	Numatomi veiklos terminai		
			Trukmė	Pradžia	Pabaiga
1.	Privataus subjekto (partnerio) atrankos konkurso dokumentų parengimas ir suderinimas su atsakingomis institucijomis	Projekto vykdytojas (Savivaldybė)	3-4 mėnesiai	2020.11	2021.03
2.	Privataus subjekto (partnerio) atrankos konkurso organizavimas bei sutarties pasirašymas		7-8 mėnesiai	2021.03	2021.12
3.	Įrangos diegimas	Privatus subjektas (partneris)	6 mėnesiai (halė) 6 mėnesiai (stadionas)	2021.03 2021.06	2021.09 2021.12
4.	Infrastruktūros eksploatavimas, administravimas ir priežiūra		VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	
5.	VPSP sutarties įgyvendinimo stebėseną bei kontrolę	Projekto vykdytojas	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	VPSP sutarties galiojimo laikotarpiu	

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Projekto įgyvendinimas koncesijos būdu teigiamai paveiks Kauno miesto savivaldybės veiklą, padės išvengti investicinių kaštų viešajai infrastruktūrai (įrangai) sukurti, jai palaikyti ir užtikrinti jos gerą būklę, halės ir stadiono eksploatacijai. Finansiniai skaičiavimai leidžia teigti, kad Kauno miesto savivaldybė gali reikalauti didelio koncesijos mokesčio iš potencialaus koncesininko, kadangi projektas koncesininkui atsiperka per 7 metus.

Projekto rengimo metu buvo taikomas galimas 15 metų ataskaitinis projekto laikotarpis. Šis laikotarpis turėtų būti taikomas ir koncesijos sutarties trukmei, kurią leidžia taikyti LR Koncesijų įstatymas.

Vertinant projekto pasirengimo ir investicijų įgyvendinimo trukmę, galima išskirti šiuos pagrindinius etapus ir jiems didžiausią įtaką darančius veiksnius:

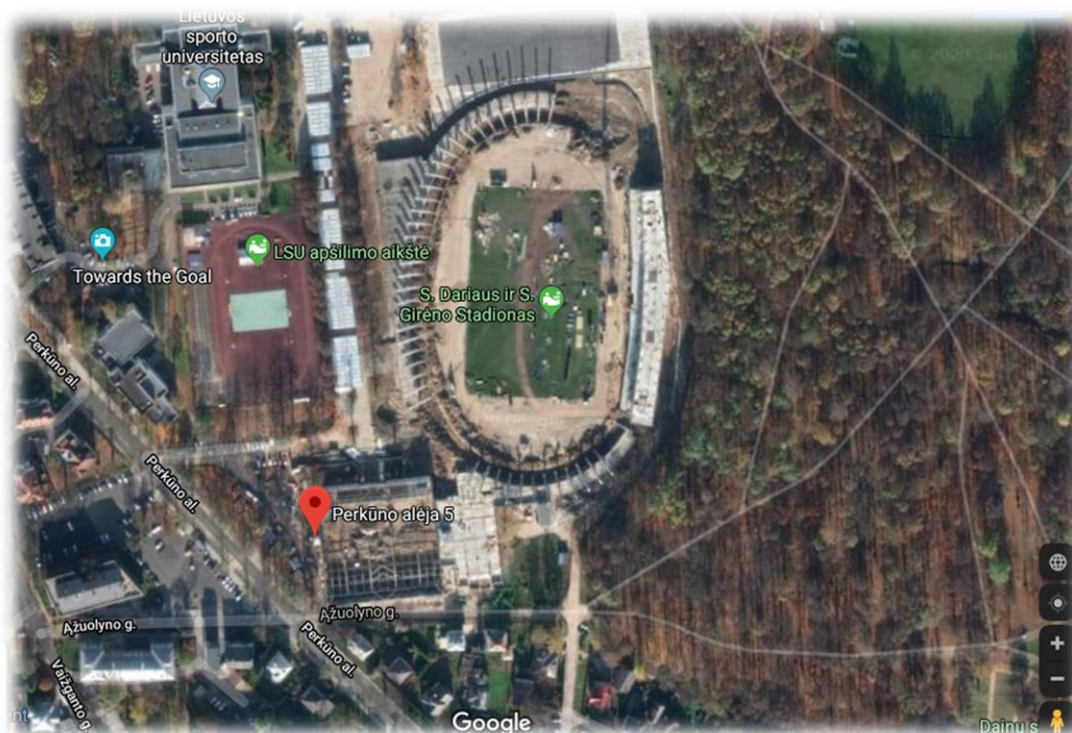
- Koncesijos projekto rengimo, derinimo ir tvirtinimo procesas. Jam didžiausią įtaką daro Kauno miesto savivaldybės pasirengimas koncesijos projektui, visų derinimo ir

tvirtinimo procedūrų žinojimas ir išmanymas, koncesijos konkurso organizavimo proceso sklandumas, tinkamų ir objektyvių koncesijos konkurso sąlygų parengimas, potencialių tiekėjų rinkoje skaičius ir pan.;

- Įrangos įrengimo procesas. Ypatingai svarbu tinkamai suderinti potencialaus tiekėjo ir Kauno miesto savivaldybės poreikius dėl įrangos funkcionalumo, dizaino ir kitų atskirų elementų. Kartu šiame procese ypatingai svarbus yra investicinių kaštų finansavimo proceso sklandumas ir kredito įstaigų pritarimas ir finansavimo skyrimas (jei finansavimas užtikrinamas skolintomis lėšomis).

7.2. Projekto vieta

Projektas bus įgyvendinamas Kauno mieste. Kauno sporto halė ir S. Dariaus ir S. Girėno stadionas – objektai, esantys artimoje teritorijoje. Abiejų objektų adresas – Perkūno al. 5, Kaunas.

Pav. 7.2.1. Objektų lokacija

Šaltinis: www.google.lt, 2020 m.

7.3. Projekto komanda

Projekto valdymo grupę sudarys patyrę Kauno miesto savivaldybės administracijos darbuotojai, turintys visas reikalingas kompetencijas bei patirtį įgyvendinti tokio tipo projektui.

Žemiau pateikiama projekto valdymo komanda.

Lentelė 7.3.1. Projekto valdymo atsakomybės

Pareigybė	Atsakomybės
Projekto vadovas	Atsakingas už Projekto planavimą, organizavimą, valdymą ir kontrolę, bendravimą su atsakingomis institucijomis, reikiamos informacijos teikimą, Projekto vykdytojų darbo kontrolę, veiklų terminų kontrolę ir pan.

Projekto koordinatorius	Stebi, prižiūri ir kontroliuoja Projekto vykdymo eigą, dalyvauja viešųjų pirkimų veikloje, taip pat vykdo Projekto vadovo pavestas užduotis.
Projekto finansininkas	Atsakingas už finansinių operacijų vykdymą, Projekto išlaidų kontrolę, išlaidų pagrįstumo patikrinimą, atliktų buhalterinių operacijų teisingumą.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto įgyvendinimui VPSP būdu Projekto komandos asmenų, atsakingų už partnerystės projekto įgyvendinimą, patirtis ir kompetencijos atskirai detalizuojamos Partnerystės klausimyne.

7.4. Projekto prielaidos ir testinumas

Inicijuojant privataus subjekto parinkimo investicijų projektą yra numatomos šios pagrindinės prielaidos, kurias išpildžius projekto įgyvendinimas bus sėkmingas:

- projektas išspręs dabartinę problemą – **nepakankama neformaliojo ugdymo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų kokybė Kauno mieste;**
- viešųjų paslaugų kokybės gerinimo poreikis Kauno mieste išliks nuolatinis ir augantis;

Inicijuojamo halės ir stadiono atnaujinimo projekto **testinumas bus užtikrintas šiais lygmenimis:**

- *instituciniu (teisiniu)* – pagrindinė sąlyga, kuri įtakoja Projekto įgyvendinimą instituciniu aspektu, yra su Projektu susijusios paslaugos pobūdis. Neformaliojo ugdymo, sporto, kultūros ir kitų sąlygų sudarymas yra viešoji paslauga priskiriama Savivaldybės savarankiškųjų funkcijų vykdymui, todėl jos organizavimą vykdo pati Savivaldybė. Tai ji gali padaryti pati (per pavaldžias įstaigas ar įmones) arba įstatymų nustatyta tvarka paslaugos teikimą patikėti vykdyti kitiems juridiniams asmenims. Įgyvendinus Projektą nuosavybės ir disponavimo teisių pasikeitimas nenumatomas, t. y. sukurtas/įgytas turtas visą laikotarpį nuosavybės forma išliks Savivaldybės (*svarstant VPSP būdą pažymėtina, kad turtas privačiam subjektui būtų perduotas patikėjimo teise iki kol jis vykdys infrastruktūros tolesnę eksploataciją*). Projekto rezultatais nevaržomai galės naudotis visi Lietuvos gyventojai ir svečiai – jokie infrastruktūros bei paslaugų naudojimo apribojimai nėra ir nebus numatomi. Teisės aktų ar poįstatyminių teisės aktų pasikeitimai, kurie galėtų riboti naudojimą naujai sukurta infrastruktūra ir teikiamomis paslaugomis taip pat nenumatomi.
- *finansiniu* – projekto metu sukurtos infrastruktūros įveiklinimui bus užtikrintas reikalingas finansavimas. Halės ir stadiono veiklos organizavimu rūpinsis privatus subjektas – bus skiriamos reikalingos lėšos veiklos testinimui užtikrinti.
- *technologiniu* – prognozuojama, kad įrengus atnaujintą infrastruktūrą, saugaus ir patikimo tarnavimo laikas sieks nustatytus normatyvus; įrangos reinvesticijos numatytos ir įvertintos finansiniuose srautuose;
- *aplinkosauginiu* – projekto įgyvendinimo metu bus naudojamos sertifikuotos ir visus aplinkosauginius reikalavimus atitinkančios medžiagos, todėl aplinkosauginiu požiūriu poveikis aplinkai bus minimalus.

Vertinant tai, kad Projektas svarstytinas įgyvendinti VPSP būdu (koncesijos), žemiau pateikiamos Savalaikiam projekto veiklų įvykdymui pagal numatomą Projekto veiklų planą būtinos įgyvendinti prielaidos:

- Privataus subjekto (partnerio) atrankos konkurso organizavimas ir VPSP sutarties su pasirinktu partneriu pasirašymas numatytais terminais. Perkančioji organizacija atsakinga už savalaikį viešojo konkurso paskelbimą, vykdymą, savalaikį atsakymų pateikimą suinteresuotiems dalyviams. Numatoma, kad viešojo pirkimo metu perkančiosios

organizacijos ir pagal poreikį pasitelktų išorinių ekspertų gebėjimų užteks, kad pirkimas ir sutarties pasirašymas būtų atliktas per 7-8 mėn.

- Techninės dokumentacijos savalaikis parengimas. Numatoma, kad viešajam pirkimui bus parengta visa reikalinga dokumentacija ir reikalavimai, pagal kuriuos parinktas privatus partneris iš karto po sutarties pasirašymo galės pradėti halės įrengimo parengimo darbus.
- Objektų įrengimo ir pritaikymo veiklai darbų savalaikis vykdymas. Planuojama, kad numatyti įrangos pirkimo, tiekimo bei montavimo darbai, įskaitant ir reikiamos techninės dokumentacijos parengimą, užtruks iki 6 mėn. Pagal panašių projektų įgyvendinimo patirtį tokia darbų trukmė yra pakankama. Planuojama, kad parinktas privatus partneris turės patirties atliekant numatytus darbus, darbai bus vykdomi kokybiškai, todėl jų metu nebus nustatomi pažeidimai, dėl kurių koregavimo galėtų užtrukti halės ir / ar stadiono veiklos pradžia.

7.5. Kitos išvados

Įgyvendinant projekto veiklas, nebus jokių apribojimų šioje srityje nei projekto valdymo komandai, nei tikslinėms grupėms. Vykdamas projekto veiklas, bus vadovaujama Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo (Žin., 1998, Nr. 112-3100), Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo (Žin., 2003, Nr. 114-5115) nuostatomis.

Projekte nėra numatyta apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį įgyvendinant lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principus.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiama planuojamo projekto loginė matrica.

Lentelė 7.5.1. Projekto loginis pagrindimas

Tikslas	Sudaryti palankias sąlygas neformaliojo švietimo, sporto, kultūros ir kitų viešųjų paslaugų gerinimui Kauno mieste, įveiklinant Kauno sporto halę bei S. Dariaus ir S. Girėno stadioną bei optimizuojant šių objektų valdymą		
Uždavinys	Projekto veikla	Fizinio rodiklio pavadinimas ir matavimo vienetas	Fizinio rodiklio siekiama reikšmė
Parinkti efektyviausią Kauno sporto halės ir S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklos modelį, atitinkantį tikslinių grupių poreikius ir sudarantį sąlygas paslaugų kokybės gerinimui ir prieinamumo didinimui	Įsigyti Kauno sporto halei bei S. Dariaus ir S. Girėno stadiono veiklai reikalingą įrangą	Kompl.	2

Šaltinis: sudaryta autorių, 2020 m.

Koncesijos mokesčio taikymo prielaidos

Atsižvelgiant į tai, kad projektą siūloma įgyvendinti viešosios ir privačios partnerystės (koncesijos) būdu, gali būti taikomas koncesijos mokestis, kurį moka arba Kauno miesto savivaldybė (viešasis subjektas) arba koncesininkas (privatus subjektas). Preliminariai įvertinus tikėtinas koncesininko veiklos pajamas, halės ir stadiono priežiūros išlaidas bei investicijas, akivaizdu, kad projektas turi komercinį potencialą ir galimybes finansiškai atsipirkti, apytikriai per

7 metus. Investicijų projekto rengimo metu finansinei ir ekonominei analizei atlikti naudojama tik ta informacija, kuri pasiekama investicijų projekto rengėjui, todėl jis negali užtikrinti, jog jam žinoma visa informacija. Tai nulemia, jog pateiktos prielaidos gali nepasiteisinti, tačiau preliminarus koncesininko finansinės veiklos vertinimas leidžia teigti, kad Kauno miesto savivaldybė gali reikalauti koncesijos mokesčio. Šie sprendimai turi būti priimami rengiant koncesijos sutarties sąlygas ir vedant derybas su potencialiais koncesininkais. Atitinkamai tai gali būti ir vienas esminių atrankos kriterijų atsirenkant koncesininką projektui įgyvendinti.

Priedai

PRIEDAS NR. 1 „SNA REZULTATŲ SKAIČIUOKLĖ“

PRIEDAS NR. 2 „VPSP REZULTATŲ SKAIČIUOKLĖ“

PRIEDAS NR. 3 „KONCESIJOS IR NUOMOS VALDYMO BŪDŲ PALYGINIMAS“

Nr.	Nuostata	Koncesija	Nuoma
1.	Operatoriaus atrankai galimas taikyti pasiūlymų vertinimas pagal ekonominį naudingumą.	Galimas.	Negalimas. Konkurso laimėtojo atranka vykdoma remiantis išimtinai didžiausios pasiūlytos nuomos kainos kriterijumi.
2.	Pasiūlymų kainos vertinimas atsižvelgiant į rinkos dalyvių pateiktus siūlymus dėl koncesijos kainos.	Nustatoma maksimali koncesijos kaina. Koncesininkas siūlo koncesijos kainą (nėra minimalių ribų).	Negalimas. Minimali nuomos kaina nustatoma turto vertinimo tvarka pagal teisės aktų reikalavimus. Galimas tik minimalios ir/ar aukštesnės kainos siūlymas.
3.	Konkurso vykdymas elektronine sistema.	Galimas.	Negalimas.
4.	Konkurso dalyvių kvalifikacijos siejimas su Operatoriaus teiktinomis paslaugomis.	Kvalifikaciniai reikalavimai gali būti susiję su Operatoriaus teiktinomis paslaugomis.	Nuomos sutarties dalykas yra turto nuoma, galima nustatyti reikalavimus paslaugai.
5.	Reikalavimai Operatoriaus teiktinoms paslaugoms, jų teikimo kontrolė bei su tuo susijusi atsakomybė.	Galima nustatyti reikalavimus Operatoriaus teiktinoms paslaugoms, jų kontrolę bei baudų mechanizmą už reikalavimų nesilaikymą.	Galima nustatyti reikalavimą turtą naudoti pagal jo paskirtį, tačiau nenustatytini reikalavimai Operatoriaus teiktinoms paslaugoms bei nenustatytinas su tuo susijęs baudų / išskaitų mechanizmas.
6.	Halės ir stadiono perdavimo Operatoriui terminas.	Terminas tiesiogiai nėra ribojamas laike. Nustatomas pagal investicijų projekto rezultatus.	Maksimalus 10 metų terminas (įskaitant sutarties pratęsimą).
7.	Projekto įgyvendinimo terminai.	Koncesijos atveju iki 1 metų.	Nuomos atveju Operatoriaus atranka trunka trumpiau.
8.	Rizikų pasiskirstymas.	Koncesijos atveju yra galimi nustatyti investavimo įsipareigojimai, daugumos rizikų perkėlimas Operatoriui. Pavyzdžiui, laikoma, kad koncesininkas prisiima veiklos (eksploatavimo) riziką, kai įprastomis veiklos sąlygomis nėra garantijų, jog bus atgautos vykdant darbus ar teikiant paslaugas įdėtos investicijos ar patirtos išlaidos. Eksploatavimo riziką reikia suprasti kaip rinkos svyravimų lemiamą riziką, kuri gali pasireikšti, be kita ko, kaip konkurencijos su kitais ūkio subjektais rizika, paslaugų pasiūlos ir paklausos neatitikties rizika, užmokestį už suteiktas paslaugas turinčių sumokėti skolininkų nemokumo rizika, didesnių eksploatavimo išlaidų nei pajamų rizika arba atsakomybės už žalą dėl nesuteiktos paslaugos rizika.	Nuomos modelio pagrindu didžioji dalis rizikų tenka nuomininkui.